

AVRUPA SENDİKACILIĞI: ENTERNASYONALİZM Mİ? ÇAĞDAŞ MİSYONERLİK Mİ?

Yıldırım Koç

1. Basım: Ulusal Eğitim Derneği, Ankara, Şubat 2006.
2. Basım: Kaynak Yayınları, İstanbul, Temmuz 2006

İÇİNDEKİLER

Sunuş

A. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde İşçi Sınıfının ve Sendikaların Durumu

1. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde Halkın Hemen Hemen Tamamı İşçi Sınıfından Oluşmaktadır
2. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde Sendikalaşma Oranı Genellikle Yüksektir
3. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinin Sosyal Modeli, Emperyalist Sömürüye Dayanmaktadır
4. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde Ücret/Gelir Düzeyleri Sürekli Olarak Yükselmektedir
5. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde Çalışma Koşulları İyidir ve Daha da İyileşmektedir
6. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde İşsizlik Vardır; Ancak İşçi Sınıfı İçin İşsizliğin Anlamı Açlık Değildir
7. Avrupa Birliği Ülkelerinde Gelişkin Bir Sosyal Güvenlik Sistemi Bulunmaktadır
8. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde İşçi Sınıfı Hayatından Memnundur
9. Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde İşçi Sınıfının Mücadeleleri Gerilemektedir
10. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve Üyesi Avrupa İşkolu Federasyonları, Emperyalist Avrupa Birliği'nin Beslemesidir

B. Avrupa Sendikalarının Politikaları ve Davranışları

11. Avrupa Sendikaları Bugün Kapitalizmin ve Emperyalist Sömürünün Savunucusudur
12. Avrupa Sendikaları, Sermayedarlaşmayı Savunmakta ve Uygulamaktadır
13. Avrupa Sendikaları Kendi Ülkelerinin Sermayedar Sınıfıyla ve Devletiyle Yakın İşbirliğine Dayalı Bir Anlayışla Hareket Etmektedir ("Sosyal Diyalog" ve "Sosyal Ortaklık")
14. Avrupa Sendikaları, IMF ve Dünya Bankası'na Cepheden Karşı Çıkmamaktadır
15. Avrupa Sendikaları, Sömürgelerin Bağımsızlık Savaşına Destek Vermedi
16. Avrupa Sendikaları, Azgelişmiş Ülkelerin Gelişmesine Karşıdır
17. Avrupa Sendikalarının Ulusötesi Şirketlere Karşı Uluslararası İşbirliği ve Dayanışmayı Gerçekleştirmek Gibi Bir Hedefleri Yoktur
18. Avrupa Sendikaları NATO'cudur; Emperyalist Üslere Karşı Değildir
19. Bazı Avrupa Sendikaları Silahlanmadan Yanadır
20. Avrupa Sendikaları Özelleştirmecidir
21. Avrupa Sendikaları, Sovyet Sisteminin Yıkılışında Emperyalistlerle Tam Bir İşbirliği Yapmıştır
22. Avrupa Sendikaları, Çin Halk Cumhuriyeti'ne Karşı Kampanyalar Yürütmektedir
23. Avrupa Sendikalarının Uluslararası Dayanışma Adı Altındaki Faaliyetleri, Kendi Devletlerinin Parasıyla Kendi Devletlerinin Dış Politikalarına Hizmettir
24. Emperyalizm Geriletilmeden, "Emeğin Avrupası" İfadesinin Hiçbir Anlamı Yoktur

Sonuç

Ekler

Notlar

SUNUŞ

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi günümüzde çok önemli sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların bir bölümü doğrudan işçi sınıfıyla, bir bölümü ise vatanımız ve halkımızla ilgilidir. İşçi sınıfının sorunlarının çözümü, vatanımızın ve halkımızın sorunlarının çözümünden geçmektedir. Vatanımızın ve halkımızın sorunlarının çözümü için ise işçi sınıfının bu mücadeleye etkili bir biçimde katılması gereklidir.

Bu sorunların aşılmasında

- hangi programlar benimsenecek,
- hangi ittifaklar esas alınacak,
- kimlerle nasıl işbirliği yapılacaktır?

İşçisiyle, kamu çalışanıyla, işsiziyle, emeklisiyle bir bütün olarak işçi sınıfımız ve sendikalarımız, "küreselleştiği" ifade edilen dünyada, sorunlarının çözümünde işçi sınıfının uluslararası dayanışma ve işbirliğini mi temel alacaktır? Enternasyonalist anlayışla bu işbirliği ve dayanışmaya hazır bir uluslararası işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi var mıdır? Yoksa anti-emperyalist, ulusalcı ve emekten yana bir ittifak mı gereklidir? Kitapta belirtileceği gibi, bu iki ittifakın aynı anda gerçekleşmesi olanaklı değildir.

Bu kitabın amacı, bu temel soruya yanıt verilirken kullanılacak bazı bilgi, deneyim ve değerlendirmeleri aktarmaktır.

Az gelişmiş ülkelerin işçi sınıfları bugün uluslararası düzeyde zayıftır.

Rusya ve Hindistan gibi bazı ülkelerin işçi sınıfları da iç sorunlarını iç ittifak ve ilişkilerle çözme çabası içindedir.

Çin Halk Cumhuriyeti, Kuzey Kore, Vietnam ve Küba gibi ülkelerin işçi sınıfları içlerine kapanmış durumdadır.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin günümüzde ABD işçi sınıfından ve Japon işçi sınıfından somut beklentileri yoktur. Ancak umudunu Avrupa işçi sınıflarına ve sendikalarına bağlamış insanlarımız bulunmaktadır. Bu nedenle, elinizdeki kitapta, ağırlık, Avrupa'nın emperyalist ülkelerindeki sendikalara ve bu örgütlerce politikaları belirlenen ve yönetilen Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na ve Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının önemli etkisinin bulunduğu diğer uluslararası sendikal örgütlere verilmiştir.

Bu konu tartışılırken akla ilk gelen soru haklı olarak şudur: Bir "Avrupa sendikacılığı" var mıdır?

Birçok açıdan bakıldığında bir "Avrupa sendikacılığı"ndan söz etmek olanaksızdır. Her ülkenin sendikacılık hareketinin kendine özgü bir gelişimi, yapısı ve dinamikleri söz konusudur. İtalyan sendikacılığı ile Alman sendikacılığı birbirinden ayrıdır. Örneğin, Alman sendikacılığı kendi içinde de türdeş değildir; ideolojik görüşlere, içinde yaşanan siyasal ve toplumsal ortama, işkollarına, istihdam biçimlerine ve diğer birçok etmene bağlı olarak, birçok farklı eğilimden ve yaklaşımdan söz etmek olanaklıdır.

Ancak, yine de bir açıdan bakıldığında Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde hakim olan sendikacılık anlayışlarında bazı ortak özellikler de belirlenebilir. Bu açıdan, bir "Avrupa sendikacılığı"ndan söz edilebilir. Bu ortak özellikler esasında emperyalist ülkelerdeki işçi sınıflarının nitelikleridir. Diğer bir deyişle, bu açıdan bakıldığında, "ABD sendikacılığı" ve "Japon sendikacılığı" ile "Avrupa sendikacılığı" arasında da büyük farklar yoktur; çünkü, emperyalist ülkelerde işçi sınıfı ile sermayedar sınıf ve emperyalist devlet arasındaki ilişkiler büyük benzerlik göstermektedir.

Bu nedenle, bu kitapta “Avrupa sendikacılığı” olarak ele alınan özellikler, genel olarak emperyalist ülkelerde hakim olan sendikacılık anlayış ve uygulamalarıdır. Özel olarak “Avrupa sendikacılığı” konusunun ele alınması ise, Türkiye’de günümüzde yaşanan özel bir sorundan kaynaklanmaktadır.

Türkiye’de “Japon sendikacılığı” konusunda bir tartışma bugün için güncel değildir. Japon emperyalizminin kısa vadeli hedefleri arasında Türkiye yoktur. Buna koşut olarak da, Japon sendikalarının Türkiye ile ilişkileri son derece sınırlıdır. Türkiye’de sıradan bir sendikacı ne Japon sendikalarını tanır, ne de onlarla bir ilişki içindedir.

Türkiye’de “ABD sendikacılığı” konusunda bir tartışma da bugün için güncel değildir. ABD sendikaları geçmişte Türkiye’de ciddi biçimde tartışılmıştır ve ABD’nin emperyalist politikalarına olduğu kadar, ABD sendikalarına karşı da haklı bir tepki vardır.

Sorun, Avrupa emperyalizmi ve onunla işbirliği içindeki Avrupa sendikacılığındadır.

Türkiye’de bazı çevreler, Türkiye’nin demokratikleştirilmesinde ve işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin sorunlarının çözümünde umutlarını Avrupa işçilerine, sendikalarına ve hatta Avrupa Birliği’ne bağlamıştır. Bu kişilere ve örgütlere göre, Avrupa işçi sınıfları ve sendikaları, enternasyonalisttir ve uluslararası ilişkilerini bu anlayışla biçimlendirmektedir. Avrupa Birliği de Türkiye’nin demokratikleşmesine katkıda bulunan veya bulunabilecek bir yapılanmadır.

Bu yanlışın günışığına çıkarılabilmesi için, Avrupa sendikalarının görüşlerinin, yapılarının ve davranışlarının öğrenilmesi gerekmektedir.

Ne yazık ki bu konudaki çalışmalar son derece sınırlıdır. Bu kitabın amacı, Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin önde gelenlerinin en önemli sendikalarının bu açılarından irdelenmesi ve emperyalist politikalara verdikleri desteğin teşhididir. Amaç, emperyalist sömürden pay alanların ve emperyalistleri ortak olarak görenlerin, emperyalizme karşı mücadele temelinde gelişecek bir işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin müttefiki olamayacaklarının anlatılmasıdır. Avrupa’nın işçi sınıfları ve sendikaları, kendi sermayedarlarını ve hükümetlerini “toplumsal ortak” olarak görmektedir ve çalışma ve çabalarının büyük bölümü, bizim düşmanımız olan bu kesimlerle “sosyal diyalog”u geliştirmek ve anlaşmalar yapmaktır.

Avrupa ülkeleri bir dönem dünyayı sömürgeleştirirken, Hıristiyan misyonerleriyle birlikte çalışıyorlardı. Misyonerler zencilere İncil veriyor; ancak Avrupalı devletler zencilerin topraklarına ve doğal kaynaklarına el koyuyor, insanları köleleştiriyor ve sömürüyordu. Misyonerler, zulme ve sömürüye karşı başkaldırıcıyı engellemede yardımcı oluyordu.

Günümüz Avrupa sendikacılığı, enternasyonalist duygu ve düşüncelerle değil, çağdaş misyonerlik anlayışıyla hareket etmektedir. İsveç emperyalizminin günümüzdeki araçlarından biri, bir devlet kuruluşu olan SIDA isimli kurumdur. SIDA, az gelişmiş ülkelere “kalkınma yardımı” sağlamaktadır. SIDA’nın kendi web sitesinde geçmişteki benzer girişimler tanıtılırken, “kalkınma yardımı” konusunda şu değerlendirme yapılmaktadır ¹: “İlk kalkınma yardımı projeleri İsveçli misyonerler tarafından 19. yüzyılda Afrika’da yürütülmüştür.” Bugün bu görevi SIDA ve işbirliği yaptığı (aralarında sendikaların da bulunduğu) kuruluşlar üstlenmektedir.

Avrupa işçi sınıfları ve sendikaları, emperyalist sömürden pay almaktadır. Bu pay sayesinde, son yıllarda bile ciddi ölçüde bozulmayan bir rahatları ve önemli güvenceleri vardır. Avrupa işçi sınıflarının (bugün için) tuzları kurudur. Bu nedenle de, kendi emperyalist devletleriyle ve sermayedarlarıyla tam bir işbirliği içinde, çağdaş misyonerlik görevlerini yerine getirmektedir. Avrupa sendikalarına, bu hizmetleri karşılığında, Avrupa Birliği’nin hükümeti konumundaki Avrupa Komisyonu’ndan önemli miktarlarda para verilmektedir. Özellikle Avrupa Sendikalar

¹ www.sida.se/sida/jsp/polopoly.jsp?d=172&a=5248.

Konfederasyonu ve ona üye Avrupa İşkolu Federasyonları, emperyalist Avrupa Birliği'nin beslemesi konumundadır.

Avrupa işçi sınıfları ve onların temsilcisi olan sendikaları, hain değildir; yalnızca, kısa ve orta vadeli somut çıkarları doğrultusunda hareket etmektedir. Bu çıkarlar da emperyalist sömürüye dayalıdır. Emperyalist sömürü sürebildiği ve kapitalizm ciddi bir krize girmediği sürece, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının kısa ve orta vadeli çıkarları, bu sömürünün sürmesi ve bu sömürüden çeşitli biçimlerde pay alınması biçiminde kalacaktır. Bu nedenle, emperyalist ülkelerin işçi sınıfları bugün enternasyonalist değildir. Bu ülkelerin sendikalarının uluslararası ilişkileri vardır; ancak her uluslararası ilişki enternasyonalizm değildir; bazı durumlarda uluslararası ilişki, kendi ülkesinin dış politikasının sendikal alanda uygulanmasıdır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin az gelişmiş ülkelerle ilgilenmelerinde belirleyici dürtüler zaman içinde değişmiştir.

20. yüzyılın başlarında sömürge sahibi devletlerin sendikalarının sömürgelerdeki işçilerle ilgilenmeye başladıkları ve bazı durumlarda sendikalaşmayı destekledikleri görülmektedir. Sömürgeci devletlerin resmi kurumlarıyla işbirliği içinde gerçekleştirilen bu ilişkide amaç, bağımsızlık mücadelesinde etkili bir rol oynayabilecek genç işçi sınıflarının denetim altına alınmasıydı. 1917 yılında Rus Devrimi olmuştu ve Avrupa işçi sınıflarından umudu kesen komünistler, 1920 yılının ikinci yarısından itibaren umutlarını sömürge ve yarı-sömürge halkların emperyalizme karşı direnişine bağlamışlardı. Sömürgelerin bağımsızlık kazanması ve özellikle de komünistlerin etkisi altına girmesi, emperyalist sömürüye büyük darbe indirecekti. Emperyalist sömürü sisteminin bir bütün olarak tehdit edilmesi ise emperyalist ülke işçi sınıflarına da zarar verecekti. Bu ilişkide emperyalist ülkelerin sendikaları, devletlerine uşaklık yaparak sömürü sisteminin devamına katkıda bulundular ve karşılığında çeşitli tavizler elde ettiler. Bu çalışmaların "enternasyonalist dayanışma" biçiminde sunulması temel bir hatadır.

İkinci Dünya Savaşı'nda sonra sömürgelerin bağımsızlıklarını kazanma süreci hızlandı ve aynı zamanda Soğuk Savaş başladı. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin az gelişmiş ülkelerle ilişkileri bu dönemde hızla gelişti. Bu ilişkinin temel dürtüsü de, dünya ölçeğindeki kapitalizm – sosyalizm kavgasında az gelişmiş ülkelerin kapitalist dünyada yer almasını sağlamaktı. Özellikle 1954 yılından itibaren Sovyetler Birliği'nin küresel bir güç olma çabaları yoğunlaşınca, emperyalist ülkelerin az gelişmiş ülkelere gösterdiği ilgi daha da arttı. Emperyalist sistem bir bütün olarak tehdit altındaydı ve bu durum emperyalist ülke işçi sınıflarına da zarar verecekti. Bu süreçte, emperyalist ülkelerin işçi sınıfları ve sendikaları, emperyalist sömürünün sürmesine katkıda bulundu, sermayedarlarına ve devletlerine hizmetkarlık yaptı ve bunun karşılığında bazı tavizler elde etti. Soğuk Savaş döneminde işçi sınıflarının ve sendikalarının sermayedarlarla ve devletlerle işbirliğini yoğunlaştırmasının ürünü olan bu ilişkiyi "enternasyonalist dayanışma" kabul etmek temel bir hatadır.

1950'lerde çokuluslu şirketlerin faaliyetinin yoğunlaşmasıyla birlikte emperyalist ülke sendikaları, bu sürecin iş olanaklarını ve koşullarını olumsuz etkileyebileceğini sezdiler; ancak bu dönemde işsizlik çok düşük düzeylerde olduğundan, bu konudaki girişimler önemli olmadı. Ancak, 1970'li yıllardan itibaren hem emperyalist ülkelerde işsizlik arttı, hem de artık ulusötesi bir nitelik kazanan büyük tekeller, üretimlerini, istihdamlarını ve kar gerçekleştirmelerini az gelişmiş ülkelere kaydırmaya başladı. Bu süreç, emperyalist ülke işçi sınıflarını iki açıdan olumsuz biçimde etkiledi. Ulusötesi şirketlerin yeni politikaları emperyalist ülke devletlerinin gelir kaynaklarını azalttı; sistem (kapitalizm, sosyal refah devleti, sosyal güvenlik programları) sorunlar yaşamaya başladı. Diğer taraftan, iş olanaklarının başka ülkelere aktarılması işçilere doğrudan zarar verdi. Bu koşullarda, emperyalist ülke işçi sınıfları ve sendikaları, ulusötesi şirketlerin politikalarına karşı kendi devletleriyle daha yakın bir işbirliğine girdiler ve devlet kaynaklarını kullanarak az gelişmiş ülkelerdeki sendikalarla olan ilişkilerini geliştirmeye başladılar. Ancak bu ilişki, ortak eylemlilik, örgütlenme çalışmalarına önemli katkılar, az gelişmiş ülkelerin ve işçi sınıflarının sorunlarının sorumlusu emperyalizme karşı bir ortak mücadele

bçiminde gelişmedi. Emperyalist ÷lke sendikaları, tüm çabalarını ulusötesi şirketleri çok incitmeden yeniden emperyalist ÷lkelerde yatırıma ikna etmede yoğunlaştırdılar. Emperyalist ÷lke sendikalarının bugün az gelişmiş ÷lke sendikalarıyla ilişkilerinde temel hedef budur. Bu nedenle, bu ilişki de “enternasyonalist dayanışma” olarak nitelendirilemez; çağdaş misyonerliktir.

Avrupa işçi sınıfları ve sendikacılık hareketi içinde devlet görevlileri ve hainler de vardır; ancak çok büyük ağırlıklı kesim, kendi kısa ve orta vadeli çıkarlarını savunan insanlardır. Bu ÷lkelerde enternasyonalizmi savunan komünistler bile, kendi kitlelerinden kopmamak için, uluslararası ilişkilerde dikkatli davranmak zorunda kalmaktadır.

Avrupa işçi sınıfları, emperyalist sömürden pay almaktadır. Avrupa sendikalarına da, emperyalist sömürden Avrupa Birliği'ne aktarılan kaynaklardan pay verilmektedir. Bunun ötesinde, emperyalist güçlerin istediği politikaları savunan sendikalara, başka alanlarda da bazı ayrıcalıklar sağlanmakta ve tavizler verilmektedir. Örneğin, Kıbrıs konusu sıradan bir Fransız veya Alman işçisini doğrudan ilgilendirmeyen Kıbrıs konusunda Avrupa Komisyonu'nun tavrını savunarak, üye kitesini rahatsız etmeden Avrupa Birliği'ne hizmet etmekte ve bunun karşılığında da yeni bir proje (diğer bir deyişle, para), ya da bir başka alanda taviz almaktadır.

İngiltere'de sendikal örgütlenmeler 1799 ve 1800 yıllarında kabul edilen iki kanunla yasaklanmıştı. 18. yüzyıldaki bazı uygulamaların ardından 1823 yılında “Efendi ve Uşak Kanunu” kabul edilmişti. Kanun, işverenlerle işçiler arasındaki ilişkiyi düzenliyordu ve iş sözleşmesini bozan işçiler için cezai yaptırımlar öngörüyordu. Efendi ve Uşak Kanunu'nun kabul edilmesinden bir yıl sonra, 1824 yılında sendikalaşma yasağı kaldırıldı ve 1825 yılında sendikaların çalışmalarını düzenleyen bir kanun kabul edildi. Efendi ve Uşak Kanunu, 1875 yılında “İşverenler ve İşçiler Kanunu” kabul edilene kadar yürürlükte kaldı. Avrupa işçi sınıfları emperyalist dönemde bu kanundaki ifadeleri, zengin evin uşağı olmayı kabullenmiş ve benimsemiş durumdadır. Uşaklıktan kurtulup kendi kendisinin efendisi olmayı öğrenebilmesi için, şimdiki efendinin efendiliğine darbe indirilmesi gereklidir. Bunu yapacak güç de, az gelişmiş ÷lke işçi sınıflarının ve bir bütün olarak halklarının anti-emperyalist mücadelesidir. Efendi efendi olarak kaldığı sürece, 180 yıl önce kabul edilmiş Efendi ve Uşak Kanunundaki ilişki devam edecektir. İşin üzücü yanı, az gelişmiş ÷lkelerdeki bazı kişilerin ve sendikaların da, uşağın uşaklığını kabullenmeleridir.

Avrupa'nın emperyalist ÷lkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları bu rolü öylesine benimsemişlerdir ki, cumhuriyeti bile savunamamaktadırlar. Avrupa'nın bazı ÷lkelerinde (İngiltere, Belçika, İsveç, İspanya, Hollanda gibi) hala imtiyazlı hanedanlar önemli bazı haklara da sahip olarak hükmetmektedir. Avrupa'nın emperyalist ÷lkelerinin sendikaları, bu ÷lkelerde krallıkların kaldırılması ve cumhuriyet yönetimlerinin kurulması için hiçbir girişimde bulunmamaktadır. İngiltere'deki sendikacılar, kendilerine kraliçe tarafından “lord” ünvanı verilince, bu çağdışı ünvanı reddetmek yerine, büyük bir sevinçle kabullenmektedir ².

Avrupa'nın emperyalist ÷lkelerinin işçi sınıflarının tarihsel olarak yeniden ilerici bir nitelik kazanabilmeleri, emperyalist sömürünün azaltılabilmesine bağlıdır. Emperyalist sömürü devam ettiği sürece, emperyalist ÷lke işçi sınıfları (bugün olduğu gibi, küçük bir azınlığın dışında) sömürücülerin destekçiliğini yapacaktır. Bu nedenle, Türkiye gibi emperyalizmin baskı ve sömürsü altındaki ÷lkelerde verilen anti-emperyalist mücadele, insanlığın gelişiminin önünü açacak güçtür.

Emperyalist sömürü sürdükçe, emperyalist ÷lke işçi sınıfları kendi sermayedarları ve devletleriyle işbirliği içinde çağdaş misyonerlik rolünü oynayacaktır. Onları enternasyonalist politikaya çekecek olan da Türkiye gibi ÷lkelerdeki anti-emperyalist mücadeledir.

² İngiltere'de çağdışı “lord” ünvanlı sendikacıların listesi için bkz. Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s.191-192.

Bu kitabın yazarı, 1993-2003 döneminde TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı olarak çalışırken TÜRK-İŞ'in Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile ilişkilerinden sorumluydu ve bu dönemde Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu yedek üyesiydi. Bu sıfatıyla Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Yönetim Kurulu toplantılarına katıldı. Ayrıca, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 1999 ve 2003 genel kurullarına da delege olarak katıldı. Bu ilişkiler sürecinde, dışarıdan bir kişinin erişemeyeceği gizli belgeleri edindi, önemli tartışmalara tanık oldu ve böylece Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde hakim olan sendikacılık anlayışını daha yakından tanıma olanağı buldu.

Kitabın yazarı, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 1999 yılındaki 9. genel kurulunda yaptığı konuşma sırasında, farklı düşünceleri dinlemeyi içlerine sindiremeyen bazı delegeler tarafından yuhalandı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Emilio Gabaglio'nun, Türkiye'de bölücü terör örgütü elebaşının ölüm cezasına çarptırılması nedeniyle onunla dayanışma içinde olduklarını belirten bir konuşma yapması üzerine söz alan yazar, bu tavra karşı çıktı ve ülkemizde bazılarının demokrasi desteği bekledikleri bazı Avrupalı delegeler tarafından yuhalandı. Özellikle İtalyan sendikaların temsilcilerinin, bölücü teröriste destek olma konusunda Avrupa Sendikalar Konfederasyonu genel kurulundan bir karar çıkartma çabaları, ancak genel kurulda büyük gerginlik yaratılacağı tehditleriyle engellenebildi.

Kitabın yazarı, Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yönelik politikalarını eleştiren bir kitap yazdığı ve görüş açıkladığında, demokrat geçinen Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri, TÜRK-İŞ'e yazdığı yazıda, yazarın Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu yedek üyeliği görevinden alınmasını talep etti. TÜRK-İŞ bu talebi reddetti. Yazarın Avrupa Birliği'ne ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na yönelttiği eleştiriler, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu'nda özel bir gündem maddesi olarak ele alındı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa Birliği'ne ve kendisine yönelik ılımlı eleştirileri bile kaldıramadı.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu 1990'lı yılların başlarında Balkanlar'daki sendikalarla yakın bir ilişki içinde değildi. Ne zaman ki Avrupa Birliği 1999 yılı Haziran ayında Balkan Paketi adıyla bir girişimi başlattı, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu da Avrupa Birliği parasıyla bu işe katıldı ve çağdaş misyonerlik görevini bu konuda da yerine getirdi. Bu konuda bir komite kuruldu. Kitabın yazarı da Türkiye'den üye dört konfederasyon adına bu komitede görevlendirildi. Balkan Paketi konusunda 2000 yılında Karadağ'da bir toplantı yapıldı. Balkan Paketi'nin "Balkanlar'ın Marshall Planı" olduğu ileri sürülüyordu. Yazar, toplantıda yaptığı konuşmada, Marshall Planı'nın geçmişte Türkiye'nin bağımsızlığına nasıl zararlar verdiğini anlattı ve Balkanlar'daki sendikacıları, benzer tehlikelerin onlar için günümüzde geçerli olduğu konusunda uyardı. Avrupalı sendikacılar ve Friedrich Ebert Vakfı'nın temsilcisi bu eleştirilere dayanamadılar ve büyük tepki gösterdiler. Toplantının hemen ardından ETUC Balkanlar Komitesi, elinizdeki kitabın yazarını, savunmasını bile almadan, üyelikten attı.

Kitabın yazarının çok keyif aldığı bir olay ise Yunan Sendikalar Konfederasyonu'nun (GSEE) 15-18 Mart 2001 günleri Atina'da yapılan genel kurulunda gerçekleşti. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Emilio Gabaglio, yanında GSEE'den George Dassis ile birlikte kürsüye çıktığında, delegelerin çoğunluğu kendisini "çokuluslu şirketlerin uşakları, defolun" sloganıyla protesto etti.

Yazar, emperyalist dönemde emperyalist ülkelerin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketlerinde ağır basan politikalar konusundaki kuramsal değerlendirmelerini ve ABD, Almanya ve İngiltere örneklerini 2005 yılında yayımlanan **Batılı İşçi Sömürüye Ortak (Burjuva Proletarya)** kitabında sunmuştur ³. Elinizdeki kitap ise, Avrupa'nın Almanya ve İngiltere dışındaki ülkelerini ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ile bağlı Avrupa İşkolu Federasyonlarını da kapsamına

³ Yıldırım Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, Bilgi Yay., Ankara, 2005.

almakta ve somut konulardaki politika ve uygulamaları incelemektedir. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikal örgütleri, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nda (ICFTU) ve Küresel Sendika Federasyonları'nda da belirleyici bir paya sahiptir. Bu nedenle, bu örgütlerin politikalarına da bazen değinilecektir.

1-7 Eylül 1920 tarihlerinde Bakü'de Birinci Doğu Halkları Kongresi toplanmıştı. Anadolu'da emperyalizme karşı isyan ateşi yakılabir yılı aşkın bir zaman geçmişti. Komintern, Avrupa işçilerinin büyük bölümünün kendi sermayedarlarıyla işbirliği içinde olduğunu görerek, sömürge ve yarı sömürge ülkelerin halklarına emperyalizme karşı başkaldırı çağrısı yapma kararındaydı.

Kongrenin sonunda, **“Avrupa, Amerika ve Japonya'nın İşçilerine Doğu Halkları Kongresi'nin Çağrısı”** yayımlandı. Bu çağrı çok ilginçtir. Bu çağrıda Bakü Doğu Halkları Kongresi, emperyalist ülkelerin işçilerine şöyle sesleniyordu:

“Bizim yaralarımızı görmediniz; bizim keder ve yakınma dolu şarkılarımızı duymadınız; bizim insan değil de sığır olduğumuzu söylediklerinde, sizin kendi zalimlerinize inandınız. **Sizler ki kapitalistlere köpeklik ediyordunuz; bizi kendi köpekleriniz olarak gördünüz.** Çinli ve Japon köylüler, köylerinden sizin kapitalistleriniz tarafından çıkarıldığında ve bir ekmek parçasının peşinde sizin ülkenize geldiğinde, Amerika'da bu gelişiprotesto ettiniz. Ortak kurtuluş davası için sizinle birlikte nasıl mücadele edeceklerini onlara öğretmek için onlara kardeşçe yaklaşmak yerine, bizim cehaletimiz nedeniyle bizi reddettiniz; bizi sizin hayatınızın dışına ittiniz; bizim, sizin sendikalarınıza katılmamıza izin vermediniz. Sosyalist partiler kurmuş olduğunuzu, bir uluslararası işçi örgütü oluşturmuş olduğunuzu duyduk; ancak bu partiler ve bu Enternasyonalin bizim için yalnızca söyleyecek sözcükleri vardı; İngiliz askerleri bize Hindistan'ın kentlerinde ateş ettiklerinde, Avrupa kapitalistlerinin birleşik güçleri bize Pekin'de ateş açtıklarında, Filipinler'de ekmek talebimize Amerikan kapitalistlerince kurşunla yanıt verildiğinde, (bu partilerin ve bu Enternasyonalin) temsilcilerini bizim aramızda görmedik. Ve bizden bazıları, tüm dünyanın emekçilerinin birliği için kalpleri çarparak, sizin Enternasyonalinizin eşliğinde durup, pencerenin demirlerinden içeri baktıklarında, lafta bizi eşitlerinizmiş gibi kabul etseniz de, bizim gerçekte sizler için aşağı bir ırk olduğumuzu gördüler.”

Çağrının bu bölümü, emperyalist ülkeler işçi sınıflarının tavrını son derece güzel özetlemiştir. Emperyalizmin özü, 1920'den 2006'ya değişmemiştir. Doğu Halkları Kongresi'nin değerlendirmelerinin bugün de geçerli olduğunu düşünüyorum. Elinizdeki kitap, Avrupa sendikalarını ve onların temsil ettiği Avrupa işçi sınıflarını bu bakış açısıyla incelemektedir.

A. AVRUPA’NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE İŞÇİ SINIFININ VE SENDİKALARIN DURUMU

1. AVRUPA’NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE HALKIN HEMEN HEMEN TAMAMI İŞÇİ SINIFINDAN OLUŞMAKTADIR

Avrupa ülkelerinde kapitalizm hakimdir. Nüfusun ve işgücünün çok büyük bölümünü işçi sınıfı oluşturmaktadır. Bu ülkelerde parlamenter demokrasi uygulandığından, hükümetlerin politikalarının belirlenmesinde işçi sınıflarının belirleyici rolü ve etkisi vardır. Emperyalist politikalar uygulayan hükümetler, işçi sınıflarının onayını almaktadır. Emperyalist sömürden elde edilen kaynakların bir bölümüyle halkın refah düzeyi yükseltildiğinden ve bu sömürü sayesinde her türlü hak ve özgürlük kolayca elde edildiğinden, bu ülkelerin işçi sınıflarının çok büyük bölümleri, bilinçli bir tercihle bu emperyalist politikaları desteklemektedir. Avrupa ülkelerinden 25’inin ortak yapılanması olan Avrupa Birliği’nin politikaları da aynı niteliktedir ⁴. Avrupa ülkelerinin işçi sınıflarının siyasal tercihleri aldatılmanın değil, kısa ve orta vadeli çıkarlarının yansımalarıdır ve emperyalist sömürü devam ettiği sürece de bu çizgi sürecektir.

Avrupa ülkelerinde halkın ve işgücünün çok büyük bölümünü işçi sınıfı oluşturmaktadır.

İngiltere’de gelir getirici bir işte çalışanların 1980 yılında yüzde 91,9’u, 2000 yılında ise yüzde 87,7’si ücretliydi; geniş bir tanımla, işçi sınıfını oluşturuyordu.

21. yüzyılın başında ücretlilerin gelir getirici bir işte çalışanlara oranı Avusturya’da yüzde 86,7, Belçika’da yüzde 81,8, Danimarka’da yüzde 90,8, Finlandiya’da yüzde 86,3, Fransa’da yüzde 89,6, Almanya’da yüzde 89,3, İtalya’da yüzde 71,5, Hollanda’da yüzde 88,7, Norveç’te yüzde 92,4, İsveç’te yüzde 89,7 ve İsviçre’de de yüzde 87,6 idi. İşsizler ve emekliler de dikkate alındığında, toplam nüfus ve seçmen kitlesi içinde işçi sınıfının oranı daha da yükselmektedir.

2. AVRUPA’NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE SENDİKALAŞMA ORANI GENELLİKLE YÜKSEKTİR

Avrupa ülkelerinde sendikal hak ve özgürlükler vardır; çünkü kapitalist sistem, emperyalist sömürü olduğu sürece, bu hak ve özgürlüklerden rahatsızlık duymamaktadır. Ancak bu hak ve özgürlüklerin tüm ülkelerde olmasına karşın, ülkeler arasında sendikalaşma oranları açısından büyük farklar bulunmaktadır.

Diğer taraftan, sendikalaşma oranlarının farklılığına karşın ücret düzeylerinin ve çalışma koşullarının benzerliği, yüksek ücretlerin ve iyi çalışma koşullarının sağlanmasında belirleyici nedenin sendikalaşma olmadığını göstermektedir. Avrupa ülkelerinin gelişkin sendikal haklarının kaynağında, emperyalist sömürü yatmaktadır.

2002 yılında Avrupa Birliği ülkelerinde sendikalaşma oranları aşağıdaki çizelgede sunulmaktadır ⁵.

⁴ Avrupa Birliği’nin emperyalist niteliğiyle ilgili olarak bkz. Yıldırım Koç, **AB Emperyalizmi ve İşçi Sınıfı**, Kaynak Yay., 2005.

⁵ Carley, M., “**Industrial Relations in the EU Member States and Candidate Countries**,” European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions EIRO.

Avrupa Birliği Ülkelerinde Sendikalaşma Oranları (2002)

Ülke	Sendikalaşma Oranı (%)
Danimarka	87,5
Finlandiya	79,0
İsveç	79,0
Belçika	69,2
Lüksemburg	50,0
İrlanda	44,5
Avusturya	39,8
İtalya	35,4
Yunanistan	32,5
Portekiz	30,0
Almanya	29,7
İngiltere	29,0
Hollanda	27,0
İspanya	15,0
Fransa	9,1

Bu saptamayı doğrulayan diğer bir kanıt, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde birkaç istisna dışında düşen sendikalaşma oranlarına karşın, gerçek ücretlerin ve sosyal güvenlik harcamalarının artmaya devam etmesidir. Ayrıca, sendikal hak ve özgürlüklere yönelik ciddi bir tehdit de yoktur. Emperyalist sömürüye dayalı olarak kurulan sosyal refah devleti, sendikalaşmada yaşanan gerilemeye bağlı olarak değil, ulusötesi şirketlerin istihdamı ve kar gerçekleştirmelelerini azgelişmiş ülkelere kaydırmalarına (emperyalist sömürde paylaşım-bölüşüm sorunlarına) bağlı olarak, bazı sıkıntılar yaşamaktadır.

Avrupa ülkelerinde sendikalaşma oranları 1970'li yıllardan itibaren düşmektedir. Örneğin, İngiltere'de sendikalaşma oranı 1979 yılında yüzde 55,8 iken, 2002 yılında yüzde 29,0 olmuştur. Almanya'da sendikalaşma oranı 1960 yılında yüzde 36,4 ve 1980 yılında yüzde 37,1 düzeyindeydi. 1991 yılında Demokratik Alman Cumhuriyeti ile Federal Almanya'nın birleşmesi sonrasında sendikalaşma oranı yüzde 37,6 düzeyine yükseldi. Ancak bu oran 2002 yılında yüzde 29,7'ye geriledi.

Avrupa'nın önde gelen emperyalist ülkelerinde sendikal merkezlerin 1993, 1998 ve 2003 yıllarındaki üye sayıları ile bu on yıllık dönemde sendika üyeliğinde meydana gelen değişme, Ek 1'de sunulmaktadır. Bu on yıllık dönemde Avusturya, Almanya, İsveç ve İngiltere'de toplam sendika üye sayısında bir azalma gözlenmektedir. Buna karşılık, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, İtalya, Hollanda ve Norveç'te üye sayısında bir artış söz konusudur. Avrupa ülkelerinin bir bölümünde emekliler, sendikaların sağladığı bazı olanaklardan yararlanabilmek amacıyla düşük bir sendika ödentisi vererek sendika üyeliğini sürdürmektedir. Sendika üye sayısının değerlendirilmesinde bu olgu da dikkate alındığında, sendikaların işyerinde çalışan üye sayısındaki düşüşün daha da yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

3. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNİN SOSYAL MODELİ, EMPERYALİST SÖMÜRÜYE DAYANMAKTADIR

Avrupa Birliği'nde geçerli üretim biçimi, kapitalizmdir. AB kapitalizmi, yüzyılların sömürgecilik geleneğinin getirdiği alışkanlıklar ve yeteneklerle, kendi işçi sınıfına da önemli kazanımlar sağlamıştır ve sağlamaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinin tekelci sermayeleri, bu ortak güçten

yararlanarak, az gelişmiş ülkeleri etkili bir biçimde sömürmektedir. Avrupa Birliği'nin emperyalist ülkelerinin sermayedarlarının karlarının kaynağı, kendi ülkelerinde el koydukları artık-değerden daha da önemli olarak, emperyalist sömürüdür. Emperyalist ülkeler, öncelikli olarak emperyalist sömürüyü sürdürebilmek ve hatta artırabilmek için, kendi işçi sınıflarıyla uyumlu bir ilişki kurmaya çalışmaktadır.

Emperyalist sömürü aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

(a) Az gelişmiş ülkelere değerlerinin çok üzerinde fiyatlardan satılan mallardan ve hizmetlerden elde edilen tekel karları.

(b) Az gelişmiş ülkelerin doğal kaynaklarının yağmalanmasından veya değerlerinin altında fiyatlara satın alınmasından kaynaklanan gelirler.

(c) Az gelişmiş ülkelerin işçi sınıflarından el konulan büyük artık-değer.

(ç) Az gelişmiş ülkelere döviz spekülasyonu geliri ve faiz geliri olarak aktarılan büyük gelirler.

Dünyanın en büyük ulusötesi tekellerinden olan DaimlerChrysler, Royal Dutch/Shell Group, AXA, BP Amoco, Volkswagen, Siemens, Allianz, ING Group, Deutsche Bank, Assicurazioni Generali, E.On, Fiat, Metro, Total Fina Alf, Vivendi, Unilever, Fortis, Prudential, CGNU, Peugeot, Renault, BNP Paribas, Carrefour, HSBC, ABN Amro, Munich Re Group, RWE Group, Deutsche Telekom, BMW, Koninklijke Ahold, ENI, Suez Lyonnaise des Eaux, Royal Philips Electronics, Credit Agricole, Thyssen Krupp, Danone, BASF gibi şirketler, Avrupa Birliği ülkelerinden kaynaklanan sermayedir.

Avrupa Birliği ülkeleri, bu sömürü çarkının işleyişini sürdürebilmek amacıyla, büyük söz haklarının bulunduğu Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü gibi örgütleri de etkili birer araç olarak kullanmaktadır. Avrupa Birliği, bu çerçevede, emperyalist bir güç merkezidir.

Bir ülkenin veya ulusüstü devletin emperyalist olup olmadığının ölçütü, tekelci sermayenin hakimiyetidir; kapitalizmin artık-değer sömürsünün yanı sıra yukarıda belirtilen sömürleri gerçekleştirip gerçekleştirmediğidir. Bazı kişiler emperyalistliği, emperyalistliğin ürünlerinden biri olan militarizmle ve saldırganlıkla özdeşleştirdiğinde, örneğin Hollanda'ya veya savaşların dışında kalarak ganimet toplamayı yeğleyen İsviçre'ye "emperyalist" demekten kaçınmaktadır. Oluşmakta olan bir devlet olan Avrupa Birliği, bu nedenle, henüz ortak askeri saldırganlık içinde değilse bile, emperyalist bir güçtür.

Avrupa işçi sınıfı da, bu yağma ve sömürden pay almakta, bu yağma ve sömürde suç ortağı olmaktadır. "**Avrupa sosyal modeli**", yağmanın ganimetinin daha adaletli paylaşılmasının adıdır. "Avrupa sosyal modeli," kendi yarattıklarını adil ve sömürsüz bir biçimde paylaşan bir "sosyal model" değildir. "Avrupa sosyal modeli," başka ülkelerin ve halkların sömürülmesinden ve yağmalanmasından elde edilen kaynakların bir bölümünün "sus payı" ve hatta "ortaklık payı" olarak işçi sınıfına aktarıldığı bir "sosyal model"dir; adaletsizliğe, yağmaya, zulme suç ortaklığına dayalı bir sistemdir. Bu nedenle de, Avrupa işçi sınıfı, Avrupalı sermayedarlara ve emperyalist politikalar uygulayan Avrupa hükümetlerine "sosyal ortak" demektedir. Haklıdırlar.

Avrupa işçi sınıfı günümüzde yüksek ücretlerden, iş güvencesinden, kısa çalışma süresinden, gelişkin işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinden, bir ölçüde yönetime katılmadan, gelişkin bir sosyal güvenlik sisteminden yararlanabilmektedir. İşsizlik de Türkiye'ye göre azdır ve işsizler sosyal güvenlik sisteminin koruyuculuğu altındadır. Bu nedenle, Avrupa işçi sınıfının çok büyük bölümü hayatından memnundur.

Avrupa işçi sınıfının şikayetçi olduğu konu, bir dönem üretimi kendi ülkelerinde yapan ve karlarını kendi ülkelerinde gösteren (gerçekleştiren) ulusötesi şirketlerin, yeni teknolojik olanakları kullanarak günümüzde üretim birimlerini ve böylece istihdam olanaklarını az gelişmiş ülkelere kaydırmaları ve kar gerçekleştirmelerini de vergi cenneti ülkelere kaydırarak emperyalist devletlere ödedikleri vergiyi azaltmalarınıdır.

Böylece, yeni uluslararası işbölümü, Avrupa Birliği ülkelerinde işsizliği artırmakta ve sosyal devletin finansmanında zorluklara neden olmaktadır. Bu nedenle, Avrupa işçi sınıfı, kendi devletleri ve oluşmakta olan Avrupa Birliği devleti ile daha yakın bir ilişki, işbirliği ve dayanışma içine girerek, ulusötesi şirketlerin istihdamlarını ve karlarını Avrupa'da tutmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Sermayenin küreselleşmesi Avrupa işçi sınıfını enternasyonalist yapmamakta, daha da bencilleşmekte ve kendi sermayedarları ve hükümetleriyle daha yakın bir işbirliği ve "ortaklık" içine itmektedir.

Eski Yunanistan'da demokrasi vardı; ancak bu demokrasi, köleler için değil, yalnızca yurttaşlar içindi. Avrupa Birliği de, az gelişmiş ülkeleri yağmalar ve halklarını sömürürken ve dünyadaki gerici rejimlere ancak çıkarları gerektirdiğinde tepki gösterirken, kendi içinde demokrasi uygulamaktadır. Diğer bir deyişle, Avrupa Birliği'nin emperyalist politikaları, Avrupa ülkelerinin halklarının çok büyük bir bölümünü oluşturan Avrupa işçi sınıfı tarafından da onaylanmaktadır. Avrupa emperyalizminin yağma ve sömürsünden pay alan Avrupa işçi sınıfı, bu yağma ve sömürünün devamı için gerekli siyasal desteği de vermektedir. Avrupa işçi sınıfı, üretim araçlarının toplumsal mülkiyete geçirilmesine karşıdır. Avrupa işçi sınıfı kapitalizmi savunmaktadır. Avrupa işçi sınıfı geçmişte sömürgeciliği savunmuştur ve günümüzde de çağdaş emperyalist sömürüyü ve kapitalizmi benimsemekte, desteklemekte ve savunmaktadır. Köleci düzende Yunanistan'da yurttaşlar için geçerli olan demokrasi, köleci düzenin devamını savunmuştur. Günümüzde de, kapitalist düzende Avrupa Birliği işçi sınıfları için geçerli olan demokrasi ve "Avrupa sosyal modeli", emperyalist düzenin devamına gereken desteği vermektedir. Bu nedenle, emperyalist sömürü sona erdirilmediği sürece, "sermayenin Avrupası" ile "emeğin Avrupası" arasında bir fark yoktur. Avrupa işçi sınıfı, bugün son derece bilinçli ve deneyimli olarak, emperyalizmi onaylamakta ve desteklemektedir. Emperyalist sömürüye dayalı günümüz koşullarında, Avrupa sermayesinin istediği Avrupa ile Avrupa işçi sınıfının istediği Avrupa arasında özde bir fark yoktur. Ara sıra çıkan kavgalar, ganimetin bölüşülmesindeki anlaşmazlıklardır.

4. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE ÜCRET/GELİR DÜZEYLERİ SÜREKLİ OLARAK YÜKSELMEKTEDİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde işçi ücretleri yüksektir ve gerçek işçi ücretleri, gerileyen sendikalaşma oranlarına karşın, artmaya devam etmektedir. Bu durum, 2005 yılında Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan bir raporda şu şekilde dile getirilmektedir⁶:

"Son on yıllık dönem boyunca AB'nin 15 üyesinin çoğunda istihdam, kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla ve toplumsal bütünlükte sürekli kazanımlar görülmüştür. AB'nin 15 ülkesinde 1995 yılından beri sosyo-ekonomik deneyim oldukça olumlu olmuştur; istihdamda ve gerçek gelirdede sürekli gelişme ve eşitsizliklerde bir azalma belirgindir."

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde kişi başına milli gelir, emperyalist sömürü sayesinde, çok yüksektir. Ek 2'deki çizelgede, 2002 yılında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla verileri, önce ABD Doları olarak, daha sonra, çeşitli ürünlerin fiyatlarındaki farklar dikkate alınarak hesaplanan satınalma gücü paritesine göre ABD Doları biçiminde sunulmaktadır. Örneğin, Danimarka'da

⁶ European Commission, **The Social Situation in the European Union – 2004**, 2005, s.16.

kişi başına gelir 32.179 Dolar olmakla birlikte, bu ülkede çeşitli ürünlerin fiyatlarının yüksekliği nedeniyle, uluslararası düzeyde karşılaştırma yapıldığında, bu miktar 30.940 ABD Dolarlık bir satınalma gücüne sahiptir. Türkiye’de kişi başına gelir 2 638 olmasına karşın, bu miktar, 6 390 Dolarlık bir satınalma gücüne denktir. Avrupa’nın emperyalist ülkeleri, emperyalist sömürü sayesinde, büyük çoğunluğunu işçi sınıfının oluşturduğu halklarına, kişi başına bu kadar yüksek gelirler sağlayabilmektedir.

Ayrıca, Avrupa ülkelerinde kişi başına gelirin halk içinde dağılımı da Türkiye’dekinden daha az adaletsizdir. Örneğin, İsveç’te halkın en zengin yüzde 10’luk bölümünün geliri, halkın en yoksul yüzde 10’luk bölümünün yalnızca 6,2 katıdır. İsveç’te halkın en zengin yüzde 20’lik bölümünün geliri, halkın en yoksul yüzde 20’lik bölümünün yalnızca 4,0 katıdır. Buna karşılık, Türkiye’de yüzde 10’luk karşılaştırmada 13,3 kat, yüzde 20’lik karşılaştırmada ise 7,7 kat gelir farkı söz konusudur. Avrupa Birliği ülkelerinin sermayedarları, desteğini aldıkları işçi sınıflarına daha adaletli bir gelir dağılımı sağlamaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde, sendikalaşmadaki gerilemeye karşın, parasal ve gerçek ücretler sürekli olarak artmaktadır. Artış hızı çok yüksek olmamakla birlikte, istikrarlı bir artıştan söz edilebilir. Aşağıdaki çizelgede, 1991-2004 döneminde Avrupa Birliği üyesi 15 ülkede parasal ücretler ve gerçek ücretlerdeki gelişim sunulmaktadır. Parasal ücretler sürekli olarak artmıştır. Gerçek ücretlerde ise yalnızca 1994 yılında yüzde 0,1’lik bir düşüş söz konusudur. Diğer tüm yıllarda gerçek ücretlerdeki artış sürmüştür. Bu dönemde ABD, Japonya ve Avrupa Birliği’nin 15 üyesinde gerçek ücretlerin gelişimi, Ek 3’te sunulmaktadır.

Avrupa Birliği Ülkelerinde Parasal ve Gerçek Ücretlerin Gelişimi ⁷

	Parasal Ücretlerde Yıllık Değişim (%)	Gerçek Ücretlerde Yıllık Değişim (%)
1991	7,1	1,4
1992	7,0	2,4
1993	4,1	0,1
1994	3,0	(-) 0,1
1995	3,4	0,4
1996	2,9	0,2
1997	2,5	0,3
1998	2,1	0,4
1999	2,6	1,3
2000	3,4	1,4
2001	3,4	1,0
2002	3,0	0,9
2003	3,0	1,0
2004	2,5	0,8
2005	2,7	0,8

Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu’nun 2004 yılında yayımladığı 2003 yılına ait satınalma gücü verileri, uluslararası düzeydeki ücret farklılıklarını açıkça göstermektedir ⁸.

Çeşitli ülkelerde otomobil fabrikalarında çalışan işçilerin ücretlerinin satınalma gücünün karşılaştırılması, büyük olasılıkla aynı ulusötesi şirketin çeşitli ülkelerde nasıl farklı sömürü sistemleri uyguladığını göstermektedir. Örneğin, Almanya’daki bir otomobil işçisi bir kilo dana eti alabilmek için yalnızca 20 dakika çalışırken, Türkiye’deki bir otomobil işçisi 2 saat 27 dakika çalışmak zorundadır. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçileri, daha yüksek emek verimliliğine sahip oldukları veya daha iyi mücadele ettikleri için değil, emperyalist bir ülkede emperyalist politikaları desteklemenin karşılığında daha yüksek ücretler almaktadır. Ek 4’teki çizelgede,

⁷ European Commission, **Employment in Europe-2005**, Belgium, 2005, s.251.

⁸ IMF, **The Purchasing Power of Working Time 2004, In International Comparison**, Cenevre, 2004, s.110-123.

Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nun yaptığı araştırmaya göre, 2003 yılında çeşitli ülkelerde otomobil işçilerinin belirli bir malı satın alabilmek için çalışmaları gereken süre verilmektedir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde özellikle eğitim ve sağlık gibi alanlarda sosyal devletin katkıları, ülkeler arasında ücret karşılaştırmaları yapılırken dikkate alınmalıdır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde gelir artışına bağlı olarak yaşam standartları da sürekli olarak gelişmektedir.

AB'nin 15 ülkesinde konutlarda yaşayan kişi başına oda sayısı 1981/82 yıllarında 1,6 iken, 1999'da 1,9'a yükselmiştir⁹. 2003 yılında her 100 kişiden 78'inin cep telefonu vardır. Bu sayı, aynı yıl Japonya'da 64, ABD'de 49'dur. Kişisel bilgisayara sahip olanların oranı 2001 yılında İsveç'te yüzde 56, Danimarka'da yüzde 45, Hollanda ve Finlandiya'da yüzde 43, İngiltere'de yüzde 37, Almanya'da yüzde 35 ve Fransa'da yüzde 34 idi. Bu oran ABD'de yüzde 62, Japonya'da ise yüzde 35 düzeyindeydi¹⁰. Otomobil, televizyon, çamaşır makinesi, buzdolabı gibi araçlar artık o denli yaygınlaşmıştır ki, "refah" göstergesi olarak önemini yitirmiştir.

5. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE ÇALIŞMA KOŞULLARI İYİDİR VE DAHA DA İYİLEŞMEKTEDİR

Avrupa ülkelerinde sendikalar tam bir uzlaşmacılık içinde esneklik uygulamalarını kabul etmiştir. Bu açıdan bakıldığında çalışma koşullarında bir sıkıntının doğduğu söylenebilir. Ancak, diğer taraftan, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde yıllık toplam çalışma süresi azalmaktadır. Ayrıca, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda önemli adımlar atılmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde gerçek ücretler artarken, çalışma süreleri azalmaktadır. Çalışma sürelerinin Türkiye gibi ülkelere göre zaten düşük olduğu bu ülkelerde, işçi sınıfları her geçen yıl biraz daha rahat koşullara kavuşmaktadır.

2003 yılında tam zamanlı çalışan işçilerin haftada fiilen çalıştıkları süre Avusturya'da 40,0 saat, Belçika'da 39,1 saat, Danimarka'da 33,8 saat, Finlandiya'da 38,0 saat, Fransa'da 36,6 saat, Almanya'da 37,8 saat, İtalya'da 37,0 saat, Hollanda'da 39,0 saat, Norveç'te 39,6 saat ve İngiltere'de 37,4 saat olmuştur¹¹. Türkiye'de haftalık yasal çalışma süresi 45 saattir; ancak fiili çalışma süresi bunun üzerindedir. Özellikle sayıları çok artmış olan kaçak işçilerin haftalık çalışma süresi 60 saati aşmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları her yıl daha az bir süre çalışmaktadır. Yıllık ücretli izin, genel tatiller ve diğer çalışılmayan süreler dikkate alınarak yapılan hesaplamalara göre, Avrupa Birliği'nin 15 ülkesinde yıllık toplam çalışma süresi 1996-2005 döneminde sürekli olarak azalmıştır. Azalma oranları aşağıda sunulmaktadır¹²:

Avrupa Birliği'nin 15 Ülkesinde Yılda Çalışılan Toplam Sürede Meydana Gelen Yıllık Değişme (%)

Yıl	Yüzde Değişim (%)
1996	(-) 0,1
1997	(-) 0,2
1998	(-) 0,3

⁹ Eurostat, **Living Conditions in Europe, Data 1998-2002**, 2004, s.88.

¹⁰ European Commission, **Key Facts and Figures About the European Union**, Belgium, 2004, s.24-25.

¹¹ Eironline, **Working Time Developments-2004**, 2005, s.17.

¹² European Commission, **Employment in Europe-2005**, s.251.

1999	(-) 0,5
2000	(-) 1,0
2001	(-) 0,4
2002	(-) 0,9
2003	(-) 0,4
2004	(-) 0,6
2005	(-) 0,6

Avrupa Birliği ülkelerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda da önemli düzenlemeler yapılmaktadır. Bunlara bağlı olarak, 15 AB ülkesinde ciddi iş kazalarının sayısında sürekli bir düşme gözlenmektedir. Bir önceki yıldaki ciddi iş kazası sayısı ile karşılaştırıldığında, 1995 yılında yüzde 6,4'lük, 1996 yılında yüzde 1,0'lik, 1997 yılında yüzde 3,0'lük bir düşüş söz konusudur. 1998 ve 1999 yıllarında bir düşme yaşanmamıştır. 2000 yılında yüzde 2,0'lik ve 2001 yılında da yüzde 4,1'lik bir düşüş gerçekleşmiştir ¹³.

Bir başka kaynak da 3 günden daha uzun süreli bir işgöremezliğe yol açan iş kazalarının sayısının 1994-2001 arasında toplam yüzde 15 oranında azaldığını belirtmektedir ¹⁴.

6. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE İŞSİZLİK VARDIR; ANCAK İŞÇİ SINIFI İÇİN İŞSİZLİĞİN ANLAMI AÇLIK DEĞİLDİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde işsizlik vardır; ancak işçi sınıfı için işsizliğin anlamı açlık değildir. İşsizlik sigortasının verdiği işsizlik ödenekleri sone erdikten sonra başka ödemeler yapılmakta ve bu ödemeler işsizlik süresince devam etmektedir.

Ayrıca, işsizlik sorunu, Avrupa ülkelerinin işçi sınıflarını daha da milliyetçi bir tavır almaya itmektedir.

Ulusötesi şirketler geçmişte Avrupa ülkelerinde gerçekleştirdikleri üretimi ve hizmet sunumunu, günümüzde giderek daha yoğun bir biçimde az gelişmiş ülkelere kaydırmaktadır. Diğer taraftan, gerek Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin eski sömürgelerinden, gerek Türkiye'den ve diğer ülkelere Avrupa'ya doğru bir işgücü akımı vardır. Yasal ve yasadışı yollardan Avrupa'nın emperyalist ülkelerine gelerek sosyal devlet uygulamalarından yararlanmak isteyen yabancılar, Avrupalı işçilerin bir bölümünün işini elinden almaktadır. Geçmişte ağırlıklı olarak en niteliksiz ve en az ücretli işleri yapan yabancı işçilerin yerini, Avrupalı işçilerin rakibi olacak niteliklere sahip yabancı işçiler almıştır.

Bu durumda, iş olanağı az gelişmiş ülkelerdeki işçilere veya Avrupa'nın emperyalist ülkelerindeki yabancılara kayan Avrupalı işçiler arasında yabancı düşmanlığı ve milliyetçilik hızla yaygınlaşmaktadır. Artan işsizlik, enternasyonalizmi değil, kaçınılmaz olarak milliyetçiliği güçlendirmektedir.

Avrupa Birliği'nin işsizlik sorununu azaltma ve çözme konusundaki girişimleri ise, Avrupa işçi sınıfları ile AB emperyalizmini daha da yakınlaştırmaktadır.

Avrupa Birliği'nin 15 ülkesinde işsizlik oranları son yıllarda bir ölçüde azalmıştır. 1993 – 1996 döneminde faal işgücünün yaklaşık yüzde 10,0'u işsizken, bu oran 1997 yılından başlayarak azalmış ve 2001 yılında yüzde 7,2 düzeyine gerilemiştir. İşsizlik oranı 2004 yılında yüzde 8,1 olmuştur ¹⁵.

¹³ Eurofound, **Annual Review of Working Conditions in the EU 2003-2004**, s.29.

¹⁴ European Commission, **Social Situation in the EU-2004**, s.87.

¹⁵ European Commission, **Employment in Europe-2005**, s.261.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçileri, gelişkin bir işsizlik sigortası ve işsizlik yardımı sisteminden yararlanmaktadır. Örneğin, Almanya'da hem işsizlik sigortası, hem de işsizlik yardımı vardır. İşsizlik sigortasına hak kazanabilmek için, son üç yıllık dönemde en az 12 ay çalışmış olmak gereklidir. İşsizlik sigortasından işsizlik ödeneği ödemesi sona eren kişiye, tümüyle vergi gelirlerinden finanse edilen işsizlik yardımı yapılmaktadır. İşsizlik ödeneğinin miktarı, çocuksuz işçiler için net gelirin yüzde 60'ı, çocuklu işçiler için yüzde 67'sidir. İşsizlik yardımı ise çocuksuz işçiler için net gelirin yüzde 53'ü, çocuklu işçiler için yüzde 57'sidir. İşsizlik ödeneği ödeme süresi, işçinin yatırdığı prime ve yaşına bağlı olarak 6 ayla 32 ay arasında değişmektedir. İşsizlik yardımının ise süresi yoktur.

7. AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE GELİŞKİN BİR SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ BULUNMAKTADIR

Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte, biyolojik, toplumsal ve ekonomik yaşamın beklenmedik tehlikelerine karşı kişinin korunması daha büyük önem kazandı.

Feodal düzende, serfin güvencesi toprakla ilişkileriydi. Hastalanan köylünün işini, ailesinin diğer bireyleri veya komşuları önemli ölçüde yapabiliyordu. Esnaf için de benzer güvenceler söz konusuydu.

Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte, üretim araçları mülkiyetinden kopan doğrudan üreticilerin ana gelir kaynağı işgücünün satışı olunca, bu satışın biyolojik, toplumsal veya ekonomik nedenlerle aksaması durumunda, işçi ve ailesi açlıkla karşı karşıya kalmaya başladı. Bireysel birikimlerin hemen hemen hiç olmadığı koşullarda, yeni sorunlar yeni çözümlerin üretilmesini zorunlu kıldı.

Lonca örgütlenmesi içinde ortaya çıkan yardımlaşma veya tasarruf sandıkları, işçi örgütlenmelerine de yansdı. İlk işçi örgütlenmeleri olarak nitelenen kalfaların gizli kardeşlik örgütleri, bu nitelikte sandıklar kurdu. Bu sınırlı yardımlaşmanın temelini, kişinin hesabında yalnızca o kişinin katkılarıyla para birikmesi oluşturuyordu. Kaynakların toplulaştırılması veya işverenin katkısı söz konusu değildi.

Bu girişimlerden "sosyal güvenlik" doğrultusunda ilk önemli adım, Almanya'da, 1880'li yıllarda Bismarck'ın teşviki ve yönlendirmesiyle atıldı. Almanya'da bu yıllarda Marksistler mevcut sistem açısından gerek Sosyal Demokrat Parti, gerek sendikalar aracılığıyla önemli bir tehdit oluşturmaya başlamışlardı. Ayrıca, sanayileşen ve sömürgeler elde eden Almanya, yaratılan yeni kaynakların bir bölümünü işçilere verebilecek duruma gelmişti. Başbakan Bismarck, 1883 yılında sağlık sigortasını, 1884 yılında kaza sigortasını ve 1889 yılında da maluliyet ve yaşlılık sigortasını oluşturdu. Bu girişim gerçekten "sosyal" güvenlikti; çünkü bireysel hesap yerine kaynakların bir havuzda toplanması sistemine geçilmişti. Sigortalıların sistemden yararlanmaları, kendi hesaplarına yatırılan parayla sınırlı değildi. Havuz sistemi nedeniyle, sosyal güvenliğin temelini oluşturan dayanışma ortaya çıkmıştı. Ayrıca, işverenler de sosyal güvenliğin finansmanına katkıda bulunmaya başlamışlardı.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesine kadar, bu uygulamalar Avrupa ülkelerinde yaygınlaştı. Sosyal güvenlikte ikinci büyük atılım, Lord Beveridge'in ünlü raporu sonrasında gündeme geldi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda komünist partilerinin gücü arttı ve dünya nüfusunun üçte biri komünist partilerinin iktidarda olduğu ülkelerde yaşamaya başladı. Ayrıca, kapitalizm yaklaşık 30 yıl sürecek bir Altın Çağ'a girdi; önemli ve uzun süreli ekonomik bunalım yaşanmadı; tam istihdam sağlandı. Bu süreçte, devletler de sosyal güvenliğin finansmanına

katılmaya başladı. Bazı ülkelerde yalnızca vergi gelirleriyle finanse edilen sosyal güvenlik sistemleri geliştirildi.

İnsan ömrünün uzaması ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde tıpta yaşanan büyük gelişmeler sonucunda, geçmişte tedavisi mümkün olmayan hastalıkların tedavi edilebilir olması, sosyal güvenliğin sağlık ayağında maliyetleri önemli ölçüde artırdı. Yapısal nitelik kazanan işsizlik ise işsizlik sigortası fonları ve devlet kaynakları üzerinde önemli bir baskı oluşturdu.

1970'li yıllardan itibaren kapitalizmin Altın Çağı'nın sona ermesi ve durgunluk ve bunalımlar döneminin yeniden başlaması, sosyal güvenlik sisteminin kaynak sorununu büyüttü. Ayrıca, ulusötesi şirketlerin üretim birimlerini az gelişmiş ülkelere aktarmaları ve artan işsizlik nedeniyle, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sosyal güvenlik prim gelirleri ile sosyal devletin finansmanında kullanılan vergi gelirlerinde önemli azalmalar oldu.

1989-1991 döneminde Sovyet sisteminin çökmesiyle birlikte, Avrupa'da kapitalizmi tehdit edecek üçte bir siyasal hareket kalmadı.

Bu etmenlere bağlı olarak, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde "sosyal devlet" in ve gelişkin bir sosyal güvenlik sisteminin finanse edilip edilemeyeceği konusunda tartışmalar başladı ve bazı sorunlar çıktı. Sosyal güvenliğin bazı alanlarında hak kayıpları yaşandı. Ancak, Avrupa Birliği'nin son genişleme öncesindeki 15 ülkesine bakıldığında, sosyal güvenlik sistemlerinin çok fazla darbe almadan varlıklarını sürdürdükleri de görülmektedir.

Avrupa işçi sınıfı, emperyalist sömürüyle finanse edilen sosyal devlet sayesinde, yukarıda belirtilen olumsuz etmenlere karşın, bugün bile sosyal güvenlik alanında çok önemli haklara ve güvencelere sahiptir.

Avrupa Birliği'nde sosyal güvenlik ve sosyal koruma, yurttaşların yaşamını, doğum öncesinden mezara kadar güvence altına almaktadır.

Avrupa Birliği'nin çekirdeğini oluşturan 15 ülkede, 2000 yılında, gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 27,3'lük bölümü bu amaçla ayrılmaktaydı ¹⁶. Yurttaşlar, hastalık, iş kazası, meslek hastalığı, analık, sakatlık, yaşlılık, ölüm, işsizlik gibi risklere karşı sosyal güvenlik kuruluşlarının ve devletin güvencesi altındaydı. Aile yardımı yapılıyor, belirli bir gelir düzeyine ulaşamayan kişilere "güvenceli yeterli kaynak" sağlanıyordu. Yaşlılar için bakım güvencesi de uygulanıyordu.

Yaklaşık son 10 yıllık döneme bakıldığında, sosyal devleti zayıflatmaya yönelik girişimlere karşın, Avrupa Birliği ülkelerinde sosyal koruma harcamalarının gayri safi yurtiçi hasılaya oranında bir düşüş gözlenmemektedir. Avrupa Birliği'nin 15 ülkesinin toplamı dikkate alındığında, bu oran yüzde 27,3 ile yüzde 28,4 aralığında oynamıştır. Fransa'da ve İtalya'da aşağı yukarı aynı kalmışken, İngiltere'de çok az bir düşüş ve Almanya'da da bir artış göstermiştir ¹⁷. Ayrıntılı bilgiler Ek 5'te yer almaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde sabit fiyatlarla kişi başına sosyal koruma harcamasına bakıldığında, sürekli bir artış ortaya çıkmaktadır. Gayri safi yurtiçi hasıladaki artışlar, sosyal koruma alanına da yansıtılmıştır. Böylece, sosyal güvenlikte bu dönemde önemli bir gerilemeden söz etmek olanaklı değildir. Sendikaların üye sayısı düşmüştür; sendikalaşma oranı azalmıştır; ancak emperyalist sömürü yeni küreselleşme koşullarında daha etkili bir biçimde sürdürüldüğünden, işsizlik artsa ve ulusötesi şirketlerin kar gerçekleştirmelerinin bir bölümü başka ülkelere kaydırılrsa

¹⁶ European Commission, **The Social Situation in the European Union – 2003**, Belgium, 2004, s.175.

¹⁷ Eurostat, **European Social Statistics, Social Protection Expenditure and Receipts, Data 1994-2002**, Luxembourg, 2005, s.15.

bile, emperyalist ÷lke iŖçi sınıfları sosyal güvenlik kazanımları alanında önemli kayıplar yaşamamıştır ¹⁸. Ayrıntılı bilgiler Ek 6'da sunulmaktadır.

Bu süreçte ilgi çekici diğer bir gelişme, yaklaşık son 10 yıllık dönemde emperyalist ÷lkelerde sosyal güvenliğin finansmanında devletin rolünün daha da artmış olmasıdır. Sosyal güvenliğin finansmanında işverenlerin katkısının oranı ise genelde değişmemiştir. Bu oran İngiltere'de yüzde 25,8'den yüzde 31,2'ye yükselirken, İtalya'da yüzde 48,3'ten yüzde 42,3'e gerilemiştir ¹⁹. Ayrıntılı bilgi, Ek 7'de sunulmaktadır.

Buna karşılık, sosyal güvenliğin finansmanına sigortalının katkısında bir azalma gözlenmektedir. 15 ÷lke toplamı ele alındığında, bu oran 1994 yılında yüzde 24,4 iken, 2002 yılında yüzde 21,4 olmuştur. Fransa'da bu oran 1994 yılından 2002 yılına kadar yüzde 27,6'dan yüzde 21,0'e, İngiltere'de ise yüzde 22,3'ten yüzde 18,8'e gerilemiştir ²⁰. İlgili çizelge Ek 8'de yer almaktadır.

Sosyal güvenliğin finansmanına devletin katkısı ise, 15 ÷lke toplamında, 1994 yılında yüzde 32,7'den yüzde 36,8'e yükselmiştir. Diğer bir deyişle, sosyal devletin zayıflaması tartışmalarına karşın, sosyal güvenliğin artan maliyetinin finansmanında devletin sorumluluğu azalmamıştır; artmıştır. Bu oran 1994 yılından 2002 yılına kadar Fransa'da yüzde 21,5'ten yüzde 30,4'e, İtalya'da ise yüzde 33,1'den yüzde 41,4'e yükselmiştir ²¹. Yıllara göre gelişimin yer aldığı ayrıntılı çizelge Ek 9'da sunulmaktadır.

AB ÷lkelerinin ortak bir özelliği, sağlık harcamalarının yüksekliğidir. Buna bağlı olarak, bebek ölüm oranı çok düşüktür; doğumda yaşam beklentisi yüksektir. Yüksek sağlık harcamalarının finansmanında, kamu harcamaları belirleyicidir. Kamu harcamalarının finansmanı ise, ÷lke tekellerinin dünya çapında sürdürdükleri faaliyetlerden elde edilen yüksek karlar üzerinden ödenen vergiler ile yaratılan iş olanaklarından yararlanan işçilerin ödedikleri gelir vergileri sayesinde sağlanmaktadır. Ek 10'da yer alan çizelgede, 2001 yılında 15 AB ÷lkesinde ve Türkiye'de sağlık harcamalarına ilişkin temel veriler yer almaktadır. Avrupa Birliği ÷lkelerinde yüksek gayri safi yurtiçi hasılaya karşın, kamu sağlık harcamalarının oranı Türkiye'ye göre çok daha yüksektir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nin bazı ÷lkelerinde özel sağlık harcamalarının payı, Türkiye'dekinin altındadır; çünkü sağlık hizmetleri sosyal devlet anlayışı içinde sunulmaktadır. Kişi başına yıllık sağlık harcaması ise, çeşitli ürünlerin fiyat farklılıklarını ortadan kaldıracak biçimde, satınalma gücü paritesi biçiminde verilmiştir. Buna göre, Avrupa Birliği ÷lkelerinin kişi başına yıllık sağlık harcamaları, Türkiye'dekinin 5 - 10 katıdır. 100 bin kişi başına hekim sayısında da büyük farklar söz konusudur ²².

Bu duruma bağlı olarak, Avrupa Birliği'ndeki insanlar daha uzun süre yaşamaktadır ve bebek ölüm oranları son derece düşüktür.

Ek 11'de yer alan çizelgede de görüleceği gibi, Avrupa'nın emperyalist ÷lkelerinde doğumda yaşam beklentisi 80 yıla yakındır ve bu süre son 30 yıllık dönemde önemli sayılabilecek bir biçimde artmıştır. Canlı 1000 doğumda bebek ölüm oranlarında da son 32 yılda önemli düşüşler sağlanmıştır. Türkiye'deki ölüm oranları ise, kıyaslanmayacak kadar yüksektir.

Avrupa Birliği'nin üyesi 15 ÷lkede ortalama ömür (doğumda yaşam beklentisi) son 40 yılda ciddi bir artış göstermiştir. 1960 yılında erkekler için 67,4 yıl olan bu süre, 2000 yılında 75,5'e yükselmiştir. Kadınlar için ise 1960 yılında 72,9 yıl olan ortalama ömür, 2000 yılında 81,6 yıla çıkmıştır. Ortalama ise 70,1 yıldan 78,5 yıla yükselmiştir ²³.

¹⁸ Eurostat, a.g.k., 2005, s. 16.

¹⁹ Eurostat, a.g.k., 2005, s. 90.

²⁰ Eurostat, a.g.k., 2005, s. 91.

²¹ Eurostat, a.g.k., 2005, s. 92.

²² UNDP, **Human Development Report – 2004, Human Development Indicators**, 2004.

²³ European Commission, **The Social Situation in the European Union - 2004**, Belgium, 2005, s.102.

Avrupa Birliği ülkelerindeki bu genel gelişim, Almanya özelinde daha açık bir biçimde görülebilir.

Almanya'da sosyal güvenlik sistemi içinde kapitalizmin Altın Çağı'nın sona erdiği bir dönemle (1973 yılındaki durumla) 2004 yılındaki durum karşılaştırıldığında, sigorta kolları, kapsam, hak kazanma koşulları ve sağlanan yardımlar açısından bir bütün olarak yapılacak değerlendirme, sigortalılar lehine gelişme olduğunu göstermektedir.

Günümüzde Almanya'da uygulanan sosyal güvenlik hakları aşağıda özetlenmektedir ²⁴.

Almanya'da ücretli çalışanlar, mesleki eğitimde bulunanlar, emekliler, işsizler, yüksek öğrenimdeki öğrenciler, çiftçiler, çiftliklerdeki ücretsiz aile çalışanları, sanatçılar, yazarlar ve bu kişilerin bakmakla yükümlü oldukları kişiler, sağlık sigortasının kapsamındadır. Sağlık sigortasından yararlanmak için belirli bir süre çalışmış olma koşulu yoktur. Sağlık yardımlarından yararlanmada bir azami süre de bulunmamaktadır. Sigortalı, tedavi sürecinde doktor giderlerine katkıda bulunmamaktadır. Yalnızca, tedavinin parçası olarak masaj, banyo veya fizik tedavi gibi uygulamalarda giderlerin yüzde 15'i hastadan alınmaktadır. Sigortalı, reçete başına yalnızca 4-5 Euro katkıda bulunmamaktadır. Hastanın evde bakılması durumunda bakıcı veya para yardımı yapılmamaktadır.

İşçinin hastalanması durumunda, işveren, 6 haftaya kadar işçinin ücretini tam olarak ödemeye devam etmektedir. Daha sonraki dönemde ise, işçinin ücretinin yüzde 70-90'ı oranında bir hastalık parası ödenmektedir. Bu ödeme, aynı hastalık için, üç yıllık dönemde 78 haftayla sınırlandırılmıştır.

Analık sigortasından sigortalı kadın ile sigortalı erkeğin eşi veya kızları yararlanabilmektedir. Hastanın doğum öncesi bakımları, doğumu, doğum sonrası evde bakımı, gerekli ilaçlar ve araçlar, sigorta tarafından karşılanmaktadır. Analık izni, doğumdan önce 6 hafta, doğumdan sonra 8 haftadır. Bu süre içinde doğum yapan kadın işçinin geçici işgöremezlik ödeneği ile işyerinden aldığı net ücret arasındaki fark, yasa gereği, işverence karşılanmaktadır.

Almanya'da herkesin yararlanabildiği ve vergilerle finanse edilen çocuk yardımı uygulaması vardır. Normal olarak 18 yaşın altındaki çocuklar için bu yardım verilmektedir. Ancak bazı koşullarda daha büyük çocuklar için de ödeme yapılmaktadır. Aylık ödeme miktarı, birinci çocuk için 154 Euro, ikinci çocuk için 154 Euro, üçüncü çocuk için 154 Euro ve daha sonraki her çocuk için 179 Euro'dur.

Almanya'da herkesin yararlanabildiği ve vergilerle finanse edilen çocuk yetiştirme yardımı uygulaması vardır. Çocuğun doğumundan sonraki ilk 24 aylık dönemde her ay 307 Euro ödenmektedir. Aile isterse 12 aylık dönemde ayda 460 Euro alabilmektedir.

Tek ebeveynli ailelerde çocuklar için 12 yaşına kadar ayda eski eyaletlerde 151 Euro, yeni eyaletlerde 134 Euro ödenmektedir.

Almanya'da herkesin belirli bir yaşam standardını sağlayabilmesi için, ihtiyaç içinde olanlara "sosyal yardım" adı altında para ödenmektedir. Bu ödemenin süresi yoktur; ihtiyaç durumu devam ettiği sürece ödeme yapılmaktadır. Almanya'da ikamet eden Alman vatandaşları ve tüm Avrupa Birliği ülkeleri vatandaşları, siyasi sığınma hakkı tanınanlar ve bazı yabancılar bu haktan yararlanabilmektedir. Başka ülkelerde ikamet eden Almanlar, ancak belirli koşulları yerine getirmeleri durumunda, bu parayı alabilmektedir. Sosyal yardımı alabilmek için herhangi bir yaş koşulu yoktur. Sosyal yardım miktarı ayda en az 279 Euro'dur. Örneğin, tek başına yaşayan bir kişinin aylık sosyal yardımı 339 Euro iken, çocuksuz iki kişinin aylık sosyal yardımı 613 Euro'ya çıkmaktadır. 8, 10 ve 12 yaşlarında üç çocuğu olan bir çiftin aylık sosyal yardımı 1294 Euro'yu

²⁴ European Commission, **Social Security and Social Integration (Situation on 1 January 2003)**, Belgium, 2004.

bulmaktadır. Bunlara ek olarak, konut ve ısınma gideri olarak tek başına yaşayanlara ayda 303 Euro, iki kişi yaşayanlara 400 Euro ödenmektedir.

Almanya'da bazı eyaletlerde görme engellilere ayda 166 – 567 Euro yardım yapılmaktadır.

Almanya'da uzun dönemli bakım sigortası, çeşitli nedenlerle sürekli ve düzenli olarak bir başkasının yardımına gereksinim duyanlar için geliştirilmiştir. Uzun dönemli bakım sigortasına prim ödememiş olanlar ise, ihtiyaç durumunda, vergilerle finanse edilen sosyal yardımdan yararlanabilmektedir. Bu sigortadan veya yardımdan yararlanabilmek için yaş koşulu yoktur. Uzun dönemli bakım sigortası, ihtiyaç kategorisine göre, ayda 384 ile 1918 Euro arasında değişen değerlerde bakım hizmeti sağlamaktadır. Bu sigortanın koşullarını yerine getiremeyenlere ise yalnızca gereksinim duyulan yardımlar yapılmaktadır.

8. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE İŞÇİ SINIFI HAYATINDAN MEMNUNDUR

Avrupa işçilerinin bugün için tuzları kurudur. Emperyalist sömürüye engel olunmadığı sürece de, tuzları kuru kalacaktır. Bu gerçeği Avrupa işçileri de çok iyi bildiklerinden, kapitalizmle mücadele etmek yerine, emperyalist sömürü sistemini ve kapitalizmi destekleyerek, günü kurtarma çabası içindedirler.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının durumunu kötü gösterme çabalarının kaynağında, emperyalist sömürüyü ve bunun işçi sınıfının tavrı ve mücadelesi üzerindeki etkisini kavrayamama bulunmaktadır.

Avrupa işçisi bugün hayatından ve (emperyalist sömürüden pay alabildiği sürece) kapitalizmden memnundur ve bunu sendikalarının ve siyasal partilerinin politikalarına yansıtmaktadır.

Yapılan anketler, Avrupa Birliği vatandaşlarının, diğer bir deyişle, işçi sınıflarının yüzde 90'ına yakınının, hayatlarından "oldukça memnun" veya "çok memnun" olduğunu göstermektedir (Ek 12)²⁵.

9. AVRUPA'NIN EMPERYALİST ÜLKELERİNDE İŞÇİ SINIFININ MÜCADELELERİ GERİLEMEKTEDİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının bugünkü derdi, ulusötesi şirketlerin yeni dönemdeki politikalarıyla istihdam olanaklarının azalması ve sosyal devletin finansmanında bazı zorluklarla karşılaşılmasıdır. Bu işçilerin ve sendikalarının tüm çabalarının hedefi, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde tekelci kapitalizm döneminde oluşturulmuş olan fildişi kulelerinin korunabilmesidir. Bu fildişi kuleler, efendi-uşak ilişkisi içinde, emperyalist sömürü üzerine inşa edilmiştir. Bunun bugünkü yolu olarak seçtikleri strateji ise, emperyalist devletlerle daha da bütünleşmek ve ulusötesi şirketleri, yatırım ve kar gerçekleştirmelerini emperyalist ülkelerde yapmaya ikna etmektir.

Ulusötesi şirketlerin, yeni sermaye birikim düzeyinin ve teknolojik gelişimin olanaklarını kullanarak üretimi dünya ölçeğinde programlamaları ve uygulamaları enternasyonalizme değil, emperyalist ülke sendikalarının iyice milliyetçileşmelerine ve emperyalist politikalara daha sıkı bir biçimde bağlanmalarına yol açmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinin işçi sınıfları, daha da rahat, huzurlu ve mutlu olmanın yolunun, kapitalizme ve devletlerine karşı çıkmaktan değil,

²⁵ Eurofound, **Quality of Life in Europe, Perceptions of Living Conditions in an Enlarged Europe**, Ireland, 2004, s. 37.

emperyalist sömürünün daha da derinleştirilmesinden ve getirisinin daha “adaletli” bir biçimde bölüşümünden geçtiğine inanmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, bu amaçla, kendi devletleriyle birlikte ikili bir çaba içindedir.

Çabanın birinci ayağı, Avrupa'nın ekonomik, siyasal ve askeri gücünün ve bunlarla bağlantılı olarak da Avrupa'da üretilen ürünlerin uluslararası piyasalardaki rekabet gücünün yükseltilmesidir. Avrupa Birliği projesi, bu amaca hizmet edecek önemli bir girişimdir. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, bu amaçla kendi devletleriyle ve yeni bir devlet kurma girişimi olan Avrupa Birliği ile giderek daha da iç içe geçen bir çalışma içindedir.

Çabanın ikinci ayağı, ulusötesi şirketler üzerinde baskıdır. Bu baskı için, Avrupalıların tüketici olarak gücü kullanılmak istenmektedir. Bunun yolu ise, Avrupa dışında yapılan üretimin çeşitli açılardan sakıncalı olduğu biçiminde bir tablo çizilmesi veya izlenim yaratılmaya çalışılmasıdır. Bu süreçte çocuk işçilik ve sendikal hak ve özgürlüklerin ihlali gibi konular da kullanılmaktadır. Ancak bu girişimler incelendiğinde, bunların önemli bir bölümünde ilgili devletlerin etkisi, yönlendirmesi ve finansman desteği ortaya çıkmaktadır. “Ahlaki tüketim” girişimleri, uluslararası düzeydeki ticaret anlaşmalarına “sosyal hüküm” eklenmesi çabaları, küresel sendika federasyonları tarafından ulusötesi şirketlerle imzalanan çerçeve anlaşmaları, ulusötesi şirketlerin “davranış kuralları” veya Avrupa Birliği'nin ticari ayrıcalıklar sisteminin diğer ülkelerde işgücü maliyetlerini yükseltmede kullanılması gibi girişimler bu niteliktedir ve bugüne kadar pek bir işe de yaramamıştır²⁶.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının mücadelesi artık bu platformda ve sözü edilen tür araçlarla sürdürülmektedir. Ara sıra yapılan genel eylemler veya mitingler, bu mücadele içinde önemli değildir. Nitekim, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde yapılan grevlerde son on yıllarda önemli azalmalar gözlenmektedir. Örneğin, İngiltere'de eylemde geçen işgünü sayısı 1969-1973 döneminde yılda ortalama 12,5 milyonken, 1974-1979 döneminde 12,2 milyon olmuştur. Buna karşılık, İngiltere'de 1990-2003 dönemindeki 14 yılda eylemde geçen toplam işgünü sayısı yalnızca 9,4 milyondur; 1970'li yılların ortalamasının bir yılında gerçekleşenden daha düşüktür. 1990-2003 döneminde eylemde geçen işgünü yıllık ortalama sayısı 674 bin'dir²⁷.

Avrupa Birliği'nin Yunanistan dışındaki 14 ülkesinde 1993-1997 döneminde tüm işkollarında çalışan her 1000 işçi başına yılda eylemlerde geçen toplam işgünü sayısı 70'tir (Yunanistan bir süredir bu konuda veri derlememektedir). Aynı dönemde Türkiye'de yalnızca yasal grevler dikkate alındığında bu sayı 146'dır. 1993-2002 dönemine ilişkin ayrıntılı çizelge Ek 13'te sunulmaktadır²⁸.

Türkiye'de eylemlerin çok büyük bölümü yasadışıdır. Bu eylemler konusunda veri derlenmemektedir ve bu eylemler verilere dahil edilmemektedir. Örneğin, kamu çalışanlarının veya sendikasız işçilerin eylemlerinin hiçbiri bu verilerde gözükmemektedir. 1993-1997 döneminde, Türkiye'de son derece kısıtlı grev hakkıyla yapılan yasal grevlerin ancak yarısı kadar eylem yapabilen Avrupalıların, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine öğretmenlik yapacağını zannetmek mantıkla bağdaşmaz. Emperyalist sömürüden beslenenlerin ve evin efendisi olmak için mücadele etmek yerine zengin evin uşaklığını benimseyenlerin uzmanlık alanı eylemler değil, uzlaşmacılık ve işbirlikçiliktir.

²⁶ Bu konudaki girişimlerin güzel bir özeti için bkz. Ingeborg Wick, **Workers' Tool or PR Ploy? A Guide to Codes of International Labour Practices**, FES, 2003; Michael Urminsky (ed.), **Self-Regulation in the Workplace: Codes of Conduct, Social Labelling and Socially Responsible Investment**, ILO, 2001.

²⁷ Yıldırım Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s.154-5.

²⁸ Monger, Joanne, International Comparison of Labour Disputes in 2002, **Labour Market Trends**, April 2004, s.146.

Avrupa işçi sınıfının tarihinin “büyük bedeller ödenerek, kanla, ateşle hak kazanma” olaylarıyla dolu olduğu iddiası ise ciddi bir yanılsamadır. Tam tersine, Avrupa işçi sınıflarının tarihi, yenilgilerle, sermayedarlarla uzlaşmalarla, teslimiyetlerle, emperyalist sömürü sayesinde hak ve özgürlük elde etme örnekleriyle doludur.

İngiliz işçi sınıfı tarihinde, büyük fedakarlıklarla, şehitler verilerek ve büyük bedeller ödenerek elde edilmiş sendikal hak ve özgürlükler ve diğer haklar (ücretler, çalışma süreleri, iş güvencesi, sosyal güvenlik, yönetime katılma, işçi sağlığı ve iş güvenliği v.b.) yoktur. İngiltere’de de büyük grevler ve mitingler olmuştur. Ancak temel hakların elde edilmesinde, emperyalist döneme geçilmesinin sağladığı olanaklar belirleyicidir. İngiltere’de emperyalizm öncesi dönemde de sendikaların büyük mücadeleleri yoktur²⁹.

İngiliz işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde, “büyük fedakarlık” olarak üzerinde kitaplar yazılmış bir tek olay vardır: Tolpuddle. İngiliz Sendikalar Kongresi’nin (TUC) bu konudaki yayınları şunlardır³⁰: **Tolpuddle Mağdurları Kitabı: 1834-1934** (240 sayfa); **Tolpuddle Mağdurları** (500 sayfa); **Tolpuddle Mağdurları: Çağdaş Dönemdeki Mektuplar ve Belgelerle Mağdurların Öyküsü** (50 sayfa); **Tolpuddle Mağdurlarının Öyküsü** (17 sayfa); **Tolpuddle: George Loveless’in Gözüyle Tarihi Bir Tespit** (64 sayfa). Ayrıca, bir Tolpuddle Mağdurları Müzesi kurulmuştur.

İngiliz işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinin en önemli “fedakarlık ve bedel ödeme” örneği olarak üzerine kitaplar yazılan ve hakkında müze kurulan “Tolpuddle Mağdurları” olayı nedir?

1834 yılında İngiltere’de Tolpuddle köyünde altı işçi gizli toplantı yapmış; 1797 yılında kabul edilmiş bir yasaya dayanılarak yargılanmış ve öngörülen cezanın en üst sınırı verilerek, yedi yıl süreyle Avustralya’ya sürgüne gönderilmiştir. Bu arada da kendilerine kötü davranılmıştır. Üzerine kitaplar yazılmış öykü bununla sınırlıdır.

İngiliz işçi sınıfı tarihinde, özellikle 18. yüzyılın sonlarında ve 19. yüzyılın ilk üçte birinde makine-kırıcılığı da olmuştur. Genellikle “Ludizm” adı verilen bu eylemler, işçi sınıfının hak alma mücadelesi değildir.

1880’li yıllara kadar İngiliz sendikaları ağırlıklı işçi aristokratlarının örgütlenmesiydi. Ancak, buna rağmen, sendikalar önemli zorluklarla karşılaşılıyordu. Emperyalist döneme geçilmesiyle birlikte bu ilişki önemli farklılıklar yaşandı.

İngiltere’de sendikaların meşruluk kazanmasında ve işçilere oy hakkının tam olarak verilmesinde, işçi sınıfının yaygın eylemleri ve büyük bedeller ödenen mücadelesi değil, emperyalist döneme geçişin belirleyici rolü oldu. Oy hakkının tam olarak tanınması ancak 1867 yılındaki ikinci ve 1884 yılındaki üçüncü reform yasaları ile sağlanabildi. 1870 yılında uygulamaya sokulan devlet okulları sistemi de 1891 yılında parasız hale getirildi. İşçi Partisi iktidarlarında tohumları atılan ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında hayata geçirilen sosyal refah devletinin finansmanı da büyük ölçüde emperyalist sömürüden sağlanıyordu.

Alman işçi sınıfı da bugünkü haklarına, sermayeye karşı mücadele ederek değil, komünistlere karşı sermayenin ve az gelişmiş ülke halklarına karşı emperyalizmin cephesinde yer alarak kavuşmuştur.

1918 yılında komünistler ayaklanmışken 15 Kasım 1918 günü Alman sermayedarlarıyla son derece önemli bir anlaşmayı imzalayan sendikalar, Alman işçi sınıfının büyük bir çoğunluğunun

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s. 155-159.

³⁰ **The Book of the Martyrs of Tolpuddle: 1834-1934; Tolpuddle Martyrs: The Story of the Martyrs Told Through Contemporary Accounts Letters and Documents; The Story of the Tolpuddle Martyrs; Tolpuddle: An Historical Account Through the Eyes of George Loveless.**

desteğini almıştır. 1930'lu yıllarda Hitler'i destekleyenler arasında işçilerin azınlıkta kalmadığı bilinmektedir. Nazilerin iktidara yükselişi sürecinde tam bir teslimiyet ayıbını yaşayan Alman işçi sınıfı, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Amerikan emperyalistlerinin dayatmalarını kabul etmiş, ekonomik gelişme sağlandıktan sonra 1960'lı yılların ortalarından itibaren Alman sermayedarlarıyla birlikte yeni bir emperyalist güç olma çabasını yoğunlaştırmıştır. Avrupa Birliği emperyalizminin ana unsurlarından birini oluşturan Alman emperyalizminin bu politikalarının en büyük destekçisi, yine Alman işçi sınıfıdır³¹.

Fransa'da 1830 ve 1848 devrimlerinde, 1871 Paris Komünü'nde işçi sınıfının büyük kayıpları oldu, binlerce insan öldürüldü. Ancak bu mücadelelerle ekonomik hak alınmadı. Genel oy hakkı doğrultusunda gelişmeler oldu. Bunlar düzene karşı birer ayaklanmaydı; ekonomik hak alınmadan kanla bastırıldı.

Emperyalizm öncesi dönemde Fransa'daki işçilerin önemli hak ve özgürlükleri yoktur. Sendikaların serbestçe örgütlenmesine ilişkin yasa bile ancak 1884 yılında çıkarıldı.

Fransız işçi sınıfı, emperyalist sömürüyü kabullendikçe ve meşrulaştırdıkça, emperyalist sömürüden pay aldı; büyük mücadelelerle değil, siyasal gücünü etkili bir biçimde kullanarak, önemli haklar elde etti. Fransız işçi sınıfının emperyalist dönemde en önemli "kanlı" direnişi, işçi hak ve özgürlükleri için değil, faşist Almanya'nın istilasına karşı vatani savunmak içindir.

1936 yılındaki Matignon Anlaşması ile sağlanan haklar ise oy gücüyle elde edilmiştir. Diğer taraftan, genel seçimlerden sonra yapılan grevlere 2 milyon kişi katıldı, 7 Haziran 1936'da imzalanan Matignon Anlaşması ile grevler sona erdirildi, işyeri sendika temsilcilerinin atanması, yüzde 12'yi geçmeyecek şekilde ücret artışları ve bazı diğer haklar sağlandı. Aynı yıl Yıllık Ücretli İzin Kanunu (20 Haziran 1936), 40 Saatlik Çalışma Haftası Kanunu (21 Haziran) ve Toplu Pazarlık Kanunu (24 Haziran 1936) kabul edildi.

Sosyal refah devleti de, uğruna büyük fedakarlıklarla dolu mücadeleler verilerek ve kan dökülerek değil, emperyalist sömürüden düşen payla gerçeleştirildi.

10. AVRUPA SENDİKALAR KONFEDERASYONU VE ÜYESİ AVRUPA İşKOLU FEDERASYONLARI, EMPERYALİST AVRUPA BİRLİĞİ'NİN BESLEMESİDİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezleri, tam bir Avrupacı anlayışla, 1973 yılında Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu (ETUC: European Trade Union Confederation) kurmuştur. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun "sosyal Avrupa" veya "Avrupa sosyal modeli" altında savunduğu hedef, emperyalist sömürüye dayalı kapitalist sistemdir. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, emperyalist sömürünün sürdüğu koşullarda, ulusötesi şirketlerin yeni politikalarına karşı, Avrupa Birliği ile bütünleşerek, Avrupa emperyalizmini savunmaktadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun işçi haklarını koruma ve geliştirme yolu olarak belirlediği çizgi, zengin evin uşaklığıdır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, bu hizmeti karşılığında, Avrupa emperyalizmi tarafından beslenmektedir. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun faaliyet gösterebilmesi için gerekli parasal kaynaklar, örgütün üyelerinden topladığı ödentilerle değil, bir emperyalist güç olan Avrupa Birliği tarafından karşılanmaktadır. Diğer bir deyişe, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu günümüzde Avrupa Birliği'nin beslemesi durumundadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Emilio Gabaglio'nun bir ETUC Yönetim Kurulu toplantısında yaptığı açıklamaya göre, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, yaptığı faaliyetlerde harcadığı paranın yüzde 85'ini, Avrupa Birliği'nden, diğer bir deyişe, oluşmakta

³¹ Bkz. Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s. 211-218.

olan bir devletten, emperyalist bir kurumdan almaktadır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun kamuoyundan gizlenen gelirlerine bakıldığında, bu durum açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır³².

Sendikaların Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na bildirdikleri ve üzerinden ödenti verdikleri üye sayıları, örgütlerin mali gücü başta olmak üzere, çeşitli etmenlere göre değişmektedir. Örneğin, Türkiye'den TÜRK-İŞ 250 bin üye, DİSK 100 bin üye, HAK-İŞ 80 bin üye ve KESK de 16 bin üye üzerinden ödenti vermektedir. Diğer bir deyişle, Türkiye'deki üyelerin toplam sayısının 446 bin olduğu belirtilmektedir. Buna karşılık, Yunanistan'da GSEE'nin üye sayısı 500 bin, diğer örgüt olan ADEDY'nin üye sayısı ise 100 bin olarak gösterilmektedir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun politikalarını, kadrolarını ve uygulamalarını belirleyen, 7,5 milyon üyeli Alman DGB, toplam 7,8 milyon üyeli İtalyan konfederasyonlar (CGIL, CISL, UIL), 6,7 milyon üyeli İngiliz TUC ve 3 milyon üyeli İsveç'li sendikalardır (LO, TCO). Fransa ve Hollanda sendikalarının da belirli bir etkisi vardır. Diğer sendikal merkezler, bu emperyalist ülke sendikalarının politikalarını değiştirme şansına sahip değildir. Avrupa Sendikalar Federasyonu'na bağlı örgütlerin üye sayıları ve 2004 yılında ödedikleri ödenti miktarları Ek 14'te sunulmaktadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılı gelirleri 6,1 milyon Euro idi. Bu miktarın 5,3 milyon Euro'luk bölümü üyelik ödentileri, 731 bin Euro'luk bölümü de yapılan harcamalardan geri ödenenlerdi.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılı harcamaları 6,1 milyon Euro tutuyordu. Bu miktarın 2,0 milyon Euro'luk bölümü ücretler ve yan ödemeler, 257 bin Euro'luk bölümü ulaştırma ve seyahat giderleri, 551 bin Euro'luk bölümü çalışanların sosyal sigorta primi işveren payı, 115 bin Euro'luk bölümü diğer personel giderleri ve 104 bin Euro'luk bölümü de emeklilik primleriydi. Diğer bir deyişle, harcamaların yarısı personele gidiyordu. Kira ve bağlantılı harcamalar 604 bin Euro, malzeme alımları 336 bin Euro, toplantı ve kongre giderleri ise 1,6 milyon Euro tutmuştu.

Ancak Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun bütçe dışı kaynakları son derece önemliydi. Avrupa Komisyonu'ndan alınan paralar, bütçeye dahil edilmeden kullanılıyordu.

2001 yılında 5,3 milyon Euro'luk ödenti geliri olan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, aynı yıl Avrupa Komisyonu'ndan 4,9 milyon Euro'luk bağış aldı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun, emperyalist bir güç olan Avrupa Birliği'nin hükümeti konumundaki Avrupa Komisyonu'ndan aldığı paranın yıllara göre dağılımı da şöyledir³³:

³² 1991 yılında Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye örgütlerin ödeyeceği yıllık ödenti miktarı, 1000 üye başına 2.545 Belçika Frankı idi. 1000 üye başına yıllık ödenti miktarı 1992 yılında 3.100 Belçika Frankı, 1993 yılında 3.400 Belçika Frankı, 1994 yılında 3.670 Belçika Frankı, 1995 yılında 3.875 Belçika Frankı, 1996 yılında 3.995 Belçika Frankı, 1997 yılında 4.115 Belçika Frankı, 1998 yılında 4.240 Belçika Frankı, 1999 yılında 4.370 Belçika Frankı oldu. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu, 1999 yılı Mart ayında yaptığı toplantısında çok üyeli sendikaların ödentilerini azaltan bir sistem getirdi. Buna göre, 2000 yılında 1 milyon üyeye kadar her 1000 üye için yılda 4.580 Belçika Frankı ödenirken, daha sonraki 2 milyon üye için 4.530 Belçika Frankı, daha sonraki 2 milyon üye için 4.500 Belçika Frankı, daha sonraki 2 milyon üye için 4.440 Belçika Frankı ve daha sonraki (7 milyonun üzerindeki) üyeler için de 4.400 Belçika Frankı ödenti verilecekti. 1000 üye başına yılda ödenecek ödenti, 1 milyon üyenin altı için, 2000 yılında 4580 Belçika Frankına, 2001 yılında 4800 Belçika Frankına, 2002 yılında 5030 Belçika Frankına yükseltildi. 2002 yılında bu miktarın Euro olarak karşılığı 125 Euro idi. 1000 üye için yıllık ödenti miktarı 2003 yılında 131 Euro, 2004 yılında 151,75 Euro, 2005 yılında 159,25 Euro, 2006 yılında da 166,75 Euro oldu.

³³ ETUC Yönetim Kurulu'nun 9-10 Ekim 2002 günleri yapılan toplantısına sunulan 11. Gündem no.lu "**Budget 2003**" raporu, 15 s. (çoğaltma).

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu'ndan Aldığı Para

Yıl	Avrupa Komisyonu'ndan Alınan Para (Euro)
1993	2.958.955
1994	4.185.681
1995	3.503.145
1996	6.304.207
1997	3.606.993
1998	2.937.666
1999	3.417.950
2000	2.313.578
2001	4.914.495

Ancak Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun emperyalist Avrupa Birliği tarafından beslenmesi bu paralarla sınırlı değildir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılında ödenti geliri 5,3 milyon Euro idi. Buna karşılık, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun aynı yıl Avrupa Birliği'nden doğrudan ve enstitüleri aracılığıyla aldığı para 12,8 milyon Euro'dur. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, ayrıca, Avrupa Birliği'nin toplantı salonlarından ve büyük bir mali külfet oluşturan çevirmenlerinden karşılıksız olarak yararlanmıştı. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun yönetim kurulu toplantıları bile, genel merkezinin bulunduğu binadaki yeterli büyüklükteki toplantı salonunda değil, Avrupa Birliği'nin Ekonomik ve Sosyal Komite binasındaki toplantı salonunda yapılmaktadır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 Yılında Avrupa Komisyonu'ndan Aldığı Para ³⁴

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2001 yılında Avrupa Komisyonu'ndan doğrudan aldığı para	4.914.495,00 Euro
Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Araştırma Enstitüsü'nün (ETUI) 2001 yılında Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para	3.500.000,00 Euro
Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Sendikalar Sağlık ve Güvenlik Teknik Bürosu'nun (TUTB) 2001 yılında Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para	1.350.000,00 Euro
Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Sendika Koleji'nin (ETUCO) 2001 yılında Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para	3.069.099,00 Euro
Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu'ndan 2001 yılında aldığı toplam Para	12.833.594,00 Euro

Bu kitabın yazarı 2003 yılı Eylül ayında TÜRK-İŞ'teki görevinden istifa ederek ayrıldığından, bu tarihten sonra Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu yedek üyeliğinden de ayrılmış ve Yönetim Kurulu toplantılarına katılma olanağı ortadan kalkmıştır. Bu nedenle, daha sonraki yıllara ilişkin bütçe verilerine erişmek olanaklı olmamıştır. Ancak, Avrupa Birliği'nin internetteki çok kapsamlı sitesindeki bilgiler, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2002, 2003 ve 2004 yıllarında Avrupa Komisyonu'ndan aldığı paralara ilişkin veri sağlamaktadır. Eksik olduğu bilinen bu verilerin de gösterdiği gibi, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu tarafından beslenmesi uygulamaları sürmektedir.

Ancak bu süreçte Avrupa Sendikalar Konfederasyonu bir teknik sorunla karşı karşıya kaldı. Avrupa Komisyonu'nun yeni Mali Tüzüğü, ETUC'a para aktarımında bazı teknik sıkıntılara neden oldu. Bu teknik sıkıntıların aşılması amacıyla, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu'nun 2004 yılı Mart ayındaki toplantısında, "Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Sosyal Kalkınma Ajansı"nın kurulması kararlaştırıldı. Ajans (SDA: Social Development Agency)

³⁴ ETUC Yönetim Kurulu'nun 9-10 Ekim 2002 günleri yapılan toplantısına sunulan 11. Gündem no.lu "Budget 2003" raporu, 15 s. (çoğaltma).

2004 yılı Mayıs ayında Belçika'da kuruldu. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun bir yan kuruluşu gibi çalışan ve bazı küresel sendika federasyonlarıyla da işbirliği yapan bu örgüt, Avrupa Birliği'nin Avrupa işçi sınıflarını beslemesinde yeni araç olarak kullanılmaktadır.

Avrupa Birliği'nin internetteki sitesinden saptanabildiği kadarıyla, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun Avrupa Komisyonu'ndan aldığı bağış niteliğindeki paralar 2002 yılında 2.513.514 Euro, 2003 yılında 2.097.612 Euro ve 2004 yılında 1 861.276 Euro idi. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun başka bütçe kalemlerinden aldığı para saptanamamıştır.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na bağlı 12 işkolu federasyonu bulunmaktadır:

- EEA: Avrupa Eğlence İttifakı
- EUROCCOP: Avrupa Polis Konfederasyonu
- EFBWW: Avrupa İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu
- EFFAT: Avrupa Gıda, Tarım ve Turizm Sendikaları Federasyonu
- EFJ: Avrupa Gazeteciler Federasyonu
- EMCEF: Avrupa Maden, Kimya ve Enerji İşçileri Federasyonu
- EMF: Avrupa Metal İşçileri Federasyonu
- EPSU: Avrupa Kamu Hizmetleri Sendikaları Federasyonu
- ETF: Avrupa Ulaştırma İşçileri Federasyonu
- ETUCE: Avrupa Eğitim Sendika Komitesi
- ETUF-TCL: Avrupa Dokuma, Giyim ve Deri Sendika Federasyonu
- UNI-EUROPA: Sendika Ağı Enternasyonalı - Avrupa

Bu örgütler de emperyalist Avrupa Birliği'nin beslemesi durumundadır. Örneğin, 2002, 2003 ve 2004 yıllarında bu örgütlerin saptayabildiğimiz kadarıyla Avrupa Birliği'nden aldığı paralar aşağıda sunulmaktadır:

UNI-EUROPA (Sendika Ağı Enternasyonalı – Avrupa)

2002 yılı 929.657 Euro

2003 yılı 889.605 Euro

2004 yılı 1.165.881 Euro

EFBWW (Avrupa İnşaat ve Ağaç İşçileri Federasyonu)

2002 yılı 528.504 Euro

2003 yılı 470.929 Euro

2004 yılı 864.175 Euro

EFFAT (Avrupa Gıda, Tarım ve Turizm Sendikaları Federasyonu)

2002 yılı 368.280 Euro

2003 yılı 459.450 Euro

2004 yılı 711.207 Euro

ETUF-TCL (Avrupa Dokuma, Giyim ve Deri Sendika Federasyonu)

2002 yılında 201.087 Euro

2003 yılında 740.636 Euro

2004 yılında 506.231 Euro

EMCEF (Avrupa Maden, Kimya ve Enerji İşçileri Federasyonu)

2002 yılında 557.332 Euro

2003 yılında 542.241 Euro

2004 yılında 326.611 Euro

EPSU (Avrupa Kamu Hizmetleri Sendikaları Federasyonu)

2002 yılında 125.564 Euro

2003 yılında 270.884 Euro
2004 yılında 209.295 Euro

ETUCE (Avrupa Eğitim Sendika Komitesi)
2002 yılında 45.390 Euro
2004 yılında 230.809 Euro

EFJ (Avrupa Gazeteciler Federasyonu)
2002 yılında 44.750 Euro
2003 yılında 107.109 Euro
2004 yılında 40.675 Euro

Belirlenebildiği kadarıyla Avrupa Komisyonu'ndan alınan paraların Avrupa işkolu federasyonları açısından ne kadar önemli olduğu, EFFAT örneğinde görülebilir. EFFAT'ın üyelerinden aldığı aidat geliri 2002 yılında 1,1 milyon Euro iken, aynı yıl Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 368,3 bin Euro'dur. 2003 yılında aidat geliri 1,3 milyon Euro iken, Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 459,5 bin Euro'dur. 2004 yılında aidat geliri 1,2 milyon Euro iken, Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 711,2 bin Euro'dur³⁵.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu "ailesi" içinde yer alan bir örgüt ise Avrupa Uzman Personel ve Yönetici Kadro Konseyi'dir (EUROCADRES). İşyerlerindeki yönetici personeli örgütleyen kuruluşların Avrupa ölçeğindeki örgütlenmesi olan bu kuruluş da Avrupa Komisyonu'ndan önemli miktarlarda para almaktadır. Avrupa Birliği'nin Internetteki sitesinden saptanabildiği kadarıyla, Eurocadres'in Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 2002 yılında 464,8 bin Euro, 2003 yılında 452,3 bin Euro ve 2004 yılında da 408,8 bin Euro'dur.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ile bağlantılı emekliler örgütü olan FERPA ise Avrupa Komisyonu'ndan 2002 yılında 85.168 Euro almıştır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının önemli bir ağırlığa sahip olduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu da emperyalist Avrupa Birliği'nin parasından yararlanmıştır. Avrupa Birliği'nin internet sitesindeki bilgilerden derlenebildiği kadarıyla, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Avrupa Komisyonu'ndan 2000 yılında 99/0449 no.lu projeye 1.461.835 Euro ve 2001 yılında T-2000/14 no.lu projeye 953.234 Euro almıştır.

Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ) ise 1999-2003 döneminde saptanabilen 6 proje ile emperyalist Avrupa Birliği'nden 3.856.130 Euro sağlamıştır.

Bu kitapta ayrıntılı olarak ele alınması mümkün olmayan bir konu da, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun uluslararası ilişkilerinin, Avrupa Birliği'nin uluslararası ilişkilerine bağımlı ve onunla uyum içinde geliştirilmesi ve sürdürülmesidir. Avrupa Birliği'nin yetkili organları dünyanın bir bölgesindeki ülkelerle ilişkileri geliştirmeye başlayınca, kısa bir süre sonra bu konuda Avrupa Komisyonu'nun sağladığı paralarla Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun bölge sendikalarıyla ilişkileri gündeme getirilmektedir. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa Komisyonu'nun sağladığı kaynaklarla Avrupa emperyalizminin çağdaş misyonerliği görevini gerektiği gibi yerine getirmektedir.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu anlamayı kolaylaştıracak somut örneklerden biri, Konfederasyon Genel Sekreteri John Monks'un Bilderberg Grubu ile ilişkisidir.

³⁵ EFFAT, Activity Report 2001-2004, Submitted at 2nd EFFAT Congress, Luxembourg, 19-20 May 2005.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2003 yılında yapılan genel kurulunda genel sekreterlik görevine getirilen ve 2006 yılının başında bu görevi sürdüren John Monks'un Bilderberg Grubu ile ilişkileri önemlidir.

Bilderberg Grubu, adını Oosterbeek'te isimli küçük bir Hollanda kasabasında bulunan Bilderberg Otelinden almaktadır. Otel, 1954 yılında Hollandalı Prens Bernhard'a aitti. Dünyanın ünlü sermayedarları ve emperyalist devletlerin temsilcileri ilk kez 1954 yılında bu otelde toplanarak, çıkarlarını korumaya yönelik politikalar formüle ettiler. Bu toplantılar daha sonraki yıllarda da devam etti. Katılımcılarda ve toplantı yapılan yerde zaman içinde değişiklikler olduysa da, katılımcılara "Bilderberg Grubu," toplantılara da "Bilderberg Toplantıları" adı verilmeye devam edildi.

Toplantıların amacı, çıkar çelişkilerinin kapalı toplantılarda giderilerek, sermayedarlar ve emperyalist güçler açısından ortak tavırların, programların ve politikaların oluşturulmasıydı. Bilderberg Grubu, bazı iddiaların aksine, dünyayı yöneten tek grup değildir; ancak dünyayı yöneten en önemli gruplaşmalardan biridir.

Bilderberg Grubu'nun toplantıları 1999 yılına kadar tam bir gizlilik içinde sürdürüldü. İlk kez 1999 yılında toplantı tutanakları basına sızdı.

Bilderberg Toplantılarına katılacaklar, küçük bir Yürütme Komitesi tarafından belirlenmektedir. Komitenin sürekli bir başkanı, Avrupa ve Kuzey Amerika sekreterleri ve bir mali işler sorumlusu vardır. Bilderberg Toplantılarına davet edilenler ve katılanlar, emperyalist bloğun en önemli merkezlerinden birine girebilecek kadar kendisine güvenilen kişilerdir.

Uzun süre İngiliz Sendikalar Kongresi'nin (TUC) Genel Sekreterliği görevini üstlenen ve 2003 yılı Mayıs ayında Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) Genel Sekreterliği görevine getirilen John Monks, 1996 yılında Bilderberg Grubu'nun Toronto'da yapılan toplantısına katılmıştır³⁶.

Avrupa işçi sınıflarının, aralarında oluşturmuş buldukları gerçek çıkar birlikteliğinin tam bir ifadesi olarak, sermayedar sınıfa ve emperyalist hükümetlerine "sosyal ortak" dediği bilinmektedir. Bu anlamda, uzun yıllar İngiliz Sendikalar Kongresi'nin genel sekreterliğini yapmış ve halen Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun genel sekreterliğini yapmakta olan John Monks'un Bilderberg Toplantısına katılmasında şaşılacak bir nokta yoktur. Ancak, işçi sınıfının sorunlarının çözümünü ve kurtuluşunu, Avrupa işçi sınıflarıyla enternasyonalist dayanışmada gören kişilerin cevap vermeleri gereken önemli bir soru, ulusötesi sermayeye ve emperyalizme karşı mücadelede, emperyalizmin kendi gizli toplantılarına katacak kadar güvendiği John Monks ile mi ittifak kuracaklardır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları da Avrupa Birliği'nden para almaktadır. Bu paraların bir bölümü sendikalar tarafından doğrudan kullanılmaktadır. Bir bölümü ise, emperyalist politikaların az gelişmiş ülkelerde propagandasının yapılması, istihbarat toplanması ve az gelişmiş ülke sendikalarının yönlendirilebilmesi için proje adı altında verilmektedir. Ancak bu projeler sayesinde emperyalist ülke sendikalarının bazı giderleri karşılanmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının kendi devletlerinden aldıkları para, kitabın ikinci bölümünde ele alınacaktır. Ancak, bu sendikaların bir bölümünün Avrupa Birliği'nden doğrudan ve kendi kullanımları için aldıkları paralardan bazı örnekler aşağıda sunulmaktadır.

³⁶ Ramsay, Robin, "The Influence of Intelligence Services on the British Left," **Lobster**, 1996 (www.lobster-magazine.co.uk/articles/rrtalk.htm); "Secret Toronto Bilderberg Meeting, List of US, Canadian and European VIPs at Supersecret Toronto Bilderberg Meeting"; "The Bilderberg Group" (www.worldsocialism.org/spgb/jul02/bilderberg.html).

Avrupa Birliği'nin internetteki sitesinden saptanabildiği kadarıyla, Alman Sendikalar Federasyonu (DGB) ve bağlı sendikaların Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 354,6 bin Euro, 2003 yılında 449,3 bin Euro, 2004 yılında da 733,0 bin Euro'dur.

Avusturya Sendikalar Federasyonu (ÖGB) ve bağlı sendikaların Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 154,4 bin Euro, 2003 yılında 95,5 bin Euro ve 2004 yılında 38,7 bin Euro'dur.

Danimarka Sendikalar Konfederasyonu (LO) ve bağlı sendikaların Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 573,4 bin Euro, 2003 yılında 247,6 bin Euro ve 2004 yılında 389,6 bin Euro'dur.

Fransa'daki her siyasal görüşten (Komünistler dahil) sendikal merkezlerin ve onlara bağlı sendikaların emperyalist Avrupa Birliği'nin yürütme organı Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 165,9 bin Euro, 2003 yılında 349,9 bin Euro, 2004 yılında 276,3 bin Euro'dur.

İspanya'da her siyasal görüşten (Komünistler dahil) sendikal merkezlerin ve onlara bağlı sendikaların Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 529,0 bin Euro, 2003 yılında 139,3 bin Euro ve 2004 yılında 223,3 bin Euro'dur.

İsveç sendikalarının Avrupa Komisyonu'ndan aldıkları para 2002 yılında 25,0 bin Euro, 2003 yılında 214,0 bin Euro ve 2004 yılında 477,9 bin Euro olmuştur.

Her görüşten İtalyan sendikal merkezinin ve bağlı sendikaların (Komünistler dahil) emperyalist Avrupa Birliği'nden aldığı para 2002 yılında 595,4 bin Euro, 2003 yılında 813,2 bin Euro ve 2004 yılında da 431,3 bin Euro'dur.

Portekiz sendikalarının Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 2002 yılında 148,5 bin Euro, 2003 yılında 370,6 bin Euro ve 2004 yılında da 88,7 bin Euro'dur.

Yunan sendikalarının Avrupa Komisyonu'ndan aldığı para 2002 yılında 29,4 bin Euro, 2003 yılında 351,0 bin Euro ve 2004 yılında da 103,7 bin Euro olmuştur.

Bu rakamlar, Avrupa Komisyonu tarafından belirli bütçe kalemleri kapsamında verilen projeler tek tek taranarak saptanmıştır. Sözkonusu örgütlerin başka bütçe kalemleri aracılığıyla da para aldığı bilinmektedir. Yapılacak değerlendirmelerde bu veri yetersizliği göz önünde bulundurulmalıdır.

Avrupa Birliği'nin diğer ülkelerinin sendikaları da bu dönemde Avrupa Komisyonu'ndan çeşitli miktarlarda para almıştır.

Avrupa emperyalistlerinin beslemeleriyle elele ve kolkola anti-emperyalist ve hele hele anti-kapitalist mücadele verilebileceğini savunmak, emperyalist sömürüyü savunanların ve sömürüde emperyalistlerle "ortak" olan çağdaş misyonerlerin uluslararası ilişkilerde "enternasyonalist" olduğunu sanmak, en nazik ifadeyle, tümüyle hayalciliktir.

B. AVRUPA SENDİKALARININ POLİTİKALARI VE DAVRANIŞLARI

11. AVRUPA SENDİKALARI BUGÜN KAPİTALİZMİN VE EMPERYALİST SÖMÜRÜNÜN SAVUNUCUSUDUR

Avrupa sendikaları 20. yüzyılın ilk on yıllarında üretim araçları mülkiyetinin toplumsallaştırılmasından yanaydı. Büyük çoğunlukla Avrupa sendikalarının uluslararası

düzeydeki örgütlenmesi olan Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun (IFTU: International Federation of Trade Unions) 28 Temmuz – 2 Ağustos 1919 tarihlerinde Amsterdam'da yapılan genel kurulunda alınan en önemli kararlardan biri, "işçi sınıfının ücret köleliğinden kurtulabilmesinin tek yolunun üretim araçlarının toplumsallaştırılması" olduğunu belirtiyordu ³⁷. IFTU, kapitalist üretim biçimini sorguluyordu; ancak emperyalist politikalara karşı çıkmıyordu ve Komintern'in alternatifi olarak kurulan Uluslararası Çalışma Örgütü'nü destekliyordu.

Örgütün 1920 yılında Londra'da ve 1922 yılında Roma'da yapılan kongrelerinde de, sosyalizmin yolunun "toprakların ve üretim araçlarının toplumsallaşmasından geçtiği" kararı alındı ³⁸. Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun bu tavrı, 1932 yılında köklü bir değişikliğe uğradı. Üretim araçlarının mülkiyetinin toplumsallaştırılması hedefi kaldırıldı ³⁹.

Günümüzde Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde kapitalizmi sorgulayan sendika sayısı birkaç tanedir. Bir dönem Fransız Komünist Partisi ile yakından bağlantılı Genel Emek Konfederasyonu (CGT), 1991 sonrasında önemli değişiklikler yaşamış ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye olmuştur.

İspanya'da CC.OO örgütü de geçmişte İspanyol Komünist Partisi ile bağlantılıydı. Bu örgütün politikalarında da önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu örgüt de Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye olmuştur.

İtalya'da 1944 yılında kurulan ve Soğuk Savaş'ın başlamasıyla yalnızca komünistleri destekleyenlerin örgütü haline gelen CGIL ise 1970'li yıllarda önemli politika değişiklikleri gerçekleştirmiş ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na katılmıştır.

Bu örgütlerin de kapitalizme karşı çıkmadığı koşullarda, Avrupa'nın emperyalist ülkelerindeki diğer sendikalar ve işçi sınıflarının çok büyük bir bölümü, kapitalizmi benimsemekte ve savunmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde nüfusun çok büyük bölümünü oluşturan işçi sınıfları, emperyalist sömürüyü desteklemektedir. Avrupa sendikaları,

- Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin ürünlerinin değerlerinin çok üstünde tekel fiyatlarıyla az gelişmiş ülkelere satılmasına;
- Az gelişmiş ülkelerin ürünlerinin değerlerinin altında fiyatlarla satın alınmasına;
- Avrupa sermayedarlarının az gelişmiş ülkelerde döviz kuru oyunları ve borç aracılığıyla çok yüksek karlar elde etmelerine

karşı değildir. Tam tersine, bu emperyalist sömürünün kendisinin payına da düşen yararlarının farkındadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının ve sendikalarının, az gelişmiş ülkelerde yatırım yapan ulusötesi şirketlerin çok düşük ücretlerle işçi çalıştırmaları konusundaki duyarlılıkları ise sınıf dayanışması veya enternasyonalizmden değil, istihdamın bu ülkelere kaymasını önleme çabalarından kaynaklanmaktadır. ABD'nin Merkezi İstihbarat Örgütü'nün (CIA) içyüzünü ve çalışmalarını en iyi anlatan kitaplardan biri, CIA eski ajanlarından Philip Agee tarafından yazılan ve ilk baskısı 1975 yılında yayımlanan **Şirketin İçinde, CIA Günlüğü** kitabıdır. Çok güvenilir bir kaynak olan bu kitapta anlatıldığına göre, Merkezi İstihbarat Örgütü 1960 yılında ajanlarına uyguladığı eğitim programlarında az gelişmiş ülkelerde sendikacılık hareketleriyle ilişkiler ayrıntılı bir biçimde ele alınmaktaydı. İlgili bölüm aşağıda sunulmaktadır ⁴⁰:

³⁷ Walter Schevenels, **Forty-Five Years International Federation of Trade Unions**, Brüksel, 1956, s.88.

³⁸ Goethem, G.v., "Conflicting Interests: The International Federation of Trade Unions (1919-1945)", Carew, A. et al (ed.), **The International Confederation of Free Trade Unions**, Peter Lang, Almanya, 2000, s.85, 88.

³⁹ Goethem, G.v., a.g.y., s.117-8.

⁴⁰ Agee, Philip, **Inside the Company, CIA Diary**, Penguin Books, England, 1978, s.136.

“Genel olarak bakıldığında, kursta vurgulanan, Örgüt’ün çalışma yaşamına ilişkin operasyonlarının az gelişmiş ülkelerde ekonomik konulara odaklanacak ve politikadan ve sınıf mücadelesi ideolojisinden uzak duracak sendikaların geliştirilmesine çaba göstermesi gerektiğiydi. Bu, Amerikan sendikacılığının Gompers geleneğidir ve yoksul ülkelerde teşvik edildiğinde, işgücü maliyetlerini yükseltmeli ve böylece düşük işgücü maliyetli ülkelerden yapılacak ithalatın ABD’deki istihdam üzerindeki etkisini azaltmalıdır.”

Avrupa Birliği’nin emperyalist ülkelerinin anlayışı ve uygulamaları da bu niteliktedir.

Emperyalist sömürüyü destekleyen Avrupa sendikaları, emperyalist sömürüyü tamamlayan emperyalist saldırganlığa bazen karşı çıkmaktadır. Bu karşı çıkışta da, Avrupa Birliği’nin politikaları dikkatle izlenmekte ve bu politikalarla ters düşmemeye dikkat edilmektedir.

Türkiye gibi ülkelerde anti-kapitalist olunmadan anti-emperyalist olunabilir. Ancak, emperyalist bir ülkede, anti-kapitalist olunmadan anti-emperyalist olunamaz. Anti-emperyalist olmak, emperyalist sömürüye de, emperyalist sömürünün sürmesi için dönem dönem başvuru alan emperyalist saldırganlığa da karşı olmak demektir. Emperyalist sömürü konusunda ses çıkarmadan, bazı saldırılara karşı tavır almak ve kendisini anti-emperyalist sanmak, ya saflığın, ya da emperyalist sömürüyü gizleme çabalarının sonucudur.

12. AVRUPA SENDİKALARI, SERMAYEDARLAŞMAYI SAVUNMAKTA VE UYGULAMAKTADIR

Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları emperyalist sömürden pay almaktadır ve bu nedenle de emperyalist sömürüyü ve kapitalizmi desteklemektedir. Bu ilişkiyi daha da güçlendiren bazı uygulamalar da vardır. Bunlar arasında, işçilere şirket hisselerinin satılması, işyerlerinde kurulan emeklilik fonlarının şirket hissesi satın alması ve ücretlerin bir ölçüde işletmenin karına bağlı kılınması (kar paylaşım planları) öne çıkmaktadır. Bu uygulamalar son 20-30 yıllık dönemde hızla yaygınlaşmaktadır.

İşçileri hissedar yaparak sınıf çıkarlarını bütünleştirme doğrultusundaki girişimlerden biri, şirket tarafından istihdam edilen işçilere piyasaya göre düşük fiyatla hisse senedi satılmasıdır.

İşçileri şirkete bağlayan ve işçi ile sermayedar arasında çıkar birliği oluşturan uygulamalardan biri, kar paylaşımıdır. Kar paylaşımı, nakit ödeme veya şirketin hisse senedini işçiye verme biçiminde uygulanmaktadır. Hisse senedi verildiği durumlarda, hisse senedinin satışı konusunda belirli bir süre kısıtlama getirilebilmektedir. Avrupa ülkelerinde kar paylaşım programları, çeşitli vergi avantajlarıyla teşvik edilmektedir. Örneğin, Fransa’da, 1959 yılından beri, 50 ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde nakit ödemeli kar paylaşım planı uygulanmak zorundadır. Fransa’daki bu uygulama 1990’lı yıllarda 19 bin şirketi ve 5,2 milyon işçiyi kapsamına alıyordu⁴¹.

Emperyalist ülkelerde işçilerle sermayedarlar arasında çıkar birliğini sağlamada kullanılan yöntemlerden biri de, emeklilik fonları aracılığıyla şirket hisselerinin satın alınmasıdır. İşçilerin emeklilik fonları giderek önem kazanan büyük bir mali güçtür. İngiltere’de emeklilik fonlarının toplam malvarlığı 800 milyar İngiliz Sterlininin üzerinde bir değere sahiptir. Bu varlığın yarısından fazlası hisse senetlerine yatırılmıştır. İngiltere’de İşçi Partisi’nin emeklilik fonu, BAe Systems isimli silah şirketinde hisse senedine sahipti. Bu silah şirketinin hissedarları arasında bazı sendikalara ait emeklilik fonları da bulunmaktadır⁴².

⁴¹ Daha geniş bilgi için bkz. Erik Poutsma, **Recent Trends in Employee Financial Participation in the European Union**, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions – European Commission, Ireland, 2001.

⁴² Daha geniş bilgi için bkz. Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s. 186-188.

13. AVRUPA SENDİKALARI KENDİ ÜLKELERİNİN SERMAYEDAR SINIFIYLA VE DEVLETİYLE YAKIN İŞBİRLİĞİNE DAYALI BİR ANLAYIŞLA HAREKET ETMEKTEDİR (“SOSYAL DİYALOG” VE “SOSYAL ORTAKLIK”)

Avrupa Birliği ülkelerinde son on yıllarda sürekli gündemde tutulan ve Türkiye’de de yaygınlaştırılan bir kavram, “sosyal diyalog”dur. Bu kavramın herkesin üzerinde anlaştığı bir tanımı yoktur. Genel kabul gören anlayışa göre, sosyal diyalog, işçi, işveren ve hükümet arasındaki sorunların ikili ve/veya üçlü ilişkiler veya yapılanmalar aracılığıyla çözüme kavuşturulma çabasıdır. Diğer bir deyişle, yeni ve önemli bir olgu ve gelişme olarak, sanki sihirli bir içeriğe sahipmiş gibi sunulan kavram, taraflar arasında görüşmeler ve bu yolla anlaşma çabasıdır. Örneğin, bir toplu iş sözleşmesi de, Ekonomik ve Sosyal Konsey de sosyal diyalog biçimleri veya araçlarıdır.

Üretim araçlarına sahip olan sermayedar sınıf, işçi sınıfına hangi koşullarda, niçin ve nasıl bir söz hakkı tanır? Bu süreçte devletin rolü nedir?

Bugün “sosyal diyalog” biçiminde yaygınlaştırılan kavram, geçmişte “yönetime katılma” olarak sunulurdu. Ancak, geçmişin yönetime katılma yaklaşımı ve uygulamaları, günümüzün sosyal diyalogundan daha kapsamlı bir içeriğe sahipti. Sermayedar sınıf, geçmişte işçi sınıfını işletmelerin yönetimine katmayı kabullenmişti. Günümüzde ise yalnızca diyalogu (görüşmeyi) temel bir hak olarak kabul etmektedir. Ancak bu uygulama allanıp pullanarak yeni bir kazanım gibi sunulmaktadır.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinde işçilerin ülke yönetiminin belirlenmesinde parlamenter demokrasi aracılığıyla söz sahibi olmaları yüzyıllar alan bir süreci gerektirdi.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinde işçilerin işletmelerin yönetiminde bir ölçüde söz hakkının olmasında emperyalist sömürü olanakları ve komünizm tehdidi büyük rol oynadı.

Bu konuda ilk adımlar, 1917 Rus Devrimi sonrasında, komünistlerin iktidar mücadelesinin ana odağı olan Almanya’da atıldı. Birinci Dünya Savaşı’na kadar uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve uluslararası sosyalist hareketin merkezi Almanya idi. 1917 Rus Devrimi, Avrupa’da köklü dönüşümlerin tetikleyicisi olarak algılanıyordu. Nitekim Almanya’da 1918 Kasım ayaklanması bu umudu doğrular gibiydi. Ancak Alman işçi sınıfı ve sosyalist hareketi, sendi sermayedar sınıfıyla ve devletiyle uzlaştı; bunun karşılığında da “yönetime katılma” konusunda bazı tavizler elde etti.

İki Dünya Savaşı arasındaki dönemde bu alanda (Fransa dışında) önemli değişiklikler yaşanmadı. Sovyetler Birliği 1921-1939 döneminde kendi iç ekonomik, siyasal ve toplumsal sorunlarıyla uğraşıyordu; başka ülkelerde komünistlerin iktidara gelmesini destekleme gibi bir çabası yoktu. Tam tersine, tüm dünyadaki komünistlerden beklenen, Sovyetler Birliği’nin yaşatılması ve güçlendirilmesi görevini her şeyin üstünde tutmalarıydı.

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra koşullar temelden değişti. Tek ülkeye hapsolmuş olan komünizm, dünya çapında bir güce dönüştü. Dünya nüfusunun üçte biri komünist partilerinin yönetimi altına girdi. Azgelişmiş ülkelerde anti-emperyalist mücadeleler güçlendi. Emperyalist ülkelerin bazılarında (özellikle Fransa ve İtalya), komünist partileri büyük bir kitle desteği kazandı; seçimlerde büyük başarılar elde etti.

Bu koşullarda 1950’li, 1960’lı ve 1970’li yıllarda iç ve dış komünist “tehdide” karşı, emperyalist ülke devletlerinin ve sermayedar sınıflarının en önemli silahlarından biri, işletmelerde yönetime katılma uygulamaları oldu. Bu yıllarda kapitalizmin Altın Çağı’nın yaşanıyor olması, bu süreci kolaylaştırdı. İşletmelerde yönetime katılma, komünizme karşı emperyalist devlet, sermayedar sınıf ve işçi sınıfı arasında oluşan ittifakın ana unsurlarından biri oldu.

Bu yıllarda emperyalist ülkelerin önemli bir bölümünde sosyal anlaşmalar (sosyal paktlar) imzalandı.

1970'li yıllardan başlayarak emperyalist ülkelerde işletmelerde yönetime katılma tartışmaları, talepleri ve uygulamaları geriledi.

Kapitalizm 1970'li yıllarda yeniden durgunluklar ve bunalımlar çağına girdi. Ulusötesi sermaye, yeni teknolojik olanakları da etkili bir biçimde kullanarak, iyice küreselleşti. Bu süreçte, ulusötesi sermayenin çıkarları ile emperyalist devletlerin çıkarları ayrışmaya başladı. Ulusötesi şirketler, zorlaşan ekonomik koşullarda, üretim birimlerini işgücü maliyetinin çok daha düşük olduğu azgelişmiş ülkelere ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne kaydırmaya başladılar. Emperyalist devletler ve bu ülkelerin işçileri ve sendikaları ise, ulusötesi şirketlerin bu politikalarına karşı bir ittifaka yöneldi.

Ulusötesi şirketlerin üretimi, istihdamı ve kar gerçekleştirmelerini azgelişmiş ülkelere ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne kaydırması, 1990'lı yıllardan itibaren sosyal anlaşmaları ve sosyal diyalogu farklı düzeylerde yeniden canlandırdı. Ancak bu kez işçilerin pazarlık gücü 1950'ler ve 1960'lardakinden daha azdı. Bu koşullarda, ortaya çıkan işbirliğinin biçimi "yönetime katılma" değil, bilgilenme ve görüş aktarmayla sınırlı "sosyal diyalog" oldu.

Sosyal anlaşmalar sürecinin yeniden başlamasında iki etmen belirleyici rol oynadı.

Ekonomik bunalım uluslararası rekabeti artırdı; ulusötesi şirketlerin yeni stratejileri emperyalist devletleri olumsuz doğrultuda etkiledi; emperyalist ülkeler ve ülke grupları arasındaki rekabet arttı; Çin Halk Cumhuriyeti alternatif bir ekonomik güç odağı olarak ortaya çıktı. Bu gelişmeler, istihdam olanaklarının ve sosyal devletin korunabilmesi için işçi-işveren-devlet ittifakını pekiştirdi.

Diğer taraftan, Sovyet sisteminin 1989-1991 döneminde çökmesi sonrasında, Avrupa Birliği, politikalarını yeniden biçimlendirdi ve emperyalist bir güç merkezi olarak yeni bir atılım başlattı. Buna bağlı olarak, 1992 yılında kabul edilen Maastricht Antlaşması ile "sosyal diyalog" Avrupa Birliği kurumları düzeyinde kurumsallaştırıldı.

Ayrıca, 1994 yılında kabul edilen bir yönerge ile işyeri düzeyinde "sosyal diyalog" geliştirildi.

Avrupa Birliği ülkelerinde günümüzde geçerli olduğu biçimiyle sosyal diyalog, artan uluslararası ekonomik ve siyasal rekabet ve ulusötesi şirketlerin yeni stratejileri koşullarında, devlet, çıkarları tam olarak küreselleşmemiş (AB ölçeğinde ulusötesi olabilmiş) sermaye kesimleri ve işçi sınıfı (burjuva proletarya) arasında çıkar birliği temelinde görüşme ve anlaşma aracıdır.

Benzer bir süreç tek tek ülkelerde de görülmektedir.

İşletmelerde yönetime katılma ve günümüzdeki biçimleriyle sosyal diyalog ancak emperyalist sömürüyle mümkündür. Sermayedar sınıfın işçi sınıfına önerdiği, ülkede yaratılan değer paylaşılmasına dayalı bir sınıf kavgası yerine, emperyalist sömürünün sürdürülmesi temelinde ek kazancın paylaşılmasıdır. Paylaşım koşulları da "efendi-uşak" ilişkisi temelinde görüşmeler yoluyla belirlenmektedir. Bu anlayışı sunuş biçimleri de, bir tarafın kaybının öbür tarafın kazancı olduğu "sıfır toplamlı oyun" ("zero-sum game") değil, her iki tarafın da işbirliğinden kazançlı çıktığı "kazan-kazan" ilişkisinin ("win-win" veya "mutual gain process") geçerli olması gerektiği görüşüdür.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, kendi sermayedar sınıflarını ve devletlerini "sosyal ortak" olarak nitelendirmektedir. Bu nitelendirme, bir yanıyla bir olguyu, diğer yanıyla da yaygın olan bir anlayışı ve hatta beklentiyi yansıtmaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları, devletleri ve sermayedar sınıfları, emperyalist sömürünün ve yağmanın getirisinin paylaşılmasında ve bu sistemin devamının sağlanmasında ortaktır. Emperyalizmin getirisinin paylaşımında paylar ve söz hakkı farklıdır; ancak farklı paylara ve söz haklarına dayalı bir ortaklık mevcuttur. Bu açıdan bakıldığında, "sosyal ortaklık" doğrudur.

Emperyalist sömürü ve yağmanın getirisinin paylaşılmasındaki "ortaklık", üretim araçları üzerindeki mülkiyette bir ortaklık anlamına gelmemektedir. Kapitalist sistemde sermayedar sınıf egemendir; ancak toplumun çok büyük bir bölümünü oluşturan işçi sınıfına da "parlamentar demokrasi" çerçevesinde demokratik hak ve özgürlükler tanınmıştır. Üretim araçları mülkiyeti üzerinde bir "ortaklık" söz konusu değildir. Daha önce ele alınan sermayedarlaşma girişimleri henüz sınırlı etki yaratabilmiştir. Ancak Avrupa işçi sınıflarının çabası, üretim araçları mülkiyeti alanında yeni kazanımlar elde ederek, paylarını artırmaktır. Amaç, üretim araçları mülkiyetinin toplumsallaştırılması değildir; emperyalist sömürü ve yağma sisteminden daha fazla pay alacak biçimde kapitalist sistem içinde mülkiyet payının artırılmasıdır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları, emperyalist-kapitalist sisteme "ortak" olma çabasıdadır; ancak sermayedar sınıfla işçi sınıfı arasındaki ilişki eşitlik temelinde bir "ortaklık" ilişkisi değil, İngiltere'de 1823 yılında kabul edilen "Efendi ve Uşak Kanunu"nda düzenlenen efendilik – uşaklık ilişkisidir.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları, zengin evin uşaklığı rolünü kabullenerek, zengin uyguladığı yağmadan ve sömürüden pay almaktadır. Böylece, az gelişmiş ülkelerdeki yoksulluğun, anti-demokratik baskıların ve sömürünün önde gelen sorumlularından olan Avrupa'nın emperyalist devletleri ve sermayedarları, bu ülkelerin işçi sınıfları ve sendikaları tarafından "sosyal ortak" olarak kabul edilmektedir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının en önemli talepleri, bu sömürücülerin kendileriyle "sosyal diyalog" içine girmeleri, istihdam yaratmaları, "Avrupa sosyal modeli" adını verdikleri emperyalist sömürüye dayalı refah devleti uygulamalarını sürdürmeleridir. Bunun için de bu sömürücülerin "efendi"liği kabullenilmektedir. Bizim düşmanımız, onların efendisidir. Bizim bu düşmana karşı mücadelemizde onlar bizim yanımızda değil, efendilerinin yanında yer almaktadırlar.

Çağımızda ulusötesi sermaye, gücünü ve önemini her geçen gün daha da artırmaktadır. Bu koşullarda, ulus devletler ve hatta ulusüstü bir devlet olma çabası içindeki Avrupa Birliği bile sermayeye söz geçirememektedir. Ulusötesi sermaye, istihdam olanaklarını ve kar gerçekleştirilmelerini az gelişmiş ülkelere aktardıkça, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin devletleri de, işçi sınıfları ve sendikaları da bu uygulamadan zarar görmektedir. Bu nedenle, özellikle son on yıllarda Avrupa'nın emperyalist ülkelerinde sendikalarla devletler arasındaki ilişki daha da bütünleşmiştir. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının çoğu, devletleriyle, çeşitli kampanyaların düzenlenmesinden istihbarat alışverişine kadar geniş bir alanda işbirliği yapmaktadır.

14. AVRUPA SENDİKALARI, IMF VE DÜNYA BANKASI'NA CEPHEDEN KARŞI ÇIKMAMAKTADIR.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının, sendikalarının ve onların denetimindeki uluslararası sendikal örgütlerin gerçek bir uluslararası dayanışmadan yana olup olmadıklarının gerçek göstergesi, az gelişmiş ülke halklarının ve özellikle de işçi sınıflarının hak ve özgürlüklerine yönelik en önemli saldırıları ülke politikaları biçimine dönüştürten IMF ve Dünya Bankası'na karşı tavidir.

Türkiye’de işçiler, memurlar, esnaf, köylü, emekli, işsiz, ülkenin kalkınmasından yana sanayici artık IMF’nin ne olduğunu öğrenmeye başlamıştır. “Öğrenmeye başlamıştır”, çünkü IMF’ye karşı çıkmasına karşın, IMF’nin arkasındaki asıl güçlerin yeterince farkında değildir. Ülkemizde işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin düşmanı politikalar uygulatan bu örgütlerin gerçekte emperyalist ülkelerin ve ulusötesi şirketlerin çıkarlarının bir aleti olduğunu yeterince anlayamamıştır. Ancak, yetersiz de olsa, IMF ve Dünya Bankası karşıtı bir tavır başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm halkımızda yerleşmiş durumdadır.

Türkiye’den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK’in üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) 21 Eylül 2005 günü bir basın açıklaması yayımlamıştır. Bu basın açıklamasında, Dünya Bankası’nın her yıl yayımladığı Dünya Kalkınma Raporu’nda sendikalara ilişkin olumlu değerlendirmelerin yer aldığı, bu değerlendirmelerin memnuniyetle karşılandığı belirtilmektedir. Açıklamada, ICFTU Genel Sekreteri Guy Ryder’in şu değerlendirmesi aktarılmaktadır: “Raporun sendikaların olumlu toplumsal ve ekonomik rolünü tanıması ve işçilerin haklarının savunulmasından yana olması gerçeği bir ilerlemedir.”⁴³ Diğer bir deyişle, ICFTU, emperyalistlerin az gelişmiş ülkelere saldırıda kullandığı önemli araçlardan biri olan Dünya Bankası’nın “işçilerin haklarının savunulmasından yana olduğunu” ifade etmektedir. Bugün Türkiye’de ülkemizin, halkımızın, işçi sınıfımızın ve sendikalarımızın karşı karşıya bulunduğu sorunların ana sorumlusu, emperyalizmin birer aleti olan IMF ve Dünya Bankası’dır. Bu gerçeği gizleyenlerin tavırları, enternasyonalizmin değil, çağdaş misyonerliğin ifadesidir. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu’nun, Avrupa işkolu federasyonlarının ve Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezlerinin kararlarında “emperyalizm” kavramının hiç kullanılmaması da bu anlayışın yansımasıdır.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının ve sendikalarının büyük çoğunluğu, AB emperyalizminin doğrudan ve/veya IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla dayattığı politikalara açıkça karşı çıkmayarak, az gelişmiş ülkelerdeki sömürüyü ve anti-demokratik baskıları kabullenmekte ve onaylamaktadır.

Emperyalist ülkelerin doğrudan veya çeşitli kurumlar aracılığıyla dayattığı programlar ve politikalar, parlamenter demokrasinin özünü ve temellerini yoketmektedir. Demokrasi savunuculuğu yapan kişi ve örgütlerin birinci görevi, bu tür dayatmalara karşı çıkmaktır. Bu konuda sessiz kalırken, soyut bir demokrasi çağrısı yapmak dürüstlikle bağdaşmaz. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının tavrı budur.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, IMF ve Dünya Bankası politikalarına tepki göstermemektedir. Bu konuda ETUC genel kurullarında veya Yönetim Kurulu toplantılarında alınmış ciddi bir karar yoktur. ICFTU’nun ve bazı küresel sendika federasyonlarının politikası ise, herhangi bir güçle desteklenmeden sürdürülen görüşmeler yoluyla IMF ve Dünya Bankası politikalarının değiştirilebileceği umuduna dayanmaktadır. Bu diyalog aracılığıyla, IMF ve Dünya Bankası politikalarının az gelişmiş ülke halkları lehine değiştirilebileceği umutları sürekli olarak körüklenmektedir. Ancak bugüne kadar yapılan görüşmelerin sonucu tam bir fiyaskodur.

ABD’nin sendika merkezi olan AFL-CIO, çeşitli nedenlere bağlı olarak, 1969 yılında ICFTU üyeliğinden ayrıldı. Böylece tamamiyle Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının yönetimine giren ICFTU, ilk kez 1970 yılında, IMF ve Dünya Bankası ile doğrudan ve açık ilişkiye ve görüşmelere başladı. ICFTU Genel Sekreteri H.G.Buiter, 1970 yılında IMF ve Dünya Bankası’nın Yönetim Kurulu toplantılarına katıldı. Buna karşılık, IMF’nin Paris Bürosu müdürü de ICFTU’nun uluslararası parasal sorunlar konusundaki çalışma grubunun toplantısında

⁴³ “The fact that the report recognizes the positive and economic role of trade unions, and advocates defending workers’ rights, is an improvement.”

bulundu. IMF ile bu nitelikte yakın ilişki kuran ilk “sivil toplum örgütü”, Marshall Planı’nı ve NATO’yu destekleyen ICFTU oldu ⁴⁴.

Bu görüşmeler 2000’li yıllarda daha da yoğunlaştırıldı.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Küresel Sendika Federasyonlarının IMF ve Dünya Bankası’nı dönüştürülebilir meşru örgütler olarak kabul etmeleri, onlara cepheden karşı çıkmalarına engel olmaktadır. Bu tavır, sömürgeyi kabul edip sömürge yönetimlerinin daha insancıl uygulamalar yapmasını isteyen anlayışla aynıdır. IMF ve Dünya Bankası’nı emperyalizmin birer maşası olarak görüp, insanlığın bugün yaşadığı sorunların sorumlusu emperyalizmin bu aletlerine cepheden karşı çıkılmadan, hiçbir sorun çözüme kavuşturulamaz.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve bazı Küresel Sendika Federasyonları, IMF ve Dünya Bankası politikalarına bazı eleştiriler getirmektedir. Ancak, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve ona bağlı Avrupa işkolu federasyonlarının bu nitelikte eleştirileri bile yoktur.

Bu kitabın yazarının Avrupa Sendikalar Konfederasyonu’nun 1999 yılında toplanan genel kurulu öncesinde kararlar komisyonu toplantısında bu konuda sunduğu karar taslakları tartışmaya bile alınmamıştır. 2003 genel kurulu öncesinde Avrupa Sendikalar Konfederasyonu’na yazılı olarak iletilen karar taslağı önerilerinde yer alan benzer nitelikteki istekler de gündeme alınmamış, genel kurul sırasındaki konuşma talepleri de, “konuşmacılar listesi çok uzun oldu; konuşma olanağı bulamayanlar görüşlerini daha sonra yazılı olarak iletsinler” gerekçesiyle kabul edilmemiştir.

Diğer taraftan, Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının, IMF ve Dünya Bankası’nda kararları veren kendi ülkelerinin politikalarının değiştirilmesi konusunda bir talepleri yoktur. Bu ülkelerin sendikaları, IMF ve Dünya Bankası’nın politikalarının belirlenmesinde çok etkili olan hükümetlerinin anlayışlarının ve dayatmalarının değiştirilmesi konusunda hiçbir girişimde bulunmamaktadır. Örneğin, Almanya’da merkezi işçi örgütü olan DGB’nin Alman Hükümeti’nden talepleri arasında, Alman Hükümeti’nin IMF ve Dünya Bankası’nda uyguladığı politikayı değiştirmesi gibi bir istek yer almamaktadır. Bu duyarsızlık ve sessizlik, bu politikaların onaylanmasının ifadesidir. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, gerek seçimlerde oy vererek iktidara getirdikleri partileri, gerek IMF ve Dünya Bankası’nın tahripkar politikaları karşısında duyarsız kalan sendikaları aracılığıyla, emperyalist politikaları onaylamaktadır.

Aşağıdaki çizelgede, Uluslararası Para Fonu’nun Yönetim Kurulu’nda çeşitli ülkelerin sahip oldukları oy oranları sunulmaktadır:

IMF Yönetim Kurulu’nda Oy Oranları ⁴⁵

Ülke	Oy Oranı (%)	Ülke	Oy Oranı (%)
Avusturya	0,87	Hollanda	2,38
Belçika	2,13	Norveç	0,78
Güney Kıbrıs	0,08	Polonya	0,64
Çek Cumhuriyeti	0,39	Portekiz	0,41
Danimarka	0,77	Slovakya	0,18
Estonya	0,04	Slovenya	0,12
Finlandiya	0,59	İspanya	1,41
Fransa	4,95	İsveç	1,11
Almanya	5,99	İngiltere	4,95
Yunanistan	0,39		

⁴⁴ Anthony Carew, “Towards a Free Trade Union Centre: The International Confederation of Free Trade Unions (1949-1972),” Carew ve diğerleri (ed.), **ICFTU**, 2000, s.320.

⁴⁵ www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.htm

Macaristan	0,49	Avrupa Birliği Toplamı	32,61
İrlanda	0,40		
İtalya	3,25	ABD	17,08
Letonya	0,07	Japonya	6,13
Litvanya	0,08		
Lüksemburg	0,14	Türkiye	0,45

IMF ve Dünya Bankası, ABD emperyalizminin ve AB emperyalizminin kullandığı araçlardır; bağımsız karar alma yeteneğine ve gücüne sahip kurumlar değildir. Bu koşullarda, IMF ve Dünya Bankası'na yöneltilen her dürüst ve samimi eleştirinin, esas patronlar olan ABD'ye ve AB'ye de yöneltilmesi gerekir. Eleştirileri IMF ve Dünya Bankası ile sınırlı tutan bir anlayış, işyerindeki işçi karşıtı politikalar ve uygulamalar nedeniyle ustabaşına kızan, onu ikna etmeye çalışan; ama ustabaşına o uygulamaları yaptıran patronuna söz söylemeyen ve söyletmeyen saf işçileri veya uşak ruhlu işçileri akla getirmektedir.

Saflığın veya uşaklığın geçerli olduğu bir konu daha vardır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, dönem dönem az gelişmiş ülke hükümetleri karşısında sert tavır almakta, celallenmekte, efelenmektedir; işçi hakları, sendikal haklar ve insan hakları konularında esip gürelemekte ve ders vermeye kalkmaktadır. Ancak bu hükümetlerin sendikal hak ihlallerinin ve baskılarının arkasında emperyalist güçlerin doğrudan ve dolaylı müdahale ve yönlendirmeleri vardır. Maşayı tutan eli (IMF ve Dünya Bankası) ve o ele talimat veren beyni (ABD ve AB emperyalizmi) görmeden veya göstermeden sadece maşayı suçlamak da yine ya saflıktır, ya da uşak ruhluluktur.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, "emperyalizm" kavramını da, "işçi sınıfı" kavramını da çok iyi bilmektedir ve bu kavramları kullanmayı reddetmektedir. Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin, ülkemizin ve halkımızın sorunlarının çözümünde, daha "emperyalizm" ve "işçi sınıfı" kavramlarını bile kullanmayı reddeden Avrupa sendikalarıyla ittifakın temel alınmasını savunmak, anlaşılabilir bir tutum değildir.

15. AVRUPA SENDİKALARI, SÖMÜRGELERİN BAĞIMSIZLIK SAVAŞINA DESTEK VERMEDİ

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, sömürgelerin bağımsızlık mücadeleleri karşısında tam bir duyarsızlık gösterdi; sömürge sistemini destekledi, bu sistemin devamı için emperyalist devletlerle işbirliği yaptı; dönem dönem yaptığı açıklamalarla sömürge yönetimlerinin daha insancıl davranmasını istedi.

Bu konuda sicili en kirli olan, İngiliz işçi sınıfıdır. İngiltere'deki merkezi işçi konfederasyonu olan TUC'nin 1868 yılından beri her yıl toplanan genel kurullarından yalnızca 1925 yılındaki genel kurulunda, komünistlerin etkisiyle, sömürgelerin bağımsızlığı konusunda bir karar alınmış, ardından yapılan tasfiyeler sonucunda bu "yanlış"ın tekrarlanması önlenmiştir. İngiliz işçi sınıfı ve sendikaları her zaman sömürgeciliğin savunucusu olmuş, dönem dönem "iyi polis" rolünü oynamıştır ⁴⁶.

Önemli sömürgeci ülkelerden Fransa, Hollanda ve Belçika'nın işçi sınıflarının tavrı da benzerdir. Fransız işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi, Cezayir'in ve Vietnam'ın bağımsızlık savaşları sırasında sömürgeciliğe karşı açık bir tavır almaktan kaçınmıştır.

⁴⁶ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, "İngiliz İşçi Sınıfı ve Sömürgecilik," s.159-178.

Sömürgecilik döneminde sömürgeci ülkelerin işçi sınıflarının tavrı, sömürge sistemine dokunulmadan, hükümetlerden daha insancıl uygulamaların talep edilmesiydi. Günümüzde ise emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının tavrı, emperyalist sömürü sistemine dokunulmadan, hükümetlerden daha insancıl uygulamaların yapılmasının ve sendikal hak ihlallerinin durdurulmasının talep edilmesidir.

Sendikalar Kızıl Enternasyonalî'nin (Profintern veya RILU), Uluslararası Sendikalar Federasyonu'na (IFTU) yönelttiği eleştirilerin odak noktalarından biri de, Federasyon'un sömürgeler sorunu konusunda gösterdiği sessizlikti. Sendikalar Kızıl Enternasyonalî (Profintern) Genel Sekreteri Aleksandr Losowsky (Salomon Abramovitch Drizdo), 1925 yılında yayımlanan **Sendikalar Kızıl Enternasyonalî'nin Beş Yılı** kitabında bu konuya özel bir yer ayırmıştı. Losowski, Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nu, "Fransız emperyalizminin Fas'a yönelttiği saldırılar karşısında parmağını oynatmamakla," "Çin işçilerinin emperyalizme karşı mücadelesinde hiçbir şey yapmamakla," "sömürgelerin bağımsızlığı konusunda bir kez bile olsun görüş bildirmemekle" suçluyordu ⁴⁷. Losowski, kitabının "Enternasyonaller ve Sömürgeler" başlıklı 8. Bölümünde de Uluslararası Sendikalar Federasyonu ile Sendikalar Kızıl Enternasyonalî'nin sömürgeler sorununa ve sömürgelerdeki anti-emperyalist mücadelelere bakışını karşılaştırıyor ve Federasyon'u sert biçimde eleştiriyordu. Losowsky şöyle yazıyordu: "Avrupa proletaryasının bir bölümüne dayanan Amsterdam (Uluslararası Sendikalar Federasyonu, YK) aristokratları için sömürgelerin işçileri sınıf kardeşleri değildir; kaderleri doğa tarafından emperyalizmin boyunduruğunu boyunlarında taşımak olarak belirlenmiş iş hayvanlarıdır." ⁴⁸

Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun ve onu oluşturan örgütlerin sömürgeler konusundaki yetersiz ve hatta olumsuz tavrı, 2000 yılında yapılan bir sempozyuma sunulan tebliğde de şu şekilde ele alınıyordu ⁴⁹:

"RILU (Sendikalar Kızıl Enternasyonalî) bir başka alanda daha IFTU'nun (Uluslararası Sendikalar Federasyonu) karşısında tavrı aldı. Başından itibaren sömürgeciliğin ve emperyalizmin koşulsuz olarak karşısında olduğu için, sömürgeleştirilmiş ve yarı-sömürgeleştirilmiş ülkelerdeki işçileri, yalnızca bağımsızlığın kazanılması için değil, fakat aynı zamanda onların ekonomik çıkarları ve sonunda da sosyalist devrim için örgütlemeye hazır olduğunu açıkladı. Bu alanda RILU'nun çok başarılı olması, bu nedenle, şaşırtıcı değildir. IFTU burada hemen hemen yoktu. Sömürgeci güç olan ülkelerdeki IFTU üyesi örgütler, eğer sömürgeciliği açıkça savunmuyorsa, genellikle anti-sömürgeci mücadeleyi fazla anlamıyorlardı."

Uluslararası Sendikalar Federasyonu 1945 yılına kadar ağırlıklı bir Avrupa örgütü olmaya devam etti. Örgüt, sömürgelerin emperyalist boyunduruktan kurtulması için hiçbir çaba içine girmedi. Bu yıllarda tek tek bazı sömürgelerde işçi hareketleri gelişirken, Uluslararası Sendikalar Federasyonu, bunlara karşı da duyarsız kaldı ve sömürgelerde ortaya çıkan sendikalar genellikle sömürgeci ülkenin sendikasının denetimi ve güdümünde gelişti. Hatta, İngiliz sömürgelerinde olduğu gibi, ülkedeki sendikal merkez, kendi çalışma bakanlığı ile işbirliği yaparak, sömürgelerdeki işçi hareketini denetim altında tutmaya çalıştı ⁵⁰. Uluslararası Sendikalar Federasyonu, 1924-1927 döneminde, Balkanlarda, Baltık ülkelerinde, Hindistan, Çin, Arjantin, Meksika, Brezilya ve Güney Afrika'da örgütlenme çalışmalarında bulundu ⁵¹. Ancak, Uluslararası Sendikalar Federasyonu Başkanı Purcell, sömürgeciliğe karşı duyarsızlıkları konusunda sessiz kalırken, sömürgelerdeki sendikalarla işbirliği konusundaki yetersizliklerini

⁴⁷ Losowsky, A., **Fünf Jahre RGI**, Berlin, 1925, s.13.

⁴⁸ Losowsky, A., a.g.k., s.21.

⁴⁹ Tosstorff, R., "Moscow Confronts Amsterdam: On the History of the Profintern (1920-1937)," Wilde, B.d. (ed.), **International Conference, The Past and Future of International Trade Unionism, Ghent, May 19-20, 2000**, International Association of Labour History Institutions and AMSAB Institute of Social History, 2000, s.255.

⁵⁰ Örnek için bkz. Davies, I., **African Trade Unionism**, Penguin, 1966; "The Colonial Experience (Labour Policies of Britain, France and Belgium)" bölümü ve s.38.

⁵¹ Schevenels, W., a.g.k., s.160.

1927 yılında şöyle dile getiriyordu: “Dünya ölçeğinde hala tam olarak gelişmiş değiliz. Milyonlarca renkli insanın tam olarak proleterleştikleri gerçeğini de tam olarak kavrayabilmiş değiliz.”⁵²

Federasyon İkinci Dünya Savaşı döneminde bir Acil Uluslararası Sendika Konseyi oluşturdu. Konsey’in 1942 yılı Eylül ayında yapılan toplantısında oluşturulan bir komiteye, Savaş sonrası döneme ilişkin taleplerin formüle edilmesi görevi verildi. Schevenels’in raportörlüğünde toplanan komitenin hazırladığı rapor, Acil Uluslararası Sendika Konseyi’nin 30 Mart 1944 günlü toplantısında kabul edildi. Bu raporda sömürgelerin durumuyla ilgili aşağıdaki talep yer alıyordu⁵³.

“5. Sömürge ve Yarı-Sömürge Halkların Yönetiminde Uluslararası Gözetim

“Bu bölgelerin yönetimi tümüyle onların mevcut yöneticilerinin ellerinde kalabilirken, yukarıda belirtilen dünya örgütünün otoritesi altında, sömürge halkların yalnızca kendi yararlarına olacak bir biçimde yönetilmelerini ve bağımsız ve kendi kendilerini yöneten ülkeler durumuna hızlı bir biçimde evrilmelerini sağlayacak bir biçimde (sömürge, YK) yönetimlerinin politikasını sürekli olarak gözetim altında tutmaya yetkili uluslararası komisyonlar kurulmalıdır.”

Dikkat edileceği gibi, Uluslararası Sendikalar Federasyonu, 1944 yılında bile, sömürgelerin ve yarı-sömürgelerin tam bağımsızlığını talep edememekteydi.

1945 sonrasında sömürge sistemi çözülürken bile Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikaları bu süreci geciktirmeye çalıştı. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu içinde ABD sendikaları ile Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikaları arasındaki önemli bir çelişki, sömürgelerin bağımsızlıklarını kazanma süreci konusunda takınılacak tavidir. ABD sendikacıları, Avrupa sömürge sisteminin dağılması sonrasında ABD emperyalizminin yeni-sömürgeciliğinin bu ülkelerde hakim olacağını bildiklerinden, eski sömürge sisteminin en kısa sürede dağıtılması için uluslararası sendikacılık hareketini kullanmaya çalışıyorlardı. Buna karşılık, Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezleri, bu süreçte uluslararası sendikacılık hareketinin rolünü azaltmaya çalışıyordu⁵⁴.

Günümüzde eski tip sömürgecilik tasfiye olmakla birlikte, “bağımlı bölgeler” (“dependent territories”) adıyla sınırlı bir biçimde devam etmektedir. Bir dönem sömürgelerin bağımsızlık mücadelesine destek vermeyen Avrupa sendikaları, bugün bu “bağımlı bölgeler”in bağımsızlığa ve demokrasiye kavuşması için de parmaklarını oynatmamaktadır.

16. AVRUPA SENDİKALARI, AZGELİŞMİŞ ÜLKELERİN GELİŞMESİNE KARŞIDIR

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının ve sendikalarının bugünkü refah düzeyinin, iyi yaşama ve çalışma koşullarının ve hatta sendikal hak ve özgürlüklerinin en önemli önkoşulu, emperyalist sömürdür. 1980’li yıllara kadar, emperyalist ülkede gelişmiş teknolojilerle ucuza maledilen sanayi ürünleri, çok yüksek tekel karlarıyla az gelişmiş ülkelere satılmıştır. Emperyalist ülke sendikaları, bu uygulamanın, diğer bir deyişle, emperyalist sömürünün devamından yanadır. Ancak bu sömürü ve değer aktarımının sürdürülebilmesi için, az gelişmiş ülkelerin gelişmemesi, ileri teknolojiler kullanmaması, üretim birimlerinin az gelişmiş ülkelere kaydırılmaması gereklidir.

⁵² Goethem, G.v., a.g.y., s.106.

⁵³ Schevenels, W., a.g.k., s.302, 417.

⁵⁴ Bu konudaki tartışmalarla ilgili olarak bkz. Carew ve diğerleri (ed.), **ICFTU**, s. 250-1, 259, 261, 263.

Bu durum ICFTU Yönetim Kurulu'nun 20-22 Kasım 1968 tarihinde yapılan toplantısında 10. gündem maddesi olarak ele alınmıştır. ICFTU Yönetim Kurulu, "sermaye yoğun endüstrilerin üçüncü dünya ülkelerinde yoğunlaşmasını onaylamadığını" kayda geçirmiş ve üçüncü dünya ülkelerinin işçilerinin emek yoğun endüstrilerde çalıştırılmak üzere eğitilmesi çağrısında bulunmuştur⁵⁵.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları ve sendikaları, kendi refahlarının ve haklarının dayandığı emperyalist sömürünün devamı için az gelişmiş ülkelerin gelişmesine ve böylece bağımsızlıklarına kavuşmalarına karşıdır. Bu nedenle de çağdaş misyonerlik görevini isteyerek yerine getirmektedir.

17. AVRUPA SENDİKALARININ ULUSÖTESİ ŞİRKETLERE KARŞI ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ VE DAYANIŞMAYI GERÇEKLEŞTİRMEK GİBİ BİR HEDEFLERİ YOKTUR

Bazı kişiler-gruplar-hareketler-partiler-sendikalar, sermayenin iyice ulusötesi bir nitelik kazandığı gerçeğinden hareketle, işçi sınıfları arasında ulusötesi sermayeye karşı uluslararası dayanışmanın gelişeceği ve "küresel direniş" in gerçekleştirilebileceği umudunu taşımaktadır.

Bu umudu taşıyanlar, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının ve sendikalarının bu konudaki çabalarını kavrayamamakta ve çokuluslu şirketlere karşı geçmişte verilen başarısız mücadeleyi bilmemekte veya gözardı etmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, emperyalist ülkelerin sendikalarının ulusötesi şirketlere yönelttiği temel eleştiri, istihdamı ve kar gerçekleştirilmelerini az gelişmiş ülkelere kaydırmalarıdır. Bu sendikaların amacı, ulusötesi şirketlerin yeniden emperyalist ülkelere iş olanağı yaratması ve vergi ödemesidir. Bu sendikaların, az gelişmiş ülkelerin kaynaklarının ulusötesi şirketler tarafından yağmalanması, bu ülkelerin halklarının ve işçilerinin sömürülmesi gibi konularda bir duyarlılıkları ve eleştirileri yoktur. Bu nedenle, tüm ülkelerdeki işçiler ulusötesi şirketlerden rahatsızdır; ancak rahatsızlık nedeni ve çözümler birbirinden farklıdır ve hatta taban tabana zıttır. Emperyalist ülke işçi sınıfları ulusötesi şirketlerin sömürsünün sürmesinden yanadır; ancak bu sömürden onların da pay almalarını sağlayacak biçimde istihdam olanağı ve vergi talep etmektedir. Az gelişmiş ülke halkları ise emperyalist sömürüye temelden karşıdır.

Diğer taraftan, bugün ülkemizde de bazı çevrelerin büyük umutlar bağladıkları ortak hareket girişimleri geçmişte de yaşanmıştır.

Çokuluslu şirketlerin faaliyetlerine karşı ilk örgütlenme girişimleri emperyalist ülkelere başlamıştır. Amaç, sermayeye karşı "küresel direniş" değil, iş olanaklarının ve vergilerin az gelişmiş ülkelere kaymasını önlemektir. ABD'nin ünlü Birleşik Otomobil İşçileri Sendikası'nın (UAW) ünlü önderi Walter Reuther daha 1950'li yıllarda çokuluslu şirketlerin faaliyetlerinin bu boyutuna dikkat çekti ve Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nun (IMF) bu konularda çalışmalar yapmasını istedi. Federasyon bu çalışmaları başlattı. Bu yıllarda Federasyon'un genel sekreter yardımcısı olan Charles Levinson, daha sonraki yıllarda bu alana büyük ağırlık verdi⁵⁶. Bu çalışmaların da etkisiyle, 1966 yılında Ford ve General Electric şirketlerinde çeşitli işyerlerinde çalışan işçilerin temsilcilerinden ilk Dünya İşyeri Konseyleri (WCC) kuruldu. Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nun oluşturduğu konsey sayısı 24'ü buldu. Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nda (IMF) Herman Rebhan'ın, Kimya ve Genel İşçiler Sendikaları Uluslararası Federasyonu'nda (ICF) Charles Levinson'un ve Uluslararası Gıda ve Bağlantılı

⁵⁵ Aktaran, Carew, a.g.k., s.320.

⁵⁶ Bu konuda bkz. Levinson, C., **International Trade Unionism**, İngiltere, 1972, özellikle sayfa 38-141. Levinson'un DISK'e bağlı Gıda-İş tarafından iki kitabı da yayımlandı: Levinson, C., **Çok Uluslu Firmalar ve Sendikalar**, Gıda-İş Yay.No.1, İstanbul, 1974, 24 s.; **Sermaye, Enflasyon ve Çok Uluslu Şirketler**, Gıda-İş Yay. No. 3, İstanbul, 197 s.

İşçiler Sendikaları Federasyonu'nda (IUF) da Dan Gallin'in genel sekreterliği döneminde, bu üç örgütün işbirliği içinde çokuluslu şirketlere karşı güç oluşturulmaya çalışıldı. Ayrıca, ICFTU ile bir görev bölümü yapıldı; ICFTU çalışmalarını ILO ve OECD'de yoğunlaştırdı ve buralarda iki belgenin kabul edilmesini sağladı. Özellikle Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu, 1980'li yıllarda çeşitli çokuluslu şirketler konusunda yayımladığı raporlarla (örneğin, **IBM File, Caterpillar**), bu çabalarını sürdürdü ⁵⁷. Bu girişimlerin temel özelliği, anti-komünist olmaları, emperyalist ülkelerin iş olanaklarının ve sosyal devletin finansmanında kullanılan vergilerin başka ülkelere kaçmasını engelleme çabalarıydı. Günümüzde sık biçimde kullanılan sosyal hüküm ("social clause") kavramı da bundan yaklaşık 50 yıl önce Uluslararası Metal İşçileri Federasyonu'nda Karl Casserini tarafından geliştirilmişti.

Günümüzde ulusötesi şirketlerin çeşitli ülkelerdeki işletmelerinde çalışan işçiler arasındaki ilişki, güçbirliği, dayanışma son derece sınırlıdır. Avrupa Birliği'nin yönergeleri uyarınca oluşturulan işletme konseyleri ise sendikal örgütlenme değildir; büyük çoğunluğu işverenlerin denetiminde, son derece sınırlı yetkileri olan yapılanmalardır. İşletme konseyleri, sermayeye karşı bir örgütlenme değil, sermayenin denetiminde örgütlenmelerdir.

İşçilerin örgütlenmesinde aynı işverene karşı ortak tavır önemlidir. Dayanışma, destek ve işbirliği bu ortamda gelişir. Ancak, işveren çokuluslu veya ulusötesi bir nitelik kazandığında, işçiler arasında işbirliğinin mi, yoksa rekabetin mi öne çıktığı tartışmalı bir konudur. Özellikle işsizliğin arttığı ve yapısal bir nitelik kazandığı durumlarda, yanıt daha da karmaşık ve tatsız bir nitelik kazanmaktadır.

Bir ülke sınırları içinde genellikle aynı yasalar geçerlidir. İşveren, ülke sınırları içinde yeni bir yatırıma karar verirken, işgücü maliyeti belirleyici etmen olmaz. Ayrıca, işçinin işletmenin yeni yatırımının ardından gitmesi olanaklıdır. Arçelik Şirketi Van'da fabrika açarsa, İstanbul'daki işçi Van'a gidip işe girebilir. Ayrıca, işletme tipi toplu iş sözleşmesi imzalanacağından, Van'daki, Eskişehir'deki, İstanbul'daki işçi aynı haklardan yararlanır. Bu nedenle, aynı veya çok yakın işçi haklarının bulunduğu ve işçinin hareket özgürlüğünün olduğu koşullarda, aynı şirketin farklı bölgelerdeki işletmelerinde veya işyerlerinde çalışan işçiler arasında rekabet değil, işbirliği ve dayanışma geçerlidir.

Şirketin yatırımlarının ulusötesi nitelik kazandığı durumlarda ortaya farklı bir tablo çıkmaktadır. İlk olarak, ulusal mevzuat, ücretler ve çalışma koşullarındaki önemli farklılıklar nedeniyle, bir şirket için yatırım tercihinin yapılmasında işgücü maliyetleri önemli bir unsur oluşturmaktadır. İkinci olarak, işçilerin ulusötesi düzeyde yatırımın ardından gitmesi olanaklı değildir. Alman bir işçi gidip Türkiye'de çalışamaz veya Türkiye'nin koşullarında çalışmak da istemez. Bu koşullarda Alman işçi iki seçenekle karşı karşıyadır.

Birinci seçenek, Türk işçilerin ücretlerini ve hak ve özgürlüklerini Almanya'dakine yaklaştırarak, Alman yatırımcının düşük işgücü maliyetleri nedeniyle yatırımları Türkiye'ye kaydırmasını engellemektir. Ulusötesi şirketlere belirli davranış kuralları dayatmak (ILO Sözleşmeleri, 1976 OECD Çokuluslu Şirketler İlkeleri, ILO'nun 1977 Üçlü Deklarasyonu, uluslararası ticaret anlaşmalarında sosyal hüküm, uluslararası işkolu federasyonlarının çerçeve sözleşmeleri, şirket davranış kuralları, v.b.) ve bir ölçüde de uluslararası dayanışmayı geliştirmek bunun bir yoludur. Ancak, bu yolla sonuç almak çok zordur. Örneğin, Siemens'in Almanya'daki işçilerinin Türkiye'de genel ücret düzeyini yükseltmesi hemen hemen olanaksızdır. Ayrıca, Türkiye'de ücret düzeyi yükselirse, Türkiye'den Almanya'ya satılan düşük fiyatlı tüketim mallarının fiyatları artınca Alman işçileri bundan zarar görecektir.

⁵⁷ Bu konularda bkz. Rebecca Gumbrell-McCormick, "Facing the Multinationals," Carew ve diğerleri, **The International Confederation of Free Trade Unions**, Peter Lang Pub., Almanya, 2000, özellikle s.377-384 ve ayrıca, Karl Casserini, **International Metalworkers' Federation 1893-1993, The First Hundred Years**, 1993, s.63-65 ve 96-100.

İkinci seçenek ise, Alman işçilerinin kendi devletleri ile daha yakın bir işbirliği içine girerek, Türkiye’de üretilen ürünleri boykot ettirmesi (“sosyal etiketleme”), Almanya’da yatırım yapıp istihdam yaratan şirketlere daha fazla teşvik sağlanmasına yardımcı olmasıdır. Diğer bir deyişle, kendi ülkesinin ulusalcı güçleriyle ittifak kurmaktır.

Günümüzde gelişmiş kapitalist ülkelerin işçileri ve sendikalarının çok büyük bir bölümü, ikinci seçeneği seçmektedir. Bu nedenle de, ulusötesi şirketlerin çeşitli ülkelerdeki işletmelerindeki işçiler arasında da güçlü bir işbirliğinden söz edebilmek bugün için mümkün değildir. Nitekim, Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirketlerde çalışan işçilerin örgütlenmesinde işbirliği konusunda Almanya, Hollanda, İtalya ve ABD sendikaları ile yapılan temaslardan hiçbir somut sonuç alınamamıştır⁵⁸.

18. AVRUPA SENDİKALARI NATO’CUDUR; EMPERYALİST ÜSLERE KARŞI DEĞİLDİR.

ICFTU’nun kuruluşu, 28 Kasım 1949 günü 63 ulusal merkezi temsilen 261 delegenin katıldığı Özgür Dünya Emek Konferansı’ndan hemen sonra gerçekleşti. Konferans, Londra’da, 1945 yılında Dünya Sendikalar Federasyonu’nun da kurulduğu salonda toplandı. Yeni oluşturulacak örgütün Marshall Planı’nı ve NATO’yu da desteklemesi kararı alındı. Böylece uluslararası sendikacılık hareketi ilk kez saldırgan emperyalist politikalar ve kurumlar konusunda da son derece açık bir destekleyici tavır aldı⁵⁹.

Bu dönemde ABD emperyalizminin saldırgan ve bölücü politikasının araçlarından biri, ICFTU ile aynı yılda, 1949’da kurulan Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) idi. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve onun içinde belirleyici bir konumda olan Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, NATO’yla hemen ilişkiye geçtiler. NATO 1951 yılında, ekonomik programların planlanması ve denetlenmesinden sorumlu bir sekreteryaya oluşturdu. ICFTU derhal bu yeni sekreteryaya içinde danışman statüsünde yer almak istedi; NATO ile günlük ilişkileri sürdürmek amacıyla bir temsilci atandı. ICFTU ile NATO üst düzey yönetimleri arasında görüşmeler yapıldı; ortak teknik işbirliği komiteleri oluşturuldu. 1952 yılında NATO ülkelerindeki üyeleriyle bir konferans düzenleyen ICFTU yönetimi, NATO’nun bir savunma örgütü olduğunu iddia etti. İngiliz Sendikalar Konfederasyonu’nun 1952 yılındaki genel kurulunda NATO’ya karşı çıkılmıyor, yalnızca NATO’nun toplam silahlanma programında İngiltere’nin “adaletsiz bir yükü” üstlenmesinden yakınılıyordu⁶⁰.

ICFTU’nun kuruluşunun daha ilk yıllarından emperyalist saldırganlığın ortak askeri aracı olan NATO ile yakın bir işbirliği içine girmesi ICFTU’nun bu dönemdeki çizgisini çok açık bir biçimde göstermektedir.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Küresel Sendika Federasyonları, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa İşkolu Federasyonları ve emperyalist ülkelerin önemli sendikal merkezleri, NATO’yu savunmakta ve desteklemektedir. Emperyalist bir saldırı aracı olan NATO konusundaki tavır bu sendikaların daha önce belirtilen niteliklerine tam olarak uymaktadır.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, askeri üslere de karşı çıkmamaktadır. Örneğin, İngiltere’nin Kıbrıs adasında askeri üsleri vardır. İngiliz Sendikalar Konfederasyonu (TUC) bu

⁵⁸ Kitabın yazarının bu konuda yaptığı bir çalışma sonrasında, 1998-1999 yıllarında TÜRK-İŞ adına bu ilişkiler kurulmuş, Almanya’da bu konuda özel bir toplantı bile yapılmış; ancak örgütlenmede işbirliği konusunda hiçbir somut adım atılmamıştır.

⁵⁹ Carew, a.g.k., s.197

⁶⁰ TUC, *Report of Proceedings at the 84th Annual Trades Union Congress*, 1952, s.363.

üslerin kaldırılmasını savunan bir karar almamıştır; bu üslerin emperyalist sömürünün sürdürülmesi açısından önemini bildiğinden, bunları onaylamaktadır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarında her zaman istihbarat görevlileri olmuştur. Ancak, istihbarat örgütleriyle sendikalar arasındaki işbirliği İkinci Dünya Savaşı sırasında neredeyse kurumsallaşmış ve Soğuk Savaş döneminde olağan bir nitelik kazanmış ve yaygınlaşmıştır.

19. BAZI AVRUPA SENDİKALARI SİLAHLANMA YANLISIDIR

Avrupa'daki metal işçileri sendikaları, Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu (EMF) adı altında örgütlenmişlerdir. Avrupa Metal İşçileri Sendikaları Federasyonu Yönetim Kurulu 2003 yılının 31 Mart ve 1 Nisan günleri toplandı; Irak'taki savaşa karşı çıktı; sorunların Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde çözüme kavuşturulmasını talep etti. Avrupa Metal İşçileri Federasyonu, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun aldığı karar uyarınca da 14 Mart 2003 günü Irak Savaşı'na karşı bir açıklama yaptı. Ancak yaptıkları bunlarla sınırlı kaldı.

Aynı örgüt, 30 Eylül 2003 günü, Avrupa askeri tersanelerinin güçlendirilmesini talep etti; Amerikalıların bu alanda yaptıkları yatırımların "Birleşik Avrupa'nın stratejik çıkarlarına karşı olduğu"nu ileri sürdü. Aynı örgüt, 10-11 Aralık 2003 günleri Brüksel'de "Avrupa Savunma Sanayinin Geleceği" konulu bir toplantı düzenledi ve "Avrupa'da büyümenin ve istihdamın korunmasının yolunun, ulusal ve Avrupa silah endüstrilerinin güçlendirilmesinden geçtiğini" ileri sürdü.

20. AVRUPA SENDİKALARI ÖZELLEŞTİRMECİDİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerindeki sendikalar özellikle başka ülkelerde özelleştirmeci bir çizgi izlemektedir. Yalnızca bazı sendikalar, kamu hizmetlerinin özelleştirilmesine karşıdır. Ancak bu örgütler de tarımda, madencilikte, sanayide devletçiliğe karşı bir çizgi izlemektedir. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının bu tavrı, emperyalizmin politikaları ile tam bir uyum içindedir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, özellikle 1991 ve sonrasında Doğu ve Güney Avrupa ülkelerinde özelleştirme uygulamalarını savundu ve bu konuda devletleriyle ve uluslararası finans kurumlarıyla (IMF ve Dünya Bankası) işbirliği yaptı.

Bu sendikaların özellikle azgelişmiş ülkelerde özelleştirmeyi savunan çizgisinin nedenlerinden biri, bu ülkelerde ancak devletçilikle sağlanan sanayileşmenin özelleştirmeyle tahrip edileceğinin bilinmesiydi. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, bu yolla kendi ülkelerinde üretimin ve istihdamın artacağı umudunu taşıyordu.

Ayrıca, özelleştirme gibi son derece önemli bir konuda emperyalizmin politikalarını destekleyen sendikalar, bunun karşılığında belirli tavizler de elde ettiler.

Bu kitabın yazarı, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 1999 yılındaki genel kurulundan önce kararlar komisyonunda özelleştirme karşıtı bir karar tasarısı önerisi getirdi. Ancak bu öneri kabul edilmedi. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun 2003 yılındaki genel kuruluna da özelleştirme konusunda getirilen öneri dikkate alınmadı.

21. AVRUPA SENDİKALARI, SOVYET SİSTEMİNİN YIKILIŞINDA EMPERYALİSTLERLE TAM BİR İŞBİRLİĞİ YAPMIŞTIR

ICFTU'nun ABD emperyalistleriyle yakın bir işbirliği içinde yürüttüğü anti-komünist faaliyetlerin en önemlilerinden biri 1953 yılında başladı. Doğu Berlin'de 1953 yılında bir ayaklanma oldu ve bu ayaklanma Sovyetler Birliği tarafından bastırıldı. ICFTU bu olaylar üzerine bir "Berlin Fonu" kurdu. Fonun amacı, Batı'ya kaçanlara yardımcı olmak ve Doğu'ya yönelik bir radyonun ve diğer basılı malzemenin finansmanıydı. Çalışmalar 1954 yılında başladı. Program, Alman sendikacıların eşgüdümü altında yürütüldü. Bu amaçla DGB'de bir komite oluşturuldu. Bu komite çalışmalarını 1961 yılına kadar sürdürdü. Berlin Duvarı'nın yapımı sonrasında komitenin çalışmalarını DGB devraldı.

1954 yılından itibaren ICFTU'nun radyosu 13 dilde anti-komünist yayın yaptı. Bu çalışmalar ABD istihbarat servisleriyle birlikte sürdürüldü. ICFTU, bu alanda da emperyalizmle tam bir işbirliği içinde çalıştı. Sovyetler Birliği de karşı radyo yayınlarını başlattı. ICFTU'nun emperyalist politikaların aleti olarak sürdürdüğü bu çalışmalar büyük bir gizlilik içinde gerçekleştirildi ve bu konuda hiçbir rapor yayımlanmadı.

1947-1948 yıllarında Dünya Sendikalar Federasyonu'nun bölünmesinde kullanılan bahane, Marshall Yardımı konusundaki farklılıklardı. ICFTU'nun 7 Aralık 1949 tarihinde kurulmasının ardından, 1950 yılı Kasım ayında Avrupa Bölge Örgütü (European Regional Organisation - ERO) oluşturuldu. ERO, daha önce ERP - TUAC olarak etkinlik gösteren OEEC-TUAC'ın da sorumluluğunu üstlendi.

1950 yılının ilk aylarının önemli etkinliklerinden biri, Marshall Planı'ndan yararlanan ülkelerin sendikal merkezlerinin düzenlediği bir konferanstı. Bu toplantıda Avrupa'da ekonomik bütünleşme talep edildi. Bu konferanstan kısa bir süre sonra da Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kurulmasına gidecek bütünleşme süreci başladı. Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın bu doğrultudaki önerileri ICFTU tarafından da onaylandı ve ICFTU Yönetim Kurulu bir "Schuman Planı Komitesi" kurarak, bu bütünleşme sürecinde sendika temsilcilerinin de yer almasını istedi. ICFTU'nun Avrupalı üyelerinin Avrupa Birliği'nin oluşumu sürecindeki bu işbirlikçi tavrı, sonraki yıllarda daha da yoğunlaşarak sürdü.

1950'li yıllarda ICFTU'nun Avrupa'daki anti-komünist eğitim faaliyetlerinde CIA fonları kullanıldı. Bu dönemde ABD'den CIO tarafından ICFTU'ya eğitim amacıyla aktarılan fonların CIA kaynaklı olduğu yaklaşık 15 yıl sonra ortaya çıktı. ICFTU Yönetim Kurulu, eğitim faaliyetlerinin finansmanı için 1952 yılı Aralık ayında Özgür Sendika Vakfı (Free Trade Union Foundation Inc.) adıyla bir şirket kurdu. Girişim, ICFTU'nun ABD'deki üyelerinden CIO tarafından başlatıldı. Bu yıllarda devletlerden yardım alınmaması doğrultusunda bir ilke geçerliliğini koruyordu. Bu nedenle, Marshall Planı'nı uygulayan ABD örgütünün yerini alan ABD Dışı Operasyonlar Kurumu (US Foreign Operation Agency - FOA) tarafından Brüksel'deki ICFTU Eğitim Merkezi'nin yapımında kullanılmak üzere önerilen 90 bin Dolar reddedilmişti. Ancak bu ilke, AFL'nin ve CIO'nun onayıyla, bazı projelerin giderlerinin FOA tarafından karşılanmasıyla, delindi⁶¹. Bu tartışmaların da etkisiyle, Özgür Sendika Vakfı'na önemli miktarda kaynak aktarılmadı ve bu girişim 1955 yılında tasfiye edildi.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezleri, gerek tüm Soğuk Savaş boyunca, gerek 1989-1991 döneminde Sovyet sisteminin yıkılması konusunda emperyalist güçlerle tam bir işbirliği içinde mücadele etti.

22. AVRUPA SENDİKALARI, ÇİN HALK CUMHURİYETİ'NE KARŞI KAMPANYALAR YÜRÜTMEKTEDİR

⁶¹ Carew, a.g.k., s.210.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının belirleyici bir rol oynadığı uluslararası sendikacılık hareketi, Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı son yıllarda yoğun bir saldırıya girişmiştir. Türkiye'den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK'in üyesi bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), 2005 yılı Aralık ayında Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı iki rapor yayımladı ⁶² (**Dikilerek Birleştirilmiş: Dokuma ve Giyim Endüstrilerinde Adil Olmayan Rekabeti Dayatanlar Nasıl Dibe Doğru Bu Yarışın Tek Galipleridir**, 29 sayfa; **Kimin Mucizesi? Çin'in İşçileri Nasıl Çin'in Ekonomik Atılımının Bedelini Ödüyor**, 79 sayfa). Bu raporlarda Çin işçilerinin ezildiği ve sömürüldüğü konusunda çok abartılı iddialar yer almaktadır. Raporların amacı, Çin Halk Cumhuriyeti'nin üretimde sağladığı atılım sayesinde emperyalist sistem için yarattığı tehditle mücadelede diğer ülkelerin işçilerini kullanmaktır. Afrika'da milyonlarca insan emperyalist sömürü nedeniyle ölümlerle pençeleşirken etkili bir tepki göstermeyen uluslararası sendikal örgütler, Çin'e karşı kampanyalar düzenlemektedir. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun bu saldırıları yeni değildir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomisi güçlendikçe ve dünya pazarlarında emperyalist ülkeleri giderek daha fazla zor duruma soktukça, bu ülkeye yönelik emperyalist saldırılar ve bu saldırılarda işçi örgütlerinin katkısı sürekli olarak artmaktadır.

Çin ekonomisi güçlendikçe, ICFTU, Çin Halk Cumhuriyeti'ni ILO'ya şikayet etmeye başladı. ICFTU'nun Çin'e yönelik şikayetleri 1989 yılında gündeme geldi. Son şikayet 2002 yılında yapıldı (ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi 1500 sayılı dava, 19.06.1989; 1652 sayılı dava, 02.06.1992; 1819 sayılı dava, 30.01.1995; 1930 sayılı dava, 04.06.1997; 2031 sayılı dava, 04.06.1999; 2189 sayılı dava, 27.03.2002).

ICFTU Yönetim Kurulu, 27-29 Kasım 2002 tarihli toplantısında Çin Halk Cumhuriyeti aleyhinde bir karar aldı. 1 Eylül 2005 tarihinde üyelere gönderilen 40/2005 no.lu genelgede de, Çin'e karşı Özel Eylem Programı (SAP) uygulanacağı belirtildi.

ICFTU'nun raporlarının yayımlandığı günlerde, Human Rights Watch örgütü, Çin aleyhinde 87 sayfalık bir rapor yayımladı (**Herhangi Bir Zaman Kaybolabiliriz: Çinli Dilekçecilere Karşı İntikam ve Kötü Muamele**, 8 Aralık 2005). Bir insan hakları örgütü olan Human Rights Watch, Soros'un ilişkiler ağı içindedir ⁶³.

Uluslararası işçi örgütlerinin Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik saldırıları niçin giderek yoğunlaşmaktadır?

Bunun birinci nedeni, Çin Halk Cumhuriyeti'nin hızlı ve başarılı ekonomik büyümesiyle dünya emperyalist sistemine önemli darbeler indirmesidir. Çin, dünya kapitalizmini kendi silahıyla, ucuz mallarla vurmakta ve bu süreçte ulusötesi şirketlerle emperyalist devletler ve işçileri arasındaki çelişkidenden başarıyla yararlanmaktadır.

1917 Rus Devrimi sonrasında Bolşevikler, emperyalizmin geriletilmesinde umutlarını Avrupa işçi sınıflarına bağlamışlardı. 1918-1920 döneminde Avrupa'da yaşanan ihtilaller, bu umudun gerçekleşeceği inancını yaratmıştı. Ancak Avrupa işçi sınıfı, emperyalizmle işbirliğini seçti, zengin evin uşaklığını kabullendi. Bolşevikler bu kez, 1920 yılının sonlarından itibaren umutlarını sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki halklara bağladılar. Ancak umulan ayaklanmalar gerçekleşmedi. Yalnızca Anadolu'daki İstiklal Savaşı başarıyla sonuçlandı. Sovyetler bundan sonra içine kapandı; ekonomisini güçlendirmeye çalıştı. 1950'li yıllarda sömürge sistemi çözülmeye, Sovyetler Birliği bu kez kapitalist olmayan yol kuramını geliştirdi ve bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelere ekonomik yardımda bulunarak, bunların emperyalist sömürü sisteminin dışına çıkarılabileceğini düşündü. Böylece emperyalizm zayıflayacak, emperyalist sömürü

⁶² ICFTU, **Stitched Up, How Those Imposing Unfair Competition in the Textiles and Clothing Industries are the Only Winners in This Race to the Bottom; Whose Miracle? How China's Workers are Paying the Price for its Economic Boom.**

⁶³ Human Rights Watch, **We Could Disappear at Any Time: Retaliation and Abuses Against Chinese Petitioners**, 2005. Ayrıca bkz. **Soros Foundation Network-2002 Report**, s.9.

olanakları daraltılınca, emperyalist ülkelerdeki sınıf çelişkileri keskinleşecekti. Bu politika da başarılı olamadı.

Çin'in emperyalizmle mücadele politikası bugün başarıyla gelişmektedir. Çin'in ulusötesi şirketleri de kullanarak geliştirdiği sanayileşme, hem dünyaya örnek olmakta, hem Çin halkının refah düzeyini yükseltmekte, hem de emperyalist ülkelerin vergi gelirlerini düşürmekte ve işsizlik düzeyini artırmaktadır. Çin, emperyalizme her geçen gün darbeler indirirken, bundan rahatsızlık duyanların başında da emperyalist ülkelerin burjuva proleteryaları, zengin evin uçakları, işçi sınıfları ve sendikaları yer almaktadır. Emperyalist devletlerin rahatsızlığı arttıkça, bu rahatsızlığı dile getirenlerin başında emperyalist ülkelerin emperyalist sömürüden pay alan işçi sınıflarının temsilcileri sendikalar ve onların uluslararası düzeydeki örgütlenmeleri olan ICFTU gelmektedir.

23. AVRUPA SENDİKALARININ ULUSLARARASI DAYANIŞMA ADI ALTINDAKİ FAALİYETLERİ, KENDİ DEVLETLERİNİN PARASIYLA KENDİ DEVLETLERİNİN DIŞ POLİTİKALARINA HİZMETTİR

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının "kalkınma yardımı" adı altında az gelişmiş ülkelerin sendikalarına yaptıkları yardımın önemli bir bölümü, devletlerinden alınan paradır. Diğer bir deyişle, ortada "enternasyonalizm" veya "işçi sınıfının uluslararası işbirliği ve dayanışması" yoktur.

Söz konusu olan, emperyalist devletlerle işbirliği içindeki sendikaların, kendi devletlerinin emperyalist politikalarını hayata geçirmek amacıyla az gelişmiş ülkelerdeki işçi sınıfı ve sendikacılık hareketlerini etkileme ve yönlendirme çabasıdır.

Emperyalist ülkelerin dış politikaları ile bu ülkelerin sendikacılık hareketlerinin uluslararası ilişkilerde izlediği çizgi arasında yakın bir bağ bulunmaktadır. Bu nedenle de emperyalist ülkelerin sendikal merkezlerinin az gelişmiş ülkelerde kullandıkları fonların kaynağı sır gibi saklanmaktadır. Ayrıca, devletten alınan paraların kullanımında bazı uzmanlara ve eski-yeni sendikacılara para da ödenmektedir. Böylece, emperyalist devletlerin çağdaş misyonerliğini yapan kişi ve sendikalar, hem bu sayede dağıtılan paradan paylarına düşeni almakta, hem de bu hizmetleri karşılığında başka alanlarda bazı tavizler elde etmektedir.

Aşağıdaki çizelgede, 1998, 1999 ve 2000 yıllarında emperyalist ülkelerin sendikalarının "kalkınma yardımı" için sağladıkları fonların kaynakları sunulmaktadır ⁶⁴:

Emperyalist Ülke Sendikalarının Kalkınma Yardımının Kaynakları

Milyon ABD Doları

Ülke	Avusturya	İspanya	İspanya	Belçika	Danimarka	Finlandiya	Fransa
Sendikal Örgüt	ÖGB	ISCOD (UGT)	cc-oo	FGTB	LO/FTF	SASK (SAK)	CFDT CFT-FO
Yıllık Gelir (1998)		2,110	1,000	0,200	5,000	1,400	0,100
Sendikalardan		% 10	% 20	% 55	-	% 21	% 50
Hükümetten		% 88	% 80	% 40	% 100	% 73	% 50
Diğer		% 2	-	% 5	-	% 6	-

⁶⁴ ICFTU, **Summary Report on Trade Union Development Co-operation to High Level Partnership Conference (Brussels - 19 November 2001)**, 2001, s.7-8. Bu rapor gizlidir ve yalnızca bu yardım programlarına katkıda bulunan örgütlerin temsilcilerine dağıtılmaktadır. Ayrıca, ICFTU bünyesinde Sendika Kalkınma İşbirliği Takas Odası (Trade Union Development Co-operation Clearinghouse - TUDCC) adıyla bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu veri tabanında bu alandaki bilgiler yer almaktadır. Ancak bu veri tabanına giriş son derece kısıtlıdır. Yazar, 16 Eylül 2003 günü ICFTU Asya Bölümü sorumlusuna gönderdiği iletiyle, bu veri tabanına giriş için gerekli şifreyi istedi. ICFTU'dan 17 Eylül 2003 günü iletilen yanıtta bunun mümkün olmadığı belirtildi.

Kaynaklardan								
Yıllık Gelir (1999)		1,640	1,600	0,200	6,600	1,160		0,100
Sendikalardan		% 16	% 20	% 55	-	% 22		% 50
Hükümetten		% 80	% 80	% 40	% 100	% 76		% 50
Diğer kaynaklardan		% 4	-	% 5	-	% 2		-
Yıllık Gelir (2000)	0,133	2,560	1,500	0,200	7,000	1,300	0,485	0,100
Sendikalardan	% 100	% 11	% 20	% 55	-	% 21	% 85	% 50
Hükümetten		% 87	% 80	% 40	% 100	% 78	% 15	% 50
Diğer Kaynaklardan		% 1	-	% 5	-	% 1	-	-

Ülke	Almanya	İngiltere	İtalya	İtalya	Hollanda	İsveç	Norveç
Sendikal Örgüt	FES (DGB)	TUC	CGIL	ISCOS (CISL)	FNV	LO/TCO-S	LO-N
Yıllık Gelir (1998)	4,090	0,110	1,260	1,910	7,410	6,340	3,030
Sendikalardan	-	% 12	% 73	% 62	% 8	% 20	% 20
Hükümetten	% 100	% 88	% 19	% 38	% 92	% 80	% 80
Diğer Kaynaklardan	-	-	% 8	-	-	-	-
Yıllık Gelir (1999)	4,140	0,110	1,260	2,950	7,410	7,270	3,010
Sendikalardan	-	% 12	% 44	% 44	% 8	% 20	% 20
Hükümetten	% 100	% 88	% 56	% 56	% 92	% 80	% 80
Diğer kaynaklardan	-	-	-	-	-	-	-
Yıllık Gelir (2000)	4,140	0,110	1,950	1,950	7,410	6,750	3,380
Sendikalardan	-	% 12	% 36	% 63	% 8	% 20	% 20
Hükümetten	% 100	% 88	% 60	% 37	% 92	% 80	% 80
Diğer Kaynaklardan	-	-	% 4	-	-	-	-

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezleri, çok sayıda ülkedeki sendikalarla ortak projeler gerçekleştirmektedir. Türkiye'de de bazı sendikalar, bu Avrupa sendikalarının uluslararası dayanışmasından (!) yararlanmaktadır. Ancak bu örgütlerin kullandığı kaynakların önemli bir bölümü, emperyalist devletlerin parasıdır. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikal merkezleri, kendi devletlerinin parasını kullanarak, az gelişmiş ülkelerdeki sendikaları yakından tanıma ve bir ölçüde de faaliyetlerini yönlendirmeye çalışma çabası içindedir. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarının kullandığı paranın kaynağı ortaya konduğunda, yapılan çalışmaların enternasyonalizm değil, çağdaş misyonerlik olduğunu görülmektedir.

Norveç sendikalarının bu alandaki tavrı çok ilginçtir. Örneğin, Kanada'nın merkezi işçi örgütü olan CLC, 1998-2000 döneminde gelişmekte olan ülkelere her yıl için 1,7 milyon Dolar yardımda bulunmuşken, Kanada'nın yanında küçücük kalan Norveç'in işçi sendikaları konfederasyonunun (LO) aynı dönemde yardım amacıyla yıllık harcaması 3 milyon Doların üstündedir⁶⁵. Norveç Sendikalar Konfederasyonu (LO), az gelişmiş ülkelerin sendikaları için yaptığı bu harcamanın yüzde 80'ini Norveç devletinden almaktadır. 2002 yılı Haziran ayında Konfederasyonun uluslararası ilişkiler sorumlusu ile yapılan bir görüşmede şu ifade yer almıştır: "Devletin finansmanı... Konfederasyon'un üye örgütlerden belirli bir derecede bağımsız olmasını

⁶⁵ ICFTU, *Summary Report on Trade Union Development Co-Operation*, 2001, s.7-8

sağlamaktadır.”⁶⁶ İfadeye göre, “devletin finansmanı, üye örgütlerden bağımsızlığı sağlamış”tır. Konfederasyon’un uluslararası ilişkiler sorumlusu, üye örgütlerden “bağımsız” olmak için “Norveç Devletine” bağımlı olmayı tercih ettiğini açıkça söylemektedir. Çağdaş misyonerlik budur. A. Cumbers, Norveç Sendikalar Konfederasyonu’nun uluslararası faaliyetlerinde devlet finansmanının, halen iktidarda bulunan Merkez Sağ Koalisyon Hükümeti döneminde arttığını da belirtmektedir.

Norveç Sendikalar Konfederasyonu tarafından 2000 yılı çalışmalarıyla ilgili olarak yayınlanan raporda, uluslararası faaliyetlere ilişkin bazı rakamlar verilmektedir. 2000 yılında Norveç Sendikalar Konfederasyonu uluslararası faaliyetlerinde 27,1 milyon Norveç Kronu harcama yapmıştır. Bu paranın 21,9 milyon Kronluk bölümünü Norad isimli bir kuruluştan almıştır. Konfederasyon’un raporunda Norad’ın ne olduğu belirtilmemektedir⁶⁷. Norad’ın ne olduğunu Norad’ın kendisinden öğrenmek olanaklıdır.

Norad, Norveç Devleti’nin Kalkınma İşbirliği Örgütü’dür. Norveç Devleti, bir taraftan emperyalist blok içinde uluslararası düzeyde bir sömürden payını almaktadır, diğer taraftan emperyalizmin yol açtığı yoksullukla mücadele eder gibi bir görünüm vermeye çalışmaktadır. ABD’nin Irak’a demokrasi götürmesi neyse, Norveç’in ve diğer emperyalist ülkelerin “kalkınma yardımı” da odur. Norad, bu faaliyeti içinde çeşitli “sivil toplum örgütleri” ile işbirliği yapmaktadır. Bu “sivil toplum örgütleri”nden biri de, Sendikalar Konfederasyonu’dur⁶⁸.

Norveç işçi sınıfının temsilcisi Sendikalar Konfederasyonu (LO), emperyalizme ve onun beyni ve sözcüsü olan IMF ile Dünya Bankası’na karşı çıkmamaktadır. Tam tersine, örgütün 2000 yılına ilişkin yukarıda sözü edilen raporunda “Uluslararası Para Fonu, çalışma yaşamına ilişkin temel standartların uygulanmasını teşvik etme konusundaki kararlılığını açıklamıştır” denmektedir. Ayrıca, “Dünya Bankası, ülkelere ilişkin stratejilerinde, görevlilerinin, ILO’nun çalışma yaşamına ilişkin temel standartlarına saygı gösterilip gösterilmediğini de incelemelerine karar vermiştir ve bu amaçla, ILO ve ICFTU ile işbirliği içinde, bir dizi araç hazırlamaktadır” yorumunu yapmaktadır⁶⁹.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinden biri olan İsveç’in sendikalarının “enternasyonalizm”i de gerçekte çağdaş misyonerliktir.

1950’li yıllarda “uluslararası dayanışma” adı altında emperyalist ülkelerin sendikalarıyla az gelişmiş ülkelerin sendikaları arasındaki ilişkiler geliştirilmeye başlayınca, İsveç’teki iki konfederasyon da (LO ve TCO) bu konuyla ilgilenmeye başladı. Bu süreçte, İsveç’in **SIDA** isimli devlet kuruluşu ile işbirliği gündeme geldi.

SIDA (İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı), İsveç Dışişleri Bakanlığı’na bağlı bir kurumdur. 2003 yılı ortalarında SIDA’da 764 kişi çalışıyordu. Bunların 156’sı İsveç dışında istihdam ediliyordu. SIDA’nın 2002 yılında harcadığı kaynak 19,4 milyar İsveç Kronuydu.

SIDA Yönetim Kurulu İsveç Hükümeti tarafından atanmaktadır. 11 kişilik Yönetim Kurulu üyeleri arasında İsveç Sendikalar Konfederasyonu (LO) başkan yardımcısı Leif Hakansson da bulunmaktadır. Diğer üyeler, üniversiteden, İsveç işverenler örgütünden, siyasal partilerden ve kilisedendir⁷⁰.

⁶⁶ Cumbers, Andy, **Contrasting Internationalisms: Developing International Solidarity in the British and Norwegian Trade Union Movements**, September 2003, s.20.

⁶⁷ LO, **Annual Report-2000**, s.7.

⁶⁸ Norad, **Annual Report 2001**.

⁶⁹ LO, **Annual Report-2000**, s.10.

⁷⁰ www.sida.se/Sida/jsp/polopoly.jsp?d=160&a=22897; ayrıca bkz. Sida, **Annual Report 2002**: www.sida.se/Sida/articles/12300-12399.

SIDA, daha 1971 yılında, LO ve TCO'nun da içinde yer aldığı bir çalışma grubu oluşturdu. Ancak az gelişmiş ülkelerdeki sendikaları hükümet kontrolünden çıkarmak amacıyla İsveç hükümetinden sağlanan kaynakların kullanılması İsveç sendikacılık hareketinde bir tartışmaya yol açtı. İsveç sendikacıları, bazı sendikal çalışmalar için kendilerinin devlet kaynaklarından yararlandıklarını hatırlayarak, az gelişmiş ülkelerdeki örgütler konusunda da işbirliği yapılabileceği kararına vardılar⁷¹.

İsveç sendikacılık hareketi, bu ilk tartışmaların ardından, büyük bir gönül rahatlığı içinde, devlet kaynaklarını kullanmaya başladı. İsveç sendikal merkezleri LO ve TCO, 19 Aralık 1995 yılında "**LO-TCO Uluslararası Sendika İşbirliği Konseyi**" adıyla bir örgütlenmeye gittiler. LO-TCO da SIDA ile özel bir anlaşma imzaladı. İsveç sendikaları, bu işbirliğinin amacının, küresel ekonomide bazı ülkelerin sosyal dumping uygulayarak (düşük ücret ve daha kötü çalışma koşulları sayesinde) yabancı sermaye çekmelerinin önlenmesi olduğunu ve bu işbirliğinin İsveç işçilerinin geleceği açısından önem taşıdığını da açıkça ifade etmektedir. LO-TCO, SIDA'dan 2002 yılında 11 milyon SEK (1,43 milyon Dolar), 2003 yılında 10,5 milyon SEK (1,36 milyon Dolar) ve 2004 yılında da 10 milyon SEK (1,30 milyon Dolar) aldı⁷².

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinden Hollanda'da da benzer bir anlayış söz konusudur. Hollanda Sendikalar Federasyonu (FNV) az gelişmiş ülkelerdeki sendikalarla yakın bir işbirliği içindedir. Ancak bu işbirliğinde kullanılan kaynağın yüzde 92'si Hollanda Devleti tarafından sağlanmaktadır. Bu çalışmaları **FNV Mondial** isimli bir yapılanma sürdürmektedir. Bu örgütün yönetiminde Federasyon'un ve bağlı sendikaların bazılarının yöneticileri yer almaktadır. FNV Mondial'in çalışma raporunda, **Hollanda Kalkınma İşbirliği Bakanlığı**'ndan kaynak alındığı açıkça ifade edilmektedir⁷³.

Danimarka sendikalarının "kalkınma yardımı" adı altında az gelişmiş ülkelerin sendikalarına sağladığı destekte kullandığı paranın tümü Danimarka Devleti'nden sağlanmaktadır. Danimarka Sendikalar Federasyonu (LO) ile Danimarka Aylıklı Çalışanlar ve Devlet Memurları Konfederasyonu (FTF) 1987 yılında uluslararası "kalkınma yardımı" çalışmalarını birlikte yürütmek amacıyla **LO/FTF Konseyi**'ni (Uluslararası Kalkınma Yardımı İçin Danimarka Sendika Konseyi) oluşturdu. LO/FTF Konseyi, Danimarka Devleti'nin bir organı olan **Uluslararası Kalkınma Yardımı için Danimarka Ajansı (DANIDA)** ile bir çerçeve anlaşması imzaladı ve para almaya başladı. 2002 yılında LO ve FTF'nin LO/FTF Konseyi'nin çalışmalarına katkısı 3,2 milyon Danimarka Kronu iken, DANIDA'nın bu örgütlenmeye katkısı 46,5 milyon Danimarka Kronu idi. Konsey, DANIDA'dan 2001-2005 yılları için de toplam 45,5 milyon Kronluk yeni bir proje aldı. LO/FTF Konseyi, Danimarka Devleti ile içiçe çalışmaktadır, DANIDA'nın danışmanlığını yapmaktadır ve çeşitli siyasi birimlerde ve danışma organlarında yer almaktadır. LO/FTF Konseyi'nin başkanı, LO Genel Başkanı Hans Jensen, başkan yardımcısı ise FTF Genel Başkanı Anker Christoffersen'dir. Yönetim Kurulu üyeleri ise LO ve FTF'nin çeşitli sendikalarının yöneticileridir⁷⁴. Danimarka sendikaları ile Danimarka Devleti'nin bütünleştiği yerlerden biri, LO/FTF Konseyi'nin Devlet organlarında üstlendiği görevlerdir⁷⁵.

Finlandiya'da sendikalaşma oranı yüzde 80'ler düzeyindedir. En önemli örgütlenme de Fin Sendikaları Merkezi Örgütü'dür (SAK). SAK tarafından yayımlanan **SAK'ın Kısa Tarihi** kitabında SAK'ın uluslararası ilişkilerdeki çizgisi konusunda şu açık ifade yer almaktadır⁷⁶: "SAK genel olarak Finlandiya'nın resmi dış politikasını destekledi." SAK'ın Finlandiyalılara özgü bu "saf" tavrı **Finlandiya Sendika Dayanışma Merkezi (SASK)** konusunda da görülmektedir. SASK 1986 yılında SAK ve üyesi sendikalar tarafından kuruldu. SASK'ın finansmanı için gerekli

⁷¹ www.lotcobisand.org/content.php?id=20

⁷² SIDA, **Annual Report-2004**, 2005, s.54.

⁷³ FNV Mondiaal, **Annual Report 2002**; www.fnv.nl/download.do/id/28393.

⁷⁴ www.ulandssekretariaetet2.dk/siteen/omom/partnere.php.

⁷⁵ Daha ayrıntılı bilgi için Ulandssekretariatet LO/FTF Council, **Annual Report 2001**, Copenhagen, 2002.

⁷⁶ Bergholm, T., **A Short History of SAK**, 2003, s.79.

kaynak, Finlandiya Hükümeti, Avrupa Birliği Komisyonu ve sendikalar tarafından karşılanmaktadır⁷⁷. Ancak, hükümetin payı yüzde 78'dir.

Alman işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin uluslararası dayanışma adı altında sürdürdüğü çalışma ise, (i) emperyalist Alman devletinin parasını Alman dış politikası ile uyumlu bir biçimde bir vakıf aracılığıyla kullanmakla, (ii) istihbarat çalışmalarında yardımcı olacak tartışmalı toplantılar düzenlemekle, (iii) Alman dış politikasına uygun olan koşullarda bazı azgelişmiş ülke hükümetlerine protesto mesajları çekmekle sınırlıdır. Bu ilişkide belirleyici örgüt, Friedrich Ebert Vakfı'dır.

Friedrich Ebert Vakfı 1925 yılında kuruldu. Vakıf'ın finansmanı Alman devleti tarafından karşılanmaktadır. Vakıf'ın 2002 yılı bütçesi yaklaşık olarak 110 milyon Euro idi. Vakıf, 100'den fazla ülkede faaliyet gösteriyordu ve toplam 560 kişi istihdam ediyordu. ICFTU'nun 2001 yılı raporuna göre, Alman Sendikalar Federasyonu'nun (DGB) uluslararası dayanışma çalışmalarının tümü, yüzde 100 Alman devleti finansmanı ile çalışan Friedrich Ebert Vakfı tarafından gerçekleştiriliyordu⁷⁸. Friedrich Ebert Vakfı'nın Türkiye Temsilciliği 1988 yılında faaliyete geçti. Necip Hablemitoğlu, 2001 yılında yayımlanan **Alman Vakıfları ve Bergama Dosyası** kitabında⁷⁹, Vakıf'ın çalışmalarının "istihbarat niteliğinin ağır bastığını" belirtmektedir.

İngiltere Sendikalar Konfederasyonu (TUC, Trades Union Congress) ise uluslararası dayanışma veya kalkınma yardımı adı altında yaptığı harcamaların yüzde 88'ini devletinden almaktadır. Ancak, TUC tam bir emperyalist beslemesidir. Sendikacılık hareketinin beşiği kabul edilen İngiltere'de merkezi işçi örgütü olan TUC, emperyalist İngiliz devletinden önemli miktarlarda para almaktadır. TUC'un ödenti geliri, 31.3.1989 tarihinde sona eren mali yılda 6,7 milyon Sterlin iken, İngiliz devletinden aldığı yardım 1,9 milyon Sterlin idi. 1990 yılında ödenti geliri 7,2 milyon Sterlin iken, devletten aldığı para 2,2 milyon Sterlin ve 1991 yılında ödenti geliri 8,0 milyon Sterlin iken, devletten aldığı para 2,0 milyon Sterlin olmuştu⁸⁰. TUC'un 2005 yılı kongresine sunulan rapora göre, 2004 yılı ödenti geliri 13,1 milyon Sterlin iken, 11,4 milyon Sterliklik bir "bağışlar ve ödentiler" geliri vardır ve bu kalemin içeriği açıklanmamaktadır. Böylece toplam gelir 29,0 milyon Sterlin'e yükselmektedir⁸¹.

24. EMPERYALİZM GERİLETİLMEDEN, "EMEĞİN AVRUPASI" İFADESİNİN HİÇBİR ANLAMI YOKTUR

Bugün Avrupa'da halkın yaklaşık yüzde 90'ı işçi sınıfındandır. Bu ülkelerde parlamenter demokrasi işlemektedir. Bu durumda, Avrupa Birliği emperyalizminden demokrasi umup, "emeğin Avrupa'sı"ni bekleyenler büyük bir çelişki yaşamaktadır.

Eğer Avrupa, başka ülkelere demokrasi götürecektense kadar demokratsa, buralarda demokrasi de vardır ve halkın ortalama yüzde 90'ını işçi sınıfının oluşturduğu ülkelerdeki hükümetler, işçi sınıfının desteğine sahip hükümetlerdir. Diğer bir deyişle, sermayenin Avrupa'sı ile emeğin Avrupa'sı arasında bir fark yoktur; veya emperyalist sömürü devam ettiği sürece Avrupa işçi sınıfından hayır beklemek hayaldir. Eğer Avrupa'da demokrasinin olduğu kabul ediliyorsa ve insanların salak olmadığı biliniyorsa, durumdan başka sonuç çıkarmak olanaklı değildir.

⁷⁷ www.sask.fi/english/who.htm.

⁷⁸ ICFTU, **Summary Report on Trade Union Development Co-operation to High Level Partnership Conference (Brussels - 19 November 2001)**.

⁷⁹ Hablemitoğlu, Necip, **Alman Vakıfları ve Bergama Dosyası**, Otopsi Yay., İstanbul, 2001, s.41-43.

⁸⁰ Y.Koç, **Batılı İşçi Sömürüye Ortak**, s.189-190.

⁸¹ TUC, **Congress 2005, General Council Report - 2005**, s.170.

Eğer Avrupa'da demokrasi yoksa, Avrupa'dan demokrasi beklemek yanlıştır; Avrupa'ya karşı açık tavır alıp, Avrupa Birliği'ne karşı mücadele etmek gerekir.

Emperyalist sömürüye maruz kalan bir ülkenin işçi sınıfı, anti-kapitalist olmadan da anti-emperyalist olabilir. Ancak, emperyalist sömürünün olduğu koşullarda emperyalist bir ülkenin işçi sınıfının anti-kapitalist olmadan anti-emperyalist olması mümkün değildir. Emperyalist ülkelerde büyük bir bunalım-çöküntü yaşanmadan ve/veya dünya ölçeğinde güçlü bir siyasal alternatif bulunmadan, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının büyük kesimlerinin anti-kapitalist olmasını beklemek de hayalciliktir.

Bugün emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının talepleri, anti-kapitalist yeni bir düzen değil, "sosyal Avrupa"dır. "Sosyal Avrupa" talebi ise emperyalist sömürü ile çelişmez; tam tersine, emperyalist sömürü ile mümkündür. Bunu çok iyi bilen AB ülkelerinin işçi sınıfları da, kendi emperyalist devletleriyle birlikte hareket etmekte ve ilişkilerini her geçen gün daha da geliştirmektedir.

"Biz sermayenin Avrupa'sına karşıyız; Avrupa işçileriyle emeğin Avrupa'sını kuracağız" söylemi, AB emperyalizmiyle işbirliği günahını gizlemek için geliştirilmiş bir ifadedir. Anti-kapitalist olmayan, emperyalist sömürden pay alan ve geleceğini emperyalist sömürünün devamına bağlayan bir emperyalist ülke işçi sınıfının anti-emperyalist mücadelede müttefikimiz olacağını düşünmek, düşmanın müttefikinden yardım beklemektir.

SONUÇ

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi, tarihinin en büyük saldırısıyla karşı karşıyadır. İşçi sınıfımıza saldıran güçler, aynı zamanda vatanımıza ve halkımızın diğer sınıf ve tabakalarına da saldırmaktadır. Saldırgan güç, ABD emperyalizmi ve AB emperyalizmidir; ulusötesi sermayedir. Türkiye işçi sınıfının kurtuluş mücadelesi, Türkiye'nin kurtuluş mücadelesiyle birebir örtüşmektedir. Türkiye işçi sınıfının katkısı olmadan Türkiye'nin kurtuluşu, Türkiye'nin kurtuluşu mücadelesine girmeden de işçi sınıfının kurtuluşu mümkün değildir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, bu mücadelede müttefikimiz değildir; düşmanımızın müttefikidir.

Avrupa işçi sınıfları ve sendikaları, İstiklal Savaşımız sırasında parmaklarını oynatmamıştır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketleri ve Uluslararası Sendikalar Federasyonu (IFTU), 1919-1922 döneminde Anadolu'da mazlum milletlerin emperyalizme karşı ilk başarılı kurtuluş savaşı verilirken, tamamiyle duyarsız kalmıştır. Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun yayın organı olan ve 1921 yılında yayıma başlayan **The International Trade Union Movement** dergisinin, 1921, 1922 ve 1923 yıllarına ilişkin sayılarında Anadolu'daki anti-emperyalist başkaldırıya karşı tek satır yoktur. Ayrıca, Uluslararası Sendikalar Federasyonu'nun 1920, 1921, 1922 ve 1923 yıllarında 1 Mayıs bildirisinde de sömürgeler sorununa ve Anadolu'daki direnişe ilişkin tek bir sözcük bulunmamaktadır. 1920 yılındaki 1 Mayıs bildirisinde, üretim araçlarının toplumsallaştırılması talebi öne çıkarılmaktadır⁸². 1921 yılında 1 Mayıs bildirisinde, "hakim sınıftan iktidarı alma" konusundaki kararlılık ifade edilerek, dünya barışının korunması ve militarizme karşı tavır alınması istenmektedir⁸³. 1922 yılı 1 Mayıs bildirisinde, enternasyonalizmin zaferi için, gericiliğe karşı ve evrensel barış için çaba gösterilmesi istenmektedir⁸⁴. 1923 yılı 1 Mayıs bildirisinde ise, "işçilerin kurtuluşunun işçilerin kendilerinin görevi olduğu" belirtilmekte, Avrupa'da barışın tehdit altında bulunduğu ifade

⁸² IFTU, **The International Trade Union Movement**, January 1921, No.1, s.14-15.

⁸³ IFTU, **The International Trade Union Movement**, March/May 1921, No.2/3, s.43.

⁸⁴ IFTU, **The International Trade Union Movement**, March/April 1922, No.2, s.62-3.

edilerek diktatörlüklerin ve faşizmin özgürlükler ve işçi hakları açısından tehdit kaynakları olduğu vurgulanmakta ve 1 Mayıs günü “tüm ülkelerin proleteryanının işçi sınıfının yenilmez ve parlak uluslararası dayanışmasını yeniden göstermesi” istenmektedir⁸⁵. Ancak Anadolu’daki anti-emperyalist mücadeleden söz edilmemektedir.

Uluslararası Sendikalar Federasyonu’nun dergisinin 1921-1939 dönemine ilişkin 19 cildi incelendiğinde, sömürgeler sorununun Federasyon kararlarında veya araştırmalarda hiç yer almadığı görülmektedir.

Bu tavır, yukarıda saptanan çizgi ile uyum içindedir. İngiliz, Fransız, Alman işçi sınıfları kısa ve hatta orta vadeli çıkarlarını emperyalist sömürünün devamında gördüklerinden, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki anti-emperyalist savaşlar karşısında kendi devlet politikalarını (sessiz kalarak veya açık onay vererek) desteklemişlerdir.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin karşı karşıya bulunduğu temel sorunlar konusunda tamamiyle duyarsızdır veya sınıf düşmanlarımızın veya emperyalist güçlerin politikalarını desteklemektedir.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, 12 Eylül darbesinden sonra bazı açıklamalarda bulunmak, Uluslararası Çalışma Örgütü’ne Türkiye’yi şikayet etmek ve sınırlı miktarda para yardım yapmak dışında destek sağlamamıştır. Darbe nedeniyle Türkiye’yi eleştirenler, Türkiye’yi bu sürece sokan ABD emperyalistlerinin ve darbeyi destekleyen Avrupalı emperyalist güçlerin politikalarına da etkin bir biçimde karşı çıkmamıştır.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, Avrupa Birliği emperyalizminin Türkiye politikasını desteklemektedir. Bu politika ise, Türkiye’de işsizliği hızla artırmakta, demokratik kurumları zayıflatmakta ve sendikacılık hareketine en büyük darbeyi indirmektedir.

Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin en önemli sorunları olan özelleştirme ve taşeronlukla mücadelede hiçbir destek sağlamamıştır; tam tersine, AB emperyalizminin bu konudaki politikalarını destekleyerek sorunları daha da artırmıştır. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının özelleştirme karşısında en radikal tavrı, belirli hizmetlerin özelleştirilmesine karşı çıkmakla sınırlıdır. Halbuki Türkiye’de devletçilik, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasında ve güçlenmesinde ve Türk ulusunun oluşmasında belirleyici bir rol oynamıştır. Özelleştirme saldırısı, salt ekonomik sonuçları itibarıyla değil, Türkiye’nin ve halkımızın varoluş mücadelesi açısından hayati önemdedir⁸⁶. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları, emperyalizmin özelleştirme dayatmalarını destekleyerek, Türkiye’yi parçalamaya çalışan güçlere destek olmaktadır.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin en önemli sorunlarından biri, kaçak işçiliktir. Avrupa’nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketlerinin, kaçak işçiliğin önlenmesi konusunda hiçbir desteği veya yardımı olmamıştır.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin en büyük düşmanlarından biri, bölücülük ve laik cumhuriyet düşmanlarıdır. Avrupa işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi bu konuda düşmanın safındadır; emperyalizmin maşası bölücülük ve bölücü terör konusunda tam bir sessizlik içindedir. Genel kurullarında her konuda kararlar alan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, Avrupa İşkolu Federasyonları ve emperyalist ülkelerin önemli sendikal merkezlerinin bölücü terör karşıtı tek bir kararı yoktur. Tam tersine, Lozan Antlaşması’nı çiğneyerek azınlık yaratma çabalarında emperyalist güçlerin müttefiki, Avrupa işçi sınıfları ve sendikacılık hareketidir. Örneğin, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu, 4-5 Aralık 1997 günlü toplantısında kabul ettiği “Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki İlişkiler” başlıklı kararda, Türkiye

⁸⁵ IFTU, **The International Trade Union Movement**, May/June 1923, No.3, s.6-7.

⁸⁶ Bu konuda bkz. Y.Koç, **Özelleştirme, Türkiye’nin Parçalanmasının Bir Aracı**, Kaynak Yay., İstanbul, 2005.

ile AB arasındaki görüşmeler konusunda şu değerlendirmeyi yapmıştır: “Görüşmelerde gelişme, daima demokrasiye, temel haklara ve **azınlıklara saygı** alanlarında gerçekleştirilen gelişmelere bağlı kılınmalıdır.”⁸⁷

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu'nun 4-5 Aralık 1997 günü yaptığı toplantısında kabul ettiği kararda da şu değerlendirme yer almaktadır⁸⁸:

“Yönetim Kurulu, örgütlenme ve toplu pazarlık konularında sendikal haklar, düşünce özgürlüğü ve basın özgürlüğü ve aynı zamanda Kürtlerin hala tanınmamış olan hakları, konularının gelişme sağlanması gereken alanlar olduğunu kaydetmektedir.”

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) tarafından 1 Eylül 1999 günü yapılan basın açıklamasında, ETUC'un Kürtlerin mücadelesini desteklediği belirtilmiştir. Çok diplomatik bir dille ifade edilen açıklama şöyledir: “ETUC, Kürt nüfusunkiler de dahil olmak üzere, demokratik ve sosyal haklar için verdiği mücadelede Türk sendikacılık hareketini ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak tanınmasını desteklemeye devam edecektir.”

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketleri, ABD ve AB emperyalizminin doğrudan ve/veya emperyalistlerin politikalarını uygulatma aracı IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar aracılığıyla dayattığı politikalar karşısında sessiz kalarak, Türkiye'de demokrasinin ayaklar altına alınmasına destek vermektedir. Ayrıca, 12 Eylül darbesi sonrasında ve daha sonraki yıllarda kabul edilen anti-demokratik düzenlemelerin arkasındaki emperyalist güçleri gözardı ederek, yalnızca hükümetleri hedef alan bir politika da yanlısalar yaratan yanlış ve düşmanca bir çizgidir. Diğer taraftan, Türkiye'nin demokratikleşme mücadelesinde Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının katkısı, ara sıra, kimsenin dikkate almadığı ve hatta okumadığı açıklamalar yapmakla kısıtlıdır. Demokratikleşme konusunda işbirliği olarak sunulanlar ise, Avrupa Birliği emperyalistlerinin sağladığı paralarla ortak toplantılar düzenlemek ve ne kadar istihbarat çalışması olduğu belli olmayan araştırmalar yaptırmakla sınırlıdır.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikaları, Türkiye'deki sendikalaşma çabalarına ancak bir iki olayda destek olmuştur. Bu istisnai olayların dışında, sendikasız işyerlerinin örgütlenmesinde hiçbir destekleri söz konusu değildir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketleri, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin eylemlerinde ve grevlerinde hiçbir önemli somut destek vermemiştir.

1986 Netaş greviden başlayan ve 1989 yılı Bahar Eylemleri'nde yüzbinlerce işçiyi kapsayan eylemlilikte Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarının ve sendikalarının ve uluslararası sendikal örgütlerin hiçbir desteği olmamıştır. 1995 yılında Türkiye tarihinin en büyük grevleri yapılmıştır. Bu grevler sırasında bile somut bir destek sağlanmamıştır. Bu grevler sırasında 5 kişilik bir uluslararası sendikal örgütler delegasyonu Türkiye'ye gelmiş ve çeşitli görüşmeler yapmıştır. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nu temsilen bu heyete katılan kişi, ETUC'un basın danışmanıdır. Bu destek de turistik gezi olarak kalmıştır.

1989 Bahar Eylemleri ile kitleselleşen ve yaygınlaşan meşru ve demokratik eylem çizgisi, belirli dönemlerde meydana gelen kesintilerle, devam etmektedir. 1968-1970 döneminin fabrika işgalleri, şimdi çok daha uzun süreli ve katımlı olarak yaygınlaşmakta ve meşrulaşmaktadır. Ancak tüm bu süreçte, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikacılık hareketlerinin hiçbir desteği söz konusu değildir.

SEKA İzmit Fabrikası işçileri 2005 yılının ilk aylarında fabrikalarını 50 günü aşan bir süre işgal etmişlerdir. SEKA işçilerinin örgütlü bulunduğu Selüloz-İş Sendikası, küresel sendika

⁸⁷ ETUC, **ETUC Resolutions-1997**, Brüksel, 1998, s.80.

⁸⁸ ETUC, **ETUC Resolutions-1997**, Brüksel, 1998, s.80.

federasyonlarından ICEM'e üyedir. ICEM Genel Sekreteri 10 Şubat 2005 günü Türkiye'ye gelmiş ve İzmit mitingine katılmıştır. Bu dönemde ICEM'e bağlı sendikaların dünya ölçeğindeki işyerlerinde açık bir işgalin sürdüğü belki tek yer SEKA idi. 14 Şubat'ta da, ICEM'in internetteki sitesine bu konuda bir haber konmuştur. Haberde, ICEM'in Selüloz-İş'in iş olanakları için sürdürdüğü mücadeleyi desteklediği belirtilmiştir. Ancak bunun ötesinde, yani "laf"ın ötesinde bir uluslararası dayanışma söz konusu olmamıştır.

TEKEL, TÜPRAŞ, TELEKOM ve benzeri işyerlerinin işçilerinin ve bu işyerlerinde örgütlü sendikaların verdiği mücadele, Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıflarından ve sendikacılık hareketlerinden en küçük somut bir destek görmemiştir. Birçok durumda, "laf"la bile bir dayanışma gösterilmemiştir.

Türkiye'de Emek Platformu ve bağlı örgütler, kamu yönetimi reformu adı altında gündeme getirilen ve Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine ve Türkiye'ye büyük darbe indirecek emperyalist saldırıya karşı etkili ve yaygın bir mücadele gerçekleştirmiştir. Avrupalı işçilerden ses çıkmamıştır.

Türkiye'de Emek Platformu ve bağlı örgütler, sosyal güvenlik reformu adı altında dayatılan emperyalist planlara karşı mücadele örgütlemeye çalışmaktadır. Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin sendikalarından tek laf bile çıkmamaktadır.

Türkiye'de ağırlıklı olarak kamu çalışanları sendikaları, kamu personel reformu adı altında kamu çalışanlarına yöneltilen büyük bir saldırıyla baş etmeye çalışmaktadır. Avrupa sendikalarından en küçük bir destek yoktur.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin en önemli sorunları bunlardır; ancak bu konuda Avrupa işçi sınıflarından ve sendikalarından "enternasyonalist" bir dayanışma söz konusu değildir.

Avrupa'nın emperyalist ülkelerinin işçi sınıfları ve sendikaları, içinde yaşadıkları ve emperyalist sömürüye dayalı fildişi kulelerini korumaya çalışmaktadır. Bunun için de iş olanaklarının ve sosyal refah devletinin peşindedirler. Bu amaçla, kendi devletleriyle ve sermayedarlarıyla geçmiştekenden daha da güçlü bir bütünleşme çabası içindedirler. Örgütlü güçlerinin giderek azaldığı koşullarda, bu işbirliğinin ve tavizlerin karşılığında, efendi-uşak ilişkisi çerçevesinde çağdaş misyonerlik rolünü her zamankinden daha büyük bir şevkle istemekte ve uygulamaktadırlar.

EK 1

Avrupa'nın Emperyalist Ülkelerinde Sendikal Merkezlerin Üye Sayıları⁸⁹

	Konfederasyon/ Sendikal Merkez	1993*	1998**	2003***	Değişim 1993- 2003
Avusturya	ÖGB	1,616,000	1,480,000	1,407,000	-12.9%
	Toplam	1,616,000	1,480,000	1,407,000	-12.9%
Belçika	CSC/ACV	1,541,000	1,609,000	1,637,000	+6.2%
	FGTB/ABVV	1,109,000	1,187,000	1,201,000	+8.3%
	CGSLB/ACLVB	215,000	217,000	223,000	+3.7%
	Toplam	2,865,000	3,013,000	3,061,000	+6.8%
Danimarka	LO	1,471,000	1,478,000	1,433,000	-2.6%
	FTF	338,000	347,000	356,000	+5.3%
	AC	117,000	146,000	161,000	+13.8%
	LH	65,000	79,000	76,000	+6.9%
	Diğerleri	125,000	120,000	125,000	0
	Toplam	2,116,000	2,170,000	2,151,000	+1.7%
Finlandiya	SAK	1,136,000	1,084,000	1,062,000	-6.5%
	STTK	619,000	651,000	634,000	+2.4%
	AKAVA	312,000	347,000	424,000	+35.9%
	Diğerleri	2,000	2,000	2,000	0
	Toplam	2,069,000	2,084,000	2,122,000	+2.6%
Fransa	CGT	639,000	668,000	Veri yok	+4.5%
	CFDT	617,000	757,000	889,000	+44.0%
Almanya	DGB	10,290,000	8,311,000	7,363,000	-28.4%
	DBB	1,079,000	1,184,000	1,224,000	+13.4%
	CGB	311,000	303,000	307,000	-1.3%
	Toplam	11,680,000	9,798,000	8,894,000	-23.9%
İtalya	Cgil	5,237,000	5,249,000	5,461,000	+4.3%
	Cisl	3,769,000	3,910,000	4,153,000	+10.2%
	Uil	1,588,000	1,604,000	1,652,000	+4.0%
	Toplam	10,594,000	10,763,000	11,266,000	+6.3%
Hollanda	FNV	1,092,000	1,233,000	1,226,000	+12.3%
	CNV	327,000	361,000	355,000	+8.6%
	MHP	146,000	219,000	169,000	+15.8%
	Diğerleri	245,000	123,000	191,000	-22.0%
	Toplam	1,810,000	1,936,000	1,941,000	+7.2%
Norveç	LO	765,000	839,000	800,000	+4.6%
	UHO	-	-	223,000	-
	YS	203,000	238,000	200,000	-1.5%
	Akademikerne	-	111,000	128,000	+15.3%
	AF	232,000	161,000	-	-
	Diğerleri	125,000	140,000	147,000	+17.6%
	Toplam	1,325,000	1,489,000	1,498,000	+13.1%
İspanya	CC.OO	654,000	713,000	958,000	+46.9%
	UGT	740,000	796,000	944,000	+27.6%

⁸⁹ Eurofound, Trade Union Membership 1993-2003.

	USO	Veri yok	72,000	106,000	+47.2%
	CGT	Veri yok	Veri yok	100,000	-
	Toplam	-	-	2,108,000	-
İsveç	LO	2,254,000	2,093,000	1,919,000	-14.9%
	TCO	1,148,000	1,051,000	1,065,000	-7.2%
	SACO	289,000	341,000	386,000	+33.6%
	Diğerleri	21,000	77,000	76,000	+261.9%
	Toplam	3,712,000	3,562,000	3,446,000	-7.2%
İngiltere	TUC	7,647,000	6,639,000	6,685,000	-12.6%
	Toplam	8,804,000	7,852,000	7,751,000	-12.0%

Ek 2

Ulusal Gelir ve Gelir Dağılımı

	Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (2002)	Kişi Başına Gayri Saf Yurtiçi Hasıla (2002)	En Zengin % 10'un Payı / En Yoksul % 10'un Payı	En Zengin % 20'nin Payı / En Yoksul % 20'nin Payı
	ABD Doları	Satınalma Gücü Paritesi ABD Doları		
Almanya	24 051	27 100	6,9	4,3
Avusturya	25 356	29 220	7,6	4,7
Belçika	23 749	27 570	7,8	4,5
Danimarka	32 179	30 940	8,1	4,3
Finlandiya	25 295	26 190	5,6	3,8
Fransa	24 061	26 920	9,1	5,6
Hollanda	25 886	29 100	9,0	5,5
İngiltere	26 444	26 150	13,8	7,2
İrlanda	30 982	36 360	9,7	6,1
İspanya	15 961	21 460	9,0	5,4
İsveç	26 929	26 050	6,2	4,0
İtalya	20 528	26 430	11,6	6,5
Lüksemburg	47 354	61 190	6,8	4,6
Portekiz	11 948	18 280	15,0	8,0
Yunanistan	12 494	18 720	10,0	6,2
Türkiye	2 638	6 390	13,3	7,7

EK 3

ABD, Japonya ve Avrupa Birliği'nin 15 Ülkesinde Gerçek Ücretlerin Gelişimi

Ülke	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ABD	0,8	2,2	0,4	0,4	-0,5	0,4	1,2	3,4	2,4	2,8	0,9	1,2	2,3	1,5
Japonya	2,0	-0,2	-0,2	0,8	2,0	0,7	0,5	0,0	0,4	1,4	1,2	-0,2	0,1	1,0
Avrupa Birliği	1,4	2,5	0,1	-0,1	0,4	0,3	0,3	0,3	1,4	1,4	1,4	0,9	1,4	1,5
Belçika	4,8	3,8	2,1	2,1	-3,4	-0,7	1,2	0,0	2,1	-0,2	0,7	1,1	0,5	1,8
Danimarka	1,0	2,2	0,3	-1,5	1,2	1,5	1,3	2,0	1,3	0,2	2,2	1,5	1,3	1,9
Almanya	2,1	5,8	0,3	0,4	1,7	-0,4	-1,2	-0,1	0,8	0,5	-0,2	0,1	0,9	1,1
Yunanistan	-3,7	-3,6	-3,8	0,0	3,7	0,6	7,7	0,8	2,5	2,8	2,8	3,1	2,1	2,3
İspanya	3,4	4,5	2,0	-1,1	-1,1	1,0	-0,3	0,5	0,3	0,6	0,8	0,3	0,7	0,9
Fransa	0,4	1,5	0,4	-0,4	0,8	0,6	0,8	1,2	2,0	0,8	1,0	1,0	1,1	1,2
İrlanda	1,6	3,9	4,1	-0,2	-0,4	0,9	1,6	0,8	2,0	4,6	4,8	1,8	1,5	2,1
İtalya	1,7	0,3	-0,9	-1,8	-1,7	1,7	1,7	-3,6	0,4	0,2	0,4	-0,6	0,9	0,9
Lüksemburg	2,0	2,2	1,7	1,3	-0,7	0,5	1,1	0,6	2,4	2,0	0,8	0,6	0,5	1,0
Hollanda	1,5	1,5	1,3	0,1	0,2	-0,6	0,1	1,7	1,9	1,1	0,4	1,2	1,6	1,6
Avusturya	3,1	2,0	1,2	1,2	2,5	-0,7	0,0	2,0	1,2	1,0	-0,3	0,3	0,5	1,0
Portekiz	5,8	6,5	-0,8	0,0	2,9	2,6	2,9	1,2	7,6	3,4	1,1	1,6	-0,3	0,0
Finlandiya	0,5	-1,9	-2,9	2,1	4,2	1,0	-0,2	2,3	1,1	0,0	1,5	0,7	1,4	1,6

İsveç	-3,4	1,8	- 1,5	3,1	0,0	5,9	2,8	1,8	0,1	5,7	2,8	1,8	1,8	2,2
İngiltere	1,4	1,0	0,4	1,0	0,6	0,6	2,1	2,4	2,7	4,3	4,6	2,8	3,4	3,4

Ek 4

Otomobil İşçisinin Bir Malı Satın Alabilmesi İçin Gerekli Çalışma Süresi

Ülke	1 kg. dana eti	1 kg. şeker	1 çift erkek ayakkabı	200-250 litrelik buzdolabı
Avusturya	50,5 dak.	6 dak.	5 saat 4,5 dak.	16 saat 54 dak.
Belçika	1 saat 13 dak.	6,5 dak.	4 saat	48 saat
Danimarka	57 dak.	2,5 dak.	3 saat 20 dak.	19 saat 4 dak.
Fransa	1 saat 19,5 dak.	7 dak.	4 saat 51 dak.	32 saat 20,5 dak.
Almanya	20 dak.	2 dak.	3 saat 15,5 dak.	11 saat 8 dak.
İngiltere	51,5 dak.	6 dak.	5 saat 28 dak.	43 saat 31,5 dak.
İtalya	1 saat 31,5 dak.	9,5 dak.	1 saat 58 dak.	49 saat 7 dak.
İsveç	34,5 dak.	5,5 dak.	6 saat 20,5 dak.	58 saat
Türkiye	2 saat 27 dak.	26,5 dak.	16 saat 36 dak.	166 saat 2,5 dak.

Ek 5

Sosyal Koruma Harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya Oranı (%)

Ülke	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
15 ülke	28,4	28,2	28,4	28,0	27,5	27,4	27,3	27,6	28,0
Fransa	30,5	30,7	31,0	30,8	30,5	30,2	29,8	30,0	30,6
İngiltere	28,6	28,2	28,1	27,5	26,9	26,5	27,1	27,6	27,6
Almanya	28,3	28,9	30,0	29,5	29,3	29,6	29,6	29,8	30,5
İtalya	26,0	24,8	24,8	25,5	25,0	25,2	25,2	25,6	26,1

Ek 6

Kişi Başına Sosyal Koruma Harcaması (1995 yılı fiyatlarıyla, ECU/EURO)

Ülke	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
15 ülke	4913	4986	5065	5070	5129	5129	5352	5465	5606
Fransa	5997	6133	6244	6184	6331	6498	6587	6733	6945
İngiltere	4442	4175	4336	5173	5326	5538	6352	6437	6563
Almanya	6247	6647	6754	6460	6528	6786	6863	6932	7112
İtalya	4158	3631	4026	4278	4255	4354	4446	4567	4736

Ek 7

İşveren Katkılarının Toplam Sosyal Koruma Gelirleri İçindeki Oranı (%)

Ülke	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
15 ülke	38,9	39,1	38,9	38,5	38,3	38,0	38,6	38,9	38,9
Fransa	47,7	47,4	46,8	46,6	46,2	46,4	46,1	45,9	45,9
İngiltere	25,8	25,4	25,7	26,1	27,3	28,0	29,9	30,2	31,2
Almanya	40,6	40,2	38,1	37,9	37,5	36,8	38,0	37,9	37,0
İtalya	48,3	50,3	50,9	51,2	44,7	43,2	42,8	42,8	42,3

Ek 8

Sigortalının Katkılarının Toplam Sosyal Koruma Gelirleri İçindeki Oranı (%)

Ülke	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
15 ülke	24,4	24,7	24,8	24,8	23,0	22,7	22,4	21,7	21,4
Fransa	27,6	27,5	28,0	26,4	20,2	20,3	20,6	20,8	21,0
İngiltere	22,3	23,3	23,9	25,1	25,4	23,9	22,5	19,5	18,8

Almanya	28,9	28,7	28,9	29,2	28,8	28,2	27,7	27,7	27,3
İtalya	16,4	17,3	17,3	17,0	14,8	14,8	14,9	14,7	14,9

Ek 9

Devletin Katkılarının Toplam Sosyal Koruma Gelirleri İçindeki Oranı (%)

Ülke	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
15 ülke	32,7	32,2	32,4	32,9	35,1	35,7	35,6	36,0	36,8
Fransa	21,5	21,5	21,9	23,9	30,9	30,4	30,5	30,4	30,4
İngiltere	51,0	50,5	49,5	48,0	46,4	46,9	46,4	48,5	48,4
Almanya	28,7	28,5	30,3	30,2	31,2	32,8	32,1	32,4	33,9
İtalya	33,1	30,0	29,3	29,5	38,2	38,9	40,6	41,0	41,4

Ek 10

Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye’de Sağlık Harcamaları ve Hekim Sayısı

	Kamu Sağlık Harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya Oranı (%)	Özel Sağlık Harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya Oranı (%)	Kişi Başına Yıllık Sağlık Harcaması (Satınalma Gücü Paritesi, ABD Doları)	100 Bin Kişi Başına Hekim Sayısı (1990-2003)
Almanya	8,1	2,7	2 820	363
Avusturya	5,6	2,5	2 259	323
Belçika	6,4	2,5	2 481	419
Danimarka	7,0	1,5	2 503	366
Finlandiya	5,3	1,7	1 845	311
Fransa	7,3	2,3	2 567	330
Hollanda	5,7	3,3	2 612	328
İngiltere	6,2	1,4	1 989	164
İrlanda	4,9	1,6	1 935	239
İspanya	5,4	2,2	1 607	329
İsveç	7,5	1,3	2 270	287
İtalya	6,3	2,1	2 204	607
Lüksemburg	5,4	0,6	2 905	254
Portekiz	6,4	2,9	1 618	318
Yunanistan	5,2	4,1	1 522	438
Türkiye	3,6	1,5	294	123

Ek 11

Doğumda Yaşam Beklentisi ve Bebek Ölüm Oranları

	Doğumda Yaşam Beklentisi (Yıl) 1970-1975	Doğumda Yaşam Beklentisi (Yıl) 2000-2005	Bebek Ölüm Oranı (Canlı 1000 Doğumda) 1970	Bebek Ölüm Oranı (Canlı 1000 Doğumda) 2002
Almanya	71,0	78,3	22	4
Avusturya	70,6	78,5	26	5
Belçika	71,4	78,8	21	5
Danimarka	73,5	76,6	14	4
Finlandiya	70,7	78,0	13	4
Fransa	72,4	79,0	18	4
Hollanda	74,0	78,3	13	5
İngiltere	72,0	78,2	18	5
İrlanda	71,3	77,0	20	6
İspanya	72,9	79,3
İsveç	74,7	80,1	11	3
İtalya	72,1	78,7
Lüksemburg	70,7	78,4	19	5
Portekiz	68,0	76,2	53	5
Yunanistan	72,3	78,3	38	5

Türkiye	57,9	70,5	150	36
---------	------	------	-----	----

Ek 12

Avrupa Birliği Vatandaşları Hayatlarından Ne Kadar Memnun?

Ülke	Çok Memnun (%)	Oldukça Memnun (%)	Memnun Toplamı (%)
Danimarka	69	28	97
Hollanda	48	47	95
Lüksemburg	45	50	95
İsveç	42	53	95
İrlanda	36	56	92
Avusturya	37	54	91
Finlandiya	26	64	90
İngiltere	34	56	90
Belçika	26	61	87
İspanya	24	62	86
Almanya	22	64	86
Fransa	15	68	83
İtalya	11	70	81
Portekiz	10	63	73
Yunanistan	18	53	71

Ek 13

Tüm İşkollarında Her 1000 İşçi Başına Yılda Eylemde Geçen İşgünü Sayısı

Ülke	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	1993-97
İngiltere	30	13	18	55	10	11	10	20	20	51	25
Avusturya	4	0	0	0	6	0	0	1	0	3	2
Belçika	18	24	33	48	13	28	8	8	47	b.y.	27
Danimarka	50	33	85	32	42	1317	38	51	24	79	49
Finlandiya	10	307	493	11	56	70	10	126	30	36	174
Fransa	48	39	300	57	42	51	63	114	82	b.y.	98
Almanya	18	7	8	3	2	1	2	0	1	10	8
İrlanda	68	27	132	110	69	32	168	72	82	15	82
İtalya	236	238	65	137	84	40	62	59	67	311	152
Lüksemburg	0	0	60	2	0	0	0	5	0	b.y.	12
Hollanda	8	8	115	1	2	5	11	1	6	35	27
Portekiz	25	30	20	17	25	28	19	11	12	29	23
İspanya	238	698	157	165	182	121	132	296	152	379	283
İsveç	54	15	177	17	7	0	22	0	3	0	54
AB Ortalama	69	98	96	53	37	53	35	60	43	110	70
Türkiye	75	30	580	31	20	30	24	36	29	b.y.	146

EK 14

Avrupa Sendikalar Federasyonu'na Bağlı Örgütlerin Üye Sayıları ve Ödedikleri Ödenti ⁹⁰

Ülke	Örgüt	Üye Sayısı (2003)	Ödenen Ödenti (2004) (Euro)
------	-------	-------------------	-----------------------------

⁹⁰ **Üye Sayıları:** ETUC Yönetim Kurulu'nun 9-10 Ekim 2002 günleri yapılan toplantısına sunulan 11. Gündem no.lu "Budget 2003" raporu, 15 s. (çoğaltma); **Ödenti Miktarları:** ETUC Yönetim Kurulu'nun 6-7 Mart 2003 günleri yapılan toplantısına sunulan 10. Gündem no.lu "Financial Outlook and Affiliation Fees 2004-2007" raporu.

Almanya	DGB	7.500.000	1.052.319
Avusturya	ÖGB	1.421.027	210.840
Belçika	CGSLB		34.103
Belçika	CSC/ACV	1.290.387	192.054
Belçika	FGTB/ABVV	1.008.481	151.507
Bulgaristan	CITUB	400.000	15.048
Bulgaristan	Podkrepa	155.348	5.844
Çek Cumhuriyeti	CMK OS	772.000	29.043
Danimarka	AC	161.251	24.225
Danimarka	FTF	353.720	53.140
Danimarka	LO-DK	1.433.064	212.571
Estonya	EAKL		1.881
Estonya	TALO		1.392
Finlandiya	AKAVA	279.088	41.928
Finlandiya	SAK	1.010.000	151.735
Finlandiya	STTK	440.945	66.244
Fransa	CFDT	865.528	130.030
Fransa	CFTC	250.000	37.558
Fransa	CGT	650.000	97.651
Fransa	FO	1.015.000	152.454
Fransa	UNSA	307.000	46.121
Güney Kıbrıs	SEK	63.200	9.495
Hırvatistan	SSSH		
Hollanda	CNV	353.548	53.114
Hollanda	FNV	1.111.000	177.763
Hollanda	MHP	190.373	28.600
İngiltere	TUC	6.679.024	944.208
İrlanda	ICTU	600.000	90.140
İspanya	cc.oo	775.000	122.439
İspanya	ELA-STV	110.000	16.526
İspanya	UGT-E	738.000	110.872
İsveç	LO-S	1.701.062	251.108
İsveç	SACO	377.000	56.638
İsveç	TCO	1.051.741	157.738
İsviçre	SGB-USS	319.491	47.998
İsviçre	CNG	58.746	8.826
İtalya	CGIL	4.224.067	609.774
İtalya	CISL	2.640.929	386.259
İtalya	UIL	1.002.100	150.548
İzlanda	ASI	67.294	10.110
İzlanda	BSRB	17.600	2.644
Kuzey Kıbrıs Türk C.	TÜRK-SEN	2.325	349
Letonya	LBAS		
Litvanya	LDF		752
Litvanya	LDS		
Litvanya	LPSK-LTUC		
Lüksemburg	CGT-L	58.110	8.730
Lüksemburg	LCGB	30.800	4.627
Macaristan	ASZSZ	128.000	4.815
Macaristan	ESZT	85.000	3.198
Macaristan	LIGA	101.000	3.800
Macaristan	MOSz	50.727	1.908
Macaristan	MSzOSz	350.000	13.167
Macaristan	SZEF	235.000	8.841
Makedonya	SSM		
Malta	CMTU	30.000	4.507
Malta	GWU	46.000	6.911
Norveç	LO-N	795.272	119.476
Norveç	YS		29.596
Polonya	NSZZ Solidarnosc	904.000	34.008
Portekiz	CGTP-IN	702.000	105.463
Portekiz	UGT-P	505.000	75.867
Romanya	BNS	150.000	5.643
Romanya	CARTEL ALFA	501.000	18.848

Romanya	CNSLR FRATIA	250.000	9.405
Romanya	CSDR	100.000	3.762
San Marino	CDLS	4.472	672
San Marino	CSdL	3.700	556
Sırbistan	NEZAVISNOST		
Slovakya	KOZ SR	500.000	18.810
Slovenya	ZSSS	300.000	11.286
Türkiye	DİSK	100.000	15.023
Türkiye	HAK-İŞ	80.000	12.019
Türkiye	KESK	16.000	2.404
Türkiye	TÜRK-İŞ	250.000	37.555
Yunanistan	ADEDY	100.000	15.023
Yunanistan	GSEE	500.000	75.116
Avr. İşkolu Fed.	EEA		
Avr. İşkolu Fed.	EFBWW		
Avr. İşkolu Fed.	EFFAT		
Avr. İşkolu Fed.	EFJ		
Avr. İşkolu Fed.	EMCEF		
Avr. İşkolu Fed.	EMF		
Avr. İşkolu Fed.	EPSU		
Avr. İşkolu Fed.	ETF		
Avr. İşkolu Fed.	ETUCE		
Avr. İşkolu Fed.	ETUF-TCL		
Avr. İşkolu Fed.	UNI-EUROPA		

Bazı sendikalar Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na ayrı, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na ayrı üye sayısı bildirmiştir. Örneğin, İtalya'dan CISL'in ETUC'a bildirdiği üye sayısı 2.640.929 iken, ICFTU'ya bildirdiği üye sayısı 4.260.937. Bazı örnekler aşağıda sunulmaktadır:

Bazı Sendikaların Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na Bildirdikleri Üye Sayıları

Sendika	ETUC'a Bildirilen Üye Sayısı	ICFTU'ya Bildirilen Üye Sayısı
UGT-P (Portekiz)	505.000	260.000
CGIL (İtalya)	4.224.067	5.286.973
CISL (İtalya)	2.640.929	4.260.937
UIL (İtalya)	1.002.100	1.823.758
TÜRK-İŞ	250.000	330.000
DİSK	100.000	100.000
HAK-İŞ	80.000	325.000
KESK	16.000	404.489